

Skatteförfarande och folkbokföring

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet motioner om skatteförfarande och folkbokföring.

I motionerna om skatteförfarande finns förslag som gäller arbetet mot skatteflykt och skattefusk. De handlar bl.a. om inriktningen av det internationella samarbetet på området, OECD:s handlingsplan för projektet om skattebaserodering och flyttning av vinster (BEPS) och behovet av land-för-land-redovisning. Vidare finns förslag som gäller utformningen av särskilda kontrollåtgärder som personalliggare och certifierade kassaregister liksom skatteflyktslagen och beskattningen vid utflyttning från Sverige. Behovet av månadsuppgift från arbetsgivare och förändringar av skatteverkets sekretessregler tas också upp. Andra förslag gäller tyst godkännande av deklaration och beloppsgränserna för beskattning och kontrolluppgift, näringsbegreppet och F-skatt, Ung Företagsamhet, behovet av synliga skatter och avgifter samt betalning av skatt vid delårsboende.

I motionerna om folkbokföring gäller förslagen kvarskrivning vid flytt till äldreboende, utredning vid adressbyte, skydd för personnummer, användning av samordningsnummer, skyddet för folkbokföringsuppgifter, utlämning av uppgift om dubbla medborgarskap och registrering av äktenskap som ingåtts utanför EU.

Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om personalliggare för byggbranschen som kan beslutas av riksdagen under 2014.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det är viktigt att en lagändring som stärker rättssäkerheten och undanröjer konflikten med Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga genomförs så snart som möjligt.

I övrigt föreslår utskottet att motionerna avslås.

I betänkandet finns 14 reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Bakgrund	8
Utskottets överväganden	9
Skatte- och avgiftskontroll	9
Certifierade kassaregister	22
Personalliggare	23
Månadsuppgift	26
Deklarationen	28
Beloppsgränserna för beskattning och kontrolluppgift	29
Underlag vid avdrag för bilresor	31
F-skatt och näringsverksamhet	32
Personligt betalningsansvar	38
Ackord	39
Anstånd	41
Förbudet mot dubbla förfaranden	42
Förseningsavgifter	44
Ung Företagsamhet	45
Frivillig inbetalning av skatt	46
Synliga skatter och avgifter	48
Skatteflyktslagen	49
Betaling av skatt vid delårsboende	52
Folkbokföring på rätt adress	53
Folkbokföring vid särskilt boende	55
Personnummer och samordningsnummer	56
Skydd för folkbokföringsuppgifter	59
Uppgift om medborgarskap	64
Registrering av äktenskap som har ingåtts utanför EU	66
Reservationer	69
1. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (S)	69
2. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (MP)	72
3. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (V)	75
4. Månadsuppgift, punkt 4 (S, SD, V)	78
5. Deklarationen, punkt 5 (S, MP)	79
6. Beloppsgränserna för beskattning och kontrolluppgift, punkt 6 (S, MP)	80
7. F-skatt och näringsverksamhet, punkt 8 (S, V)	81
8. Anstånd, punkt 11 (SD)	82
9. Synliga skatter och avgifter, punkt 16 (SD)	83
10. Personnummer och samordningsnummer, punkt 21 (S)	84
11. Personnummer och samordningsnummer, punkt 21 (MP)	85
12. Skydd för folkbokföringsuppgifter, punkt 22 (S, SD, V)	85
13. Uppgift om medborgarskap, punkt 23 (SD)	87

14. Registrering av äktenskap som har ingåtts utanför EU, punkt 24	
(SD)	88
Särskilt yttrande	89
Personnummer och samordningsnummer, punkt 21 (S, MP)	89
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	90
Motion från allmänna motionstiden hösten 2012	90
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	90

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skatte- och avgiftskontroll

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk214 av Jan Lindholm (MP) yrkandena 1–3,

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2013/14:Sk404 av Kerstin Engle m.fl. (S),

2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 5, 6 och 8,

2013/14:Sk410 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 5,

2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 21–24,

2013/14:Sk424 av Billy Gustafsson (S),

2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkandena 66 och 69–73
samt

2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 11.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (MP)

Reservation 3 (V)

2. Certifierade kassaregister

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4.

3. Personalliggare

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om personalliggare för byggbranschen som kan beslutas av riksdagen under 2014. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5,

2013/14:Sk381 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S) och

2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkande 20 och
avslår motion

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6.

4. Månadsuppgift

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7,

2013/14:Sk380 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S) och

2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 18 och 19.

Reservation 4 (S, SD, V)

5. Deklarationen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk316 av Mats Pertoft (MP) och

2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 5 (S, MP)

6. Beloppsgränserna för beskattning och kontrolluppgift

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk280 av Jörgen Hellman (S) och

2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 4.

Reservation 6 (S, MP)

7. Underlag vid avdrag för bilresor

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sk284 av Anders Andersson (KD).

8. F-skatt och näringsverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk286 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M),

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 9 samt

2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 1–3.

Reservation 7 (S, V)

9. Personligt betalningsansvar

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk276 av Karin Nilsson (C) och

2013/14:Sk279 av Jan Ertsborn och Hans Backman (båda FP).

10. Ackord

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sk229 av Jan Ertsborn (FP).

11. Anstånd

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sk326 av Thoralf Alfsson (SD).

Reservation 8 (SD)

12. Förbudet mot dubbla förfaranden

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det är viktigt att en lagändring som stärker rättssäkerheten och undanröjer konflikten med Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga genomförs så snart som möjligt. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 36.

13. Förseningsavgifter

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sk270 av Jan Ericson (M).

14. Ung Företagsamhet

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sk299 av Maria Plass m.fl. (M).

15. Frivillig inbetalning av skatt

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk226 av Stefan Svanström (KD),

2013/14:Sk307 av Jenny Petersson (M) och

2013/14:Sk343 av Jonas Jacobsson Gjørtler (M).

16. Synliga skatter och avgifter

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk231 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M),

2013/14:Sk308 av Jenny Petersson (M),

2013/14:Sk329 av Thoralf Alfsson (SD),

2013/14:Sk360 av Mikael Oscarsson och Magnus Sjö Dahl (båda KD)
och

2013/14:Sf337 av Mats Odell (KD) yrkandena 2 och 3.

Reservation 9 (SD)

17. Skatteflyktslagen

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sk320 av Staffan Anger (M).

18. Betalning av skatt vid delårsboende

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk244 av Lars Tysklind och Nina Larsson (båda FP) och

2013/14:Sk339 av Emma Carlsson Löfdahl (FP).

19. Folkbokföring på rätt adress

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk218 av Lars-Arne Staxäng och Margareta Cederfelt (båda
M) och

2013/14:Sk294 av Hans Wallmark (M).

20. Folkbokföring vid särskilt boende

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sk298 av Mikael Cederbratt (M).

21. Personnummer och samordningsnummer

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sk212 av Hans Hoff (S),

2013/14:Sk347 av Anna Wallén (S),

2013/14:Sk382 av Louise Malmström (S) och

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 8.

Reservation 10 (S)

Reservation 11 (MP)

22. Skydd för folkbokföringsuppgifter

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 46,

2013/14:Sk211 av Hans Hoff (S),

2013/14:Sk310 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S),

2013/14:Sk327 av Thoralf Alfsson (SD) yrkandena 1 och 2,

2013/14:Ju205 av Lena Olsson m.fl. (V) yrkande 3 och

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 56.

Reservation 12 (S, SD, V)

23. Uppgift om medborgarskap

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sk372 av Thoralf Alfsson (SD).

Reservation 13 (SD)

24. Registrering av äktenskap som har ingåtts utanför EU

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju422 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 14 (SD)

Stockholm den 20 februari 2014

På skatteutskottets vägnar

Henrik von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik von Sydow (M), Leif Jakobsson (S), Ulf Berg (M), Hannah Bergstedt (S), Lena Asplund (M), Christina Oskarsson (S), Fredrik Schulte (M), Hans Olsson (S), Gunnar Andrén (FP), Peter Persson (S), Karin Nilsson (C), Anders Karlsson (S), Maria Abrahamsson (M), Mats Pertoft (MP), Thoralf Alfsson (SD), Jacob Johnson (V) och Anders Sellström (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I ärendet behandlar utskottet de motioner från allmänna motionstiden hösten 2013 som rör skatteförfarande och folkbokföring. Motsvarande motioner behandlades under förra riksmötet i betänkande 2012/13:SkU20 Skatteförfarande och folkbokföring.

Motionsyrkandena återges i förteckningen över behandlade förslag (se bilagan).

Bakgrund

Skatteförfarandelagen trädde i kraft den 1 januari 2012 (prop. 2010/11:165, bet. 2011/12:SkU3) och ersatte då ett tiotal lagar. Vid övergången genomfördes också en rad sakliga förändringar. Bland annat infördes ett generellt system med deklarationsombud och regler om att mervärdesskatt alltid ska redovisas i skattedeklaration, juridiska personers deklarationstidpunkter fördelades över året, kostnadsrättan i skattekontosystemet blev mer enhetlig, möjligheten att få anstånd med betalning av skatt blev större i vissa fall och möjligheterna att justera en preliminärskattedebitering förbättrades. Dessutom avskaffades skattenämnderna. Vid uttag av skattetillägg har de fasta nivåerna för delvis befrielse från skattetillägg tagits bort, utrymmet för frivillig rättelse har blivit större och normalt tillgängligt kontrollmaterial har fått ökad betydelse för bedömningen av om skattetillägg ska tas ut. Procentsatsen för skattetillägg för den som inte har gjort skatteavdrag sänktes till 5 procent.

Utskottets överväganden

Skatte- och avgiftskontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om skatte- och avgiftskontroll med hänvisning till att regeringen redan bedriver ett arbete som syftar till att komma till rätta med skattefusk, skatteflykt och svartarbete.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (MP) och 3 (V).

Bakgrund

EU-direktiv om land-för-land-rapportering

Den 26 juni 2013 antogs ett nytt direktiv om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag (2013/34/EU). Direktivet innehåller bl.a. regler om rapportering av betalningar till regeringar från företag verksamma inom utvinningsindustrin. Som en förberedelse gav regeringen den 13 december 2012 en utredare i uppdrag att föreslå hur det nya redovisningsdirektivet ska genomföras (dir. 2012:126). I regeringens direktiv anförts bl.a. följande:

I syfte att främja regeringars ansvarstagande och sund förvaltning kommer det nya redovisningsdirektivet att innehålla ett särskilt rapporteringskrav för företag som utvinna naturtillgångar. Bestämmelserna förväntas innebära att ett företag ska redovisa betalningar till regeringar, uppdelat på varje land som företaget bedriver verksamhet i och på betalningar för specifika projekt, om betalningarna är av väsentlig betydelse för det mottagande landets regering.

Utredaren ska analysera vilken betydelse och vilka konsekvenser rapporteringskravet har för de företag som påverkas av bestämmelserna samt för övriga intressenter, ta ställning till hur rapporteringskravet bör genomföras för att tillgodose intressenternas behov av information samtidigt som behovet av enkla och tydliga regler för de tillämpande företagen beaktas, och utarbeta nödvändiga författningsförslag.

Utredaren ska i ett delbetänkande senast den 28 februari 2014 redovisa resultatet av sina överväganden om nödvändiga anpassningar för att genomföra EU:s redovisningsdirektiv. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 31 januari 2015.

I OECD:s plan för arbetet med åtgärder mot skattebaseroering och flyttning av vinster (BEPS) gäller punkt 13 en utveckling av kraven på dokumentation av internprissättning. Som ett led i detta arbete utvecklas en modell för land-för-land-redovisning. Den 31 januari 2014 publicerades ett utkast för konsultation. Synpunkter kan lämnas fram t.o.m. den 28 februari 2014.

Skatteförelisarten

Regeringen har i regleringsbrevet för 2013 gett Skatteverket i uppdrag att ta fram en ny skatteförelisarta. Skattefelet ska kvantifieras och skattefelets förändring 2007–2012 beskrivas. Skatteverket lämnade sin uppdragsrapport den 8 januari 2014. Sammanfattningsvis redovisas följande slutsatser:

- Resultaten tyder på att skattefelet har minskat mellan 2007 och 2012.
- Ju mer information Skatteverket har om beskattningsunderlaget, från annan än skattebetalaren själv, desto mindre blir utrymmet för fel.
- För att kunna beräkna det framreviderbara skattefelet behövs fler generella slumpmässiga undersökningar.

Avtal om informationsutbyte

Riksdagen har under senare år godkänt en rad avtal om informationsutbyte med andra länder. Avtalen ansluter nära till den modell (Agreement on Exchange of Information on Tax Matters – modellavtalet) som Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har utarbetat för bilaterala avtal om informationsutbyte i skatteärenden och ger möjlighet att utbyta upplysningar i skatteärenden och möjlighet för representanter för myndigheter i det ena landet att närvara vid skatteutredningar i det andra landet. Under 2013 godkändes avtal med Antigua och Barbuda, Saint Lucia, Jamaica, Panama, Seychellerna, Bahrain och Belize.

De avtal som Sverige har ingått under de senaste åren omfattar det stora flertalet internationella finansiella centra runt om i världen. Sverige har enligt ett pressmeddelande från Skatteverket i januari 2014 använt de nya avtalen vid 229 tillfällen och resultaten har varit mycket goda. Upptaxeringar och självrättelser har genererat ca 2 miljarder kronor i extra skatt sedan 2010.

För att effektivisera informationsutbytet och för att kunna erhålla ett större inflytande internationellt agerar Norden gemensamt mot internationellt skatteundandragande genom den nordiska arbetsgruppen mot internationellt skatteundandragande (NAIS).

EU-direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning

Den 1 januari 2013 började ett nytt direktiv (rådets direktiv 2011/16/EU) om administrativt samarbete i fråga om beskattning att tillämpas. Direktivet innebär mer långtgående skyldigheter för medlemsstaterna, framför allt när det gäller att utföra utredningar för att få fram upplysningar som en annan medlemsstat begär. En nyhet är att en anmodad medlemsstat inte har rätt att vägra att lämna upplysningar enbart därför att den inte har något eget intresse av denna information. En annan nyhet är att den anmodade myndigheten inte kan vägra att lämna upplysningar enbart på grund av att dessa innehåller av en bank eller ett annat finansinstitut, en förvaltare eller en person som agerar i egenskap av ombud eller förvaltare, eller på grund av att upplysningarna rör ägarintressen i en person. Bestämmelserna

har på detta sätt fått en utformning som överensstämmer med den internationellt accepterade standarden för informationsutbyte på skatteområdet (prop. 2012/13:4, bet. 2012/13:SkU8).

Direktivet innehåller också obligatoriska bestämmelser om automatiskt informationsutbyte om styrelsearvoden, livförsäkringsprodukter som inte omfattas av andra unionsrättsakter om utbyte av upplysningar och andra liknande åtgärder, pensioner samt ägande av och inkomster från fast egendom. Skyldigheten för en medlemsstat att utbyta dessa upplysningar begränsas till sådana upplysningar som medlemsstaten har tillgängliga. Bestämmelserna om automatiskt informationsutbyte ska börja tillämpas i medlemsstaterna den 1 januari 2015.

Kommissionen har lagt fram ett förslag om ändring i direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning (KOM(2013) 348). Förslaget utvidgar det automatiska utbytet till att omfatta tillgångar och kapitalinkomster på finansiella konton. Skyldigheten att utbyta information om de nya kategorierna av inkomster och kapital ska gälla oavsett om denna information finns tillgänglig eller inte.

Global Forum

Global Forum skapades som ett led i OECD:s arbete med skatteparadisen och omstrukturerades i september 2009 för att ytterligare stärka detta arbete. Målet är att alla länder och jurisdiktioner inte bara ska göra åtaganden och träffa avtal om att tillämpa internationella standarder för transparens och utbyte av information utan dessutom tillämpa avtalen på ett effektivt sätt. För att kontrollera tillämpningen genomför Global Forum systematiska revisioner och redovisar resultatet i särskilda landrapporter. Avsikten är att genomföra ca 40 revisioner per år.

G20 har i september 2013 bett Global Forum att övervaka och revidera den nya globala standard för automatiskt informationsutbyte som OECD tar fram till februari 2014.

Meddelande om bekämpning av skattebedrägeri

Kommissionen har i ett meddelande (KOM(2012) 351) den 27 juni 2012 behandlat möjliga vägar framåt för förbättrad bekämpning av skattebedrägeri och skatteundandragande. Åtgärderna rör de tre övergripande områdena förbättrad uppbörd/indrivning, förstärkt samarbete mellan skattemyndigheterna i medlemsstaterna och en klar och tydlig hållning gentemot tredjeländer.

Kommissionens handlingsplan

I december 2012 lade kommissionen fram en handlingsplan för att stärka kampen mot skattebedrägeri och skatteundandragande. Planen innehåller konkreta åtgärder för att förbättra det administrativa samarbetet och främja en utveckling av de befintliga förvaltningsformerna, liksom bredare frågor

som rör interaktion med skatteparadis och bekämpande av aggressiv skatteplanering och andra aspekter, inklusive skatterelaterad brottslighet (KOM (2012) 722).

Kommissionen har rekommenderat åtgärder för att uppmuntra tredjeländer att tillämpa miniminormer för god förvaltning i skattefrågor. Det handlar bl.a. om att medlemsländerna ska svartlista tredjeländer som inte uppfyller miniminormerna (K(2012) 8805).

Kommissionen har vidare lämnat en rekommendation om aggressiv skatteplanering som bl.a. innehåller förslag om utformningen av dubbelbeskattningsavtal och om att medlemsstaterna ska införa generalklausuler mot skatteflykt (K(2012) 8806).

Sparandedirektivet

Sparandedirektivet innebär ett automatiskt utbyte av information om räntebetalningar mellan medlemsstaterna, vilket möjliggör beskattning av dessa räntebetalningar i den medlemsstat där betalningsmottagaren har sin skatterättsliga hemvist. Två medlemsstater, Österrike och Luxemburg, tillämpar en övergångslösning som innebär att en källskatt tas ut i stället för att information lämnas. Källskatten uppgår sedan den 1 juli 2011 till 35 procent. Av den källskatt som tas ut överförs 75 procent till mottagarens hemviststat.

Direktivet tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2005 då även Schweiz, Liechtenstein, San Marino, Monaco och Andorra samt Kanalöarna, Isle of Man och de beroende eller associerade territorierna i Västindien genom särskilda anslutningsavtal började tillämpa bestämmelser motsvarande direktivets. Kommissionen har inlett diskussioner med Singapore, Hong Kong, Macao och Norge om att även dessa länder ska tillämpa motsvarande bestämmelser som i sparandedirektivet. Eftersom ambitionen är att kommande avtal ska omfatta ändringarna i sparandedirektivet har dessa diskussioner varit vilande en tid.

Kommissionen lade under 2008 fram ett förslag om ändringar i direktivet. Definitionen av räntebetalningar föreslås bli vidare än i dag och direktivets räckvidd utvidgas till att under vissa förhållanden omfatta räntebetalningar som vissa subjekt och juridiska konstruktioner erhåller och som går till fysiska personer som i sista hand är faktiska betalningsmottagare.

Förslaget ingår i ett paket med förslag rörande god förvaltning på skatteområdet. Paketet har funnits på Ekofinrådets dagordning för överenskommelse vid flera tillfällen. Någon överenskommelse kring förslaget till ändringar i sparandedirektivet har ännu inte nåtts.

Våren 2013 meddelade Luxemburg att man kommer att tillämpa automatiskt informationsutbyte i stället för källskatt, enligt nuvarande sparandedirektiv, fr.o.m. 2015.

Antibedrägeriavtal

Enligt mandat från rådet inledde kommissionen 2006 förhandlingar med Liechtenstein om ett avtal om rättsligt samarbete för att bekämpa bedrägerier och annan olaglig verksamhet som skadar EU:s medlemsstater och Liechtensteins finansiella intressen (antibedrägeriavtalet).

Sedan Liechtenstein i mars 2009 gjort ett ensidigt politiskt åtagande om att acceptera OECD:s standard för informationsutbyte i skatteärenden utvidgades förhandlingarna till att även omfatta direkta skatter och därtill kopplat informationsutbyte i administrativa skatteärenden i enlighet med OECD:s standard.

Kopplat till detta avtal finns även frågan om att ge kommissionen mandat att förhandla om liknande avtal med Andorra, Monaco, San Marino och Schweiz. Dessa stater har liksom Liechtenstein ett nära samarbete med EU, varför avtalen är viktiga. Beträffande Schweiz är det fråga om att komplettera ett redan befintligt antibedrägeriavtal, främst vad avser avtalets tillämpningsområde för direkta skatter och informationsutbyte i administrativa skatteärenden i enlighet med OECD:s standard.

Uppförandekoden

Uppförandekoden tar sikte på ”skatteåtgärder” – i lagar, andra författningar eller administrativ praxis – som har eller kan få betydande inverkan på var inom gemenskapen ekonomisk verksamhet förläggs. Skatteåtgärder som innebär en påtagligt lägre effektiv beskattningsnivå än den som normalt tillämpas i medlemsstaten i fråga anses potentiellt skadliga och omfattas därför av koden.

Enligt koden åtar sig medlemsstaterna att inte införa nya skadliga skatteåtgärder (standstill eller frysning) samt att se över nuvarande bestämmelser och gällande praxis och avveckla de skatteåtgärder som gruppen anser vara skadliga (rollback eller avveckling). Uppförandekodgruppen har fortsatt sitt arbete med att se till att inga nya skadliga åtgärder vidtas och att övervaka att de skatteåtgärder som tidigare bedömts som skadliga verkligen avvecklas. Därutöver har gruppen behandlat vissa andra frågor som ingår i gruppens arbetsprogram (antimissbruk, förhållandet till tredjeländer, öppenhet och informationsutbyte avseende internprissättning samt administrativ praxis).

I juni 2010 uppmanade rådet kommissionen att inleda en dialog med Liechtenstein och Schweiz om tillämpningen av principerna och kriterierna i uppförandekoden. I juni 2013 uppmanade rådet kommissionen att fortsätta diskussionerna med Schweiz och regelbundet informera gruppen om de framsteg som görs.

BEPS

OECD har i en rapport i februari 2013 redovisat sitt arbete med åtgärder mot skattebaserobering och flyttning av vinster (Addressing Base Erosion and Profit Shifting, BEPS). Av rapporten framgick att OECD har för avsikt att snabbt och i samråd med alla intressenter på området utarbeta en plan för det fortsatta arbetet. G20-ländernas finansministrar välkomnade vid sitt möte i Moskva i februari 2013 OECD:s rapport och uttalade att säkra skattebaser utgör en viktig del i arbetet för långsiktigt hållbara finanser och att man är beredd att vidta åtgärder för att komma till rätta med skatteflykt och ser fram mot den åtgärdsplan som OECD kommer att redovisa.

I juli 2013 presenterade OECD en handlingsplan för arbetet med BEPS. Handlingsplanen innehåller 15 reformpunkter som olika arbetsgrupper inom OECD arbetar med att ta fram förslag på. Tillsammans med dessa punkter presenterades en ambitiös tidsplan som visar när man förväntas ha förslagen på plats.

Den 10 december 2013 höll skatteutskottet ett öppet seminarium om multinationella företag och nationella skattebaser där handlingsplanen presenterades av Pascal Saint-Amans, chef för OECD:s enhet för skattepolicy och administration.

Sverige bidrar till finansieringen av OECD:s arbete med BEPS-projektet och deltar aktivt i de grupper som utför arbetet (prop. 2013/14:1, finansplan, avsnitt 6.39)

Sekretess i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Skatteverket har på uppdrag av regeringen utrett hur sekretessreglerna kan förändras för att underlätta ett modernt och effektivt brottsbekämpande arbete och föreslår i en promemoria den 23 september 2013 en ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Förslaget utgår i allt väsentligt från den lösning som valts för polisdatalagen. Myndigheternas behov av uppgifter får en central roll både vad gäller att ta emot och lämna uppgifter. Lösningen i polisdatalagen att göra vissa uppgifter gemensamt tillgängliga för andra brottsbekämpande myndigheter föreslås även för Skatteverkets del. Promemorian innehåller även förslag till en bättre kommunikation mellan Skatteverkets brottsutredande enheter och verkets övriga organisatoriska delar.

Förbättringar av HUS-avdragets fakturamodell

I en promemoria den 19 december 2013 från Finansdepartementet föreslås ändringar av den s.k. fakturamodellen för RUT- och ROT-avdrag. Utförarens begäran om utbetalning ska innehålla uppgifter om antalet arbetade timmar, debiterad ersättning för material och debiterad ersättning för annat än hushållsarbete och material samt vilken typ av arbete som har utförts.

Något krav på att faktura eller kvitto ska bifogas föreslås inte. En begäran om utbetalning ska endast kunna lämnas elektroniskt och utbetalning ska endast ska kunna ske till ett konto som tillhör utföraren.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 5, 6 och 8 anförs att Skatteverkets arbete mot svart arbetskraft och organiserad brottslighet skulle underlättas om bankerna var skyldiga att lämna kontrolluppgift för alla bankkonton oberoende av om ränta utgått eller inte och oberoende av hur stor kapitalbehållningen är på bankkontot per den 31 december. Vidare medför de sekretessregler som gäller för Skatteverket att man inte fritt kan lämna information från fältarbetet till den egna underrättelseverksamheten. När Skatteverket skriver en anmälan till Ekobrottsmyndigheten om misstänkt skatte- eller bokföringsbrott får verket inte lämna en kopia till sin egen underrättelseverksamhet eftersom absolut sekretess råder. Polisen och tullen har stor fördel av att ständigt få information från de egna operativa leden – information som de kan arbeta vidare med och förädla för att därefter lämna underrättelser tillbaka för nya operativa insatser. Sekretessbestämmelserna för Skatteverket måste ändras så att förhållandena blir likadana som de som gäller för polisen och Tullverket. Vidare föreslår motionärerna att skatteavdrag inte ska få göras då betalning skett med kontanter.

I kommittémotion 2013/14:Sk410 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 5 anförs att Sverige i EU bör verka för ett spontant och multilateralt utbyte av uppgifter om ekonomiska tillgångar och inkomster baserade på dessa. Sverige bör vidare verka för att skatteredovisningen i alla stater och statsliknande jurisdiktioner öppnas upp genom ett världsomspännande krav på land-för-land-rapportering. Ett begränsat sådant förslag för gruvindustrin genomförs nu inom EU men det bör naturligtvis omfatta all internationell företagsamhet.

I kommittémotion 2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 21–24 föreslås att kontrollen av HUS-avdragen förbättras genom en rad åtgärder, bl.a. genom att en faktura ska bifogas och genom att utbetalning alltid ska ske till skattekonto.

I motion 2013/14:Sk404 av Kerstin Engle m.fl. (S) anförs att OECD:s handlingsplan innebär att företag tvingas redovisa per land som de är verksamma i för att det ska vara möjligt att se var vinsterna görs och vad multinationella bolag ska betala i skatt i ett land. Motionärerna anser att OECD borde kunna gå längre och kräva att dessa uppgifter ska vara tillgängliga för allmänheten och inte enbart medlemsländers skattemyndigheter.

I motion 2013/14:Sk424 av Billy Gustafsson (S) anförs att den svarta ekonomin bland svenska företag är ett stort samhällsproblem som innebär att konkurrensen mellan seriösa och oseriösa företag snedvrids kraftigt på

det seriösa företagens bekostnad och att staten går miste om mångmiljardbelopp i förlorade skatteintäkter. Det behövs en förändrad lagstiftning mot svart ekonomi som mer effektivt kan stävja skattefusket.

I partimotion 2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkandena 66 och 69–73 anförs att nästan två tredjedelar av kapitalflykten sker genom internationella företag som har verksamhet i utvecklingsländerna. Flera av skatteparadiserna finns i Europa, och EU har därmed ett särskilt stort ansvar för att ta itu med denna problematik. Det internationella arbetet med att begränsa antalet skatteparadis bör intensifieras. Sverige bör aktivt söka allianser för arbetet mot kapitalflykt och driva på för att bredda EU:s lagstiftning för landspecifik rapportering. Krav på sådan måste gälla alla branscher, inte enbart råvaruutvinnings- och skogsindustrin. För att kunna spåra och upptäcka företags skatteflykt krävs förutom uppgifter om betalningar till offentliga förvaltningar även uppgifter om vinster, inköp, försäljningar, produktionsvolym, tillgångar och kostnader för arbetskraft. Regeringen bör verka för automatiska och multilaterala informationsbytesavtal på global nivå inom internationella finansiella institutioner som Internationella valutafonden (IMF) och Världsbanken. Sverige bör också kunna bistå utvecklingsländer med expertis. Sverige bör verka för ett automatiskt öppet informationsutbyte på multilateral nivå och för att FN:s skattekommitté stärks. Informationsutbyte om kapitalflöden mellan länder måste göras till automatiska processer, som del av en internationell standard. Ett generellt problem för alla länder, men särskilt för låginkomstländer, är att expertis på att undvika skatter ofta återfinns i den privata sektorn men att det saknas kunskap inom den offentliga sektorn för att bekämpa skatteflykt. Skatteverket bör få ökade resurser för att inom OECD och andra organ utveckla arbetet med att hindra skatteflykt från utvecklingsländerna.

I kommittémotion 2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 11 anförs att ett viktigt första steg i att få ett bättre reseavdrag är att minska fusk i det befintliga systemet. Skatteverket bör därför få ett särskilt uppdrag att granska användningen av reseavdraget med syfte att minska fusk.

I motion 2013/14:Sk214 av Jan Lindholm (MP) yrkandena 1–3 anförs att en växande svart ekonomi är ett allvarligt hinder för klimatarbetet och motionären begär tillkännagivanden om behovet av förändringar såväl nationellt som globalt av de ekonomiska systemen för att det ska bli möjligt för politiska beslut att få avsedd effekt, om vikten av att arbeta mot alla former av s.k. svart ekonomi och om behovet av internationella transaktionsskatter eller avgifter.

I partimotion 2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 3 anförs att den svenska regeringen bör anta en nationell handlingsplan mot skattefusk, svartjobb och social dumpning och att planen bör sträcka sig över en längre tid med tydliga prioriteringar och delmål och omfatta flera myndigheter med uppdrag att samverka inbördes och med arbetsmarknadens parter. Den s.k. tioårsregeln som infördes 1984 för att

säkerställa svensk beskattning av realisationsvinster som uppkommer när en fysisk person överlåter aktier och andelar i samband med utflyttning bör ersättas med mer generella regler för att komma till rätta med skatte-läckage vid utflyttning.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottet är det viktigt att skattereglerna har en utformning som stärker medborgarnas förtroende för skattesystemet och underlättar för dem att göra rätt för sig. Skattefel ska begränsas och skattebrott, skattefusk och skatteundandragande motverkas. Målet om en minskad administrativ börda för företagen måste då beaktas. Skattesystemet måste också uppfattas som legitimt därför att det finansierar bra offentlig verksamhet som människor vill betala för. Skatter och avgifter måste ligga på en rimlig nivå.

Skatteverkets undersökningar visar att det omfattande fusket med skatter och avgifter, och särskilt det utbredda svartjobbandet, har betydande negativa effekter. Det finns ett starkt samband mellan skatteundandragande och annan ekonomisk brottslighet. En stor andel av ekobrotten handlar om att företag använder svart arbetskraft eller fuskar med skatter och avgifter på något annat sätt. De negativa effekterna av skatteundandraganden är många. Förutom att skattebördan vältras över på andra skattskyldiga medför fusket att konkurrensen snedvrids och att seriösa näringsidkare riskerar att slås ut av skattefusande konkurrenter. Ytterligare effekter vid utnyttjande av svart arbetskraft är bl.a. att sjukpenning och andra ersättningar inte kan beräknas utifrån lönen. Om vissa skattskyldiga kan skjuta över sin del av skatte- och avgiftsbördan på andra rubbas dessutom respekten för den demokratiska beslutsordningen. För att tilliten till rättssamhället ska kunna upprätthållas krävs att skattefusk och ekonomisk brottslighet bekämpas effektivt.

Riksdagen har under senare år vidtagit en rad åtgärder mot orsakerna till skattefusk.

Genom att införa en skattereduktion för hushållstjänster och ROT-tjänster och göra det enklare att använda sådana tjänster har regelverket skapat förutsättningar för att bedriva verksamhet vitt inom en sektor som under decennier varit känd för svartarbete och skattefusk. Härigenom skapas trygga jobb för dem som arbetar i denna sektor. Det bör framhållas att en avgörande fördel med det förenklade HUS-avdraget, som innebär att skattelättnaden lämnas direkt vid köpet, är att Skatteverket får en direktkontakt med de näringsidkare som utför arbetet och på det sättet kan informera om reglerna och även kontrollera att de följs. Regeringen har under hösten 2013 utarbetat förslag om ändringar av den s.k. fakturamodellen för RUT- och ROT-avdrag i syfte att förbättra dess funktion och möjligheten att motverka fusk.

Jobbskatteavdraget har gjort att beskattningen av arbetsinkomster har sänkts kraftigt för låg- och medelinkomsttagare, vilket har minskat den s.k. skattekillen. Först när samhällsmedborgarna anser att beskattningen är rimlig kan acceptansen för skattesystemet öka och skatteundandragandet minska.

Förmögenhetsskatten har avskaffats, och detta har skapat förutsättningar för ett återflöde av stora belopp från utlandet. Skatteverket har handlagt ett stort antal ärenden med begäran om självrättelse från personer som placerat kapital utomlands, och intresset för självrättelse ökar allteftersom nätet av avtal om informationsutbyte stärks. Det är mycket viktigt att det svenska skattesystemet slår vakt om rättvisa i beskattningen. De skattskyldiga ska kunna känna sig säkra på att de regler som riksdagen beslutat gäller lika för alla.

Åtgärder har vidtagits mot avancerade förfaranden som används i syfte att undgå skatt. Möjligheten att använda s.k. interna räntesnurror stängdes 2009, och utrymmet användes för en sänkning av bolagsskatten. Skatteverket har följt tillämpningen av reglerna om ränteavdragsbegränsning. Sedan det visat sig att företagen i ökande grad utnyttjat de kvarstående möjligheterna till skatteplanering och denna möjlighet i mycket hög utsträckning utnyttjats av internationella koncerner fattade riksdagen under hösten 2012 beslut om att utvidga ränteavdragsbegränsningarna till att gälla alla skulder inom en intressegemenskap. Det utrymme som skapats har bidragit till en sänkning av bolagsskattesatsen. Under 2014 fortsätter Skatteverket att kartlägga ränteavdragen vad gäller frågan om huruvida skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen. Skatteverket påbörjar även en undersökning av tillämpningen av 2013 års regler.

Även möjligheten att undgå skatt genom att förpacka fastigheter i ett utlandsägt handelsbolag innan de säljs, det som kallas Pandoras ask, har stängts. Förfarandet bygger på att handelsbolaget ägs genom utländska dotterbolag i länder där kapitalvinster vid försäljning av handelsbolagsandelar är skattebefriade. Värdet på transaktionerna för taxeringsåren 2005–2007 beräknades uppgå till 54 miljarder kronor i förluster på handelsbolagsandelar och ytterligare 6,7 miljarder kronor för nedskrivning av lagerandelar. Bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån har utvidgats till att även omfatta lån från utländska juridiska personer, lån som lämnas till juridiska personer som är delägarbeskattade i utlandet samt lån som lämnas i strid med låneförbudet i stiftelselagen (1994:1220). Möjligheten att handla med underskotts företag har begränsats.

Det internationella samarbetet mot skatteflykt har fått förnyad kraft efter finanskrisen, och ambitionerna på detta område har kunnat höjas. Ett uttryck för detta är den allt bredare uppslutningen kring kravet på en fullständig öppenhet i samarbetet kring skattefrågor.

EU:s finansministrar betonade i sitt bidrag till G20:s finansministrars möte den 14 mars 2009 behovet av att skydda det finansiella systemet mot otillräckligt reglerade jurisdiktioner där det saknas öppenhet och samarbete

samt efterlyste ett sanktionspaket. Vid G20:s toppmöte i London den 2 april 2009 kom stats- och regeringscheferna överens om att ingripa mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner, t.ex. skatteparadis, och förklarade att de var beredda att tillgripa sanktioner för att skydda sina offentliga finanser och finanssystem samt att banksekretessens tidevarv var över. G20-länderna riktade i november 2012 en begäran till OECD om en rapport om arbetet mot skatteflykt inför det planerade G20-mötet i februari 2013. I rapporten redovisade OECD sitt arbete och åtog sig att snabbt och i samråd med alla intressenter på området utarbeta en plan med konkreta åtgärder. I juli 2013 presenterade OECD sin handlingsplan (Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting). Handlingsplanen innehåller 15 reformpunkter som olika arbetsgrupper inom OECD arbetar med att ta fram förslag på, för att motverka erodering av skattebaser och vinstförflyttning. Tillsammans med dessa punkter presenterades en ambitiös tidsplan som nu ligger till grund för ett intensivt arbete inom OECD.

En amerikansk lagstiftning som benämns Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) har påverkat utvecklingen när det informationsutbyte på skatteområdet. FATCA ålägger finansiella institut i hela världen att identifiera amerikanska kontoinnehavare och rapportera tillgångar och kapitalinkomster på sådana konton till den amerikanska skattemyndigheten. Med anledning av att omfattande kritik riktats mot den amerikanska lagstiftningen upprättade Tyskland, Spanien, Frankrike, Italien och Storbritannien (G5) tillsammans med USA en modell för bilaterala avtal med USA om genomförande av FATCA. Modellen går ut på att finansinstitut rapporterar informationen till sin inhemska skattemyndighet som sedan automatisk utbyter den med den amerikanska skattemyndigheten. I april 2013 meddelade G5 att de avser att sinsemellan utbyta information automatiskt, baserat på modellavtalet för FATCA, och bjöd in andra medlemsstater att delta, den s.k. G5-piloten. I samband med Ekofinrådets mötet den 14 maj 2013 anslöt sig ytterligare tolv medlemsstater till samarbetet och bjöd in ytterligare medlemsstater samt länder utanför EU att delta. De anförde också att det bör arbetas fram en global standard för automatiskt informationsutbyte.

Inom EU gäller direktivet (rådets direktiv 2011/16/EU) om administrativt samarbete i fråga om beskattning. Det innehåller långtgående skyldigheter för medlemsstaterna, framför allt när det gäller att utföra utredningar för att få fram upplysningar som en annan medlemsstat begär. En anmodad medlemsstat har inte rätt att vägra att lämna upplysningar enbart därför att den inte har något eget intresse av denna information. Den anmodade myndigheten kan inte heller vägra att lämna upplysningar enbart på grund av att dessa innehas av en bank eller ett annat finansinstitut, en förvaltare eller en person som agerar i egenskap av ombud eller förvaltare, eller på grund av att upplysningarna rör ägarintressen i en person. Bestämmelserna har en utformning som överensstämmer med den internationellt accepterade standarden för informationsutbyte på skatteområdet.

Direktivet innehåller också obligatoriska bestämmelser om automatiskt informationsutbyte om styrelsearvoden, livförsäkringsprodukter som inte omfattas av andra unionsrättsakter om utbyte av upplysningar och andra liknande åtgärder, pensioner samt ägande av och inkomster från fast egendom. Skyldigheten för en medlemsstat att utbyta dessa upplysningar begränsas till sådana upplysningar som medlemsstaten har tillgängliga. Bestämmelserna om automatiskt informationsutbyte ska börja tillämpas i medlemsstaterna den 1 januari 2015.

Kommissionen har lagt fram ett förslag om ändring (KOM(2013) 348) i direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning. Förslaget utvidgar det automatiska utbytet till att omfatta tillgångar och kapitalinkomster på finansiella konton. Skyldigheten att utbyta information om de nya kategorierna av inkomster och kapital ska gälla oavsett om denna information finns tillgänglig eller inte. Vid ett möte i rådsarbetsgruppen i oktober 2013 framkom att det råder enighet om att förslaget kommer att behöva justeras för att överensstämma med den globala standard som OECD arbetar med att ta fram.

I februari 2014 publicerade OECD ett förslag till en global standard för automatiskt informationsutbyte avseende finansiella tillgångar och inkomster. Det handlar om en modell för bilaterala och multilaterala avtal om sådant informationsutbyte. OECD:s modellavtal återspeglar innehållet i G5:s modell för avtal med USA om FATCA.

Frågan om land-för-land-redovisning har tagits upp av OECD inom ramen punkt 13 i handlingsplanen om BEPS. Ett utkast till en mall för land-för-land-redovisning publicerades den 31 januari 2014. Tiden för konsultation löper ut den 28 februari.

Inom ramen för det nordiska samarbetet bedrivs sedan flera år ett arbete med inriktning på att förmå skatteparadisen att skriva bilaterala avtal med de nordiska länderna, och ett stort antal sådana avtal har ingåtts. Avtalen omfattar det stora flertalet internationella finansiella centra runt om i världen och Sverige har använt de nya avtalen vid 229 tillfällen med mycket goda resultat. Upptaxeringar och självrättelser har genererat ca 2 miljarder kronor i extra skatt sedan 2010. Avtalen ansluter nära till OECD:s modell för bilaterala avtal om informationsutbyte i skatteärenden och ger möjlighet att utbyta upplysningar i skatteärenden och möjlighet för representanter för myndigheter i det ena landet att närvara vid skatteutredningar i det andra landet. Arbetet med att träffa nya informationsutbytesavtal fortsätter.

På mandat från rådet inledde kommissionen 2006 förhandlingar med Liechtenstein om ett avtal om rättsligt samarbete för att bekämpa bedrägerier och annan olaglig verksamhet som skadar EU:s medlemsstater och Liechtensteins finansiella intressen (antibedrägeriavtalet). Kopplat till detta avtal finns även frågan om att ge kommissionen mandat att förhandla om liknande avtal med Andorra, Monaco, San Marino och Schweiz. Dessa sta-

ter har liksom Liechtenstein ett nära samarbete med EU, varför avtalen är viktiga. Beträffande Schweiz är det fråga om att komplettera ett befintligt antibedrägeriavtal.

Uppförandekodgruppens arbete med att motverka skadlig skattekonkurrens fortsätter. Inom EU är det inte godtagbart att ha skatteåtgärder som strider mot uppförandekodens principer. Det bör inte heller vara godtagbart för länder utanför EU att ägna sig åt skadlig skattekonkurrens. Ekofinrådet gav därför den 8 juni 2010 kommissionen i uppdrag att påbörja diskussioner med Schweiz och Liechtenstein om principerna och kriterierna i uppförandekoden. Kommissionens uppdrag är ett första steg i arbetet med att förmå Schweiz och Liechtenstein att följa uppförandekodens principer och avveckla sådana skatteåtgärder som inte är förenliga med dessa principer.

Även om anslutningen till OECD:s standard för informationsutbyte i skatteärenden ökar snabbt är det viktigt att de åtaganden om informationsutbyte som görs i avtalen inte förblir rena pappersprodukter. Inom OECD:s globala forum för transparens och informationsutbyte på skatteområdet genomförs därför landrevisioner. I en första fas bedöms regleringen och i en andra fas tillämpningen. Avsikten är att OECD:s globala standard för automatiskt informationsutbyte avseende finansiella tillgångar och inkomster ska övervakas och revideras av Global Forum.

Den s.k. tioårsregeln infördes 1984 för att säkerställa svensk beskattning av kapitalvinster. Anspråket är i varje enskilt fall beroende av att beskattningen är tillåten enligt det skatteavtal som Sverige har träffat, vilket är ett problem. För att inte behöva omförhandla en stor mängd avtal finns det skäl att överväga om det i stället bör införas generella regler för beskattningen vid utflyttning. Denna fråga bereds för närvarande inom Finansdepartementet.

För att öka effektiviteten i Skatteverkets kontrollarbete har krav på certifierade kassaregister och personalligare införts i vissa branscher.

När det gäller Skatteverkets underrättelseverksamhet har Skatteverket lagt fram förslag om de ändringar av sekretessreglerna som behövs för att underlätta ett modernt och effektivt brottsbekämpande arbete. Förslaget utgår i allt väsentligt från den lösning som har valts för polisdatalagen.

Utskottet kan konstatera att det pågår ett aktivt arbete på flera olika fronter som är inriktat på att komma till rätta med alla former av skattefusk och svartarbete. Med hänvisning till detta och då utskottet inte heller i övrigt ser någon anledning att tillstyrka förslagen om olika åtgärder på detta område avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Certifierade kassaregister

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avstyrker ett motionsförslag om att regeringen bör återkomma med ett förslag till en reglering som inte ställer olika krav på kassaregister utifrån om ett företag har fast driftsställe i Sverige eller inte.

Bakgrund

Den som säljer varor eller tjänster mot kontant betalning måste sedan den 1 januari 2010 ha ett certifierat kassaregister. Till kontant betalning räknas även betalning med kontokort. Undantag gäller bl.a. för taxi, distans- och hemförsäljning, försäljning av varor eller tjänster mot betalning i automat och automatspel. Vidare är lagen inte tillämplig för den som endast i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning.

Skatteverket får göra oannonserade kontrollbesök och får ta ut en kontrollavgift på 10 000 kronor om kassaregister saknas, inte uppfyller föreskrifternas krav eller inte är anmält i tid eller om uppgifterna i kassaregistret inte sparas, belopp inte slås in eller kunden inte får något kvitto. Om en ny överträdelse sker inom ett år är avgiften 20 000 kronor. Syftet med lagen är att skydda seriösa företagare inom kontanthandeln mot illojal konkurrens.

Kravet på kassaregister utvidgades den 1 januari 2014 till att även omfatta torg- och marknadshandlare. Samtidigt fick Skatteverket större möjlighet att i enskilda fall ge undantag från olika skyldigheter som gäller kassaregister. I ärendet hade Skatteverket föreslagit att det gällande undantaget för utländska företagare utan fast driftsställe i Sverige borde slopas för att skapa en mer likvärdig kontrollverksamhet. Av Skatteverkets promemoria framgick att det inte har varit möjligt att få fram tillförlitliga uppgifter om hur många utländska företag utan fastdriftsställe i Sverige som driver verksamhet med försäljning av varor eller tjänster mot kontant betalning. Skatteverket uppskattade dock dessa till några hundra som är redovisningsskyldiga till mervärdesskatt i Sverige men som inte ska beskattas enligt inkomstskattelagen (1999:1229). Regeringen anförde att undantaget för dem som är befriade från skattskyldighet enligt inkomstskattelagen har tillkommit bl.a. för att ideella föreningar som bedriver allmännyttig verksamhet inte ska omfattas av skyldigheten att använda kassaregister och att en central utgångspunkt vid bedömningen av vilka subjekt som ska omfattas av ett krav på certifierade kassaregister bör vara att det är påkallat av skattekontrollhänsyn. När det är fråga om skattebefriade subjekt saknas i regel behov av sådan kontroll. Regeringen gjorde bedömningen att det saknas tillräckligt beredningsunderlag för att gå vidare med Skatteverkets förslag, men avsåg att ge Skatteverket i uppdrag att utreda frågan. Vid behandlingen av ärendet beslutade riksdagen ett tillkännagivande till

regeringen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag där samma krav på kassaregister gäller oavsett om ett företag har fast driftställe i Sverige eller inte (prop. 2012/13:129, bet. 2012/13:SkU32, res. S, MP, V).

I budgetpropositionen för 2014 anför regeringen att den i enlighet med riksdagens tillkännagivande (bet. 2012/13:SkU32, rskr. 2012/13:241) och den bedömning som regeringen gjort i proposition 2012/13:129 Förbättrad konkurrens på lika villkor i kontantbranschen tänker ge Skatteverket i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en reglering som inte ställer olika krav på kassaregister utifrån om ett företag har fast driftställe i Sverige eller inte.

Motionen

I partimotion 2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 anför att regeringen bör återkomma med förslag till en reglering som inte ställer olika krav på kassaregister utifrån om ett företag har fast driftsställe i Sverige eller inte.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att regeringen har klargjort i budgetpropositionen att Skatteverket kommer att få i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en reglering som inte ställer olika krav på kassaregister utifrån om ett företag har fast driftställe i Sverige eller inte. Utskottet anser att den fortsatta beredningen av denna fråga bör avvaktas och avstyrker därför motionen.

Personalliggare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om personalliggare för byggbranschen som kan beslutas av riksdagen under 2014. Motionsförslaget om att utreda vilka ytterligare branscher som bör omfattas avslås.

Bakgrund

Den som bedriver restaurang- eller frisörverksamhet ska föra en personalliggare och i denna dokumentera nödvändiga identifikationsuppgifter för näringsidkaren och löpande dokumentera nödvändiga identifikationsuppgifter för de personer som är verksamma i näringsverksamheten. Skyldigheten att föra personalliggare gäller dock inte för enskild näringsverksamhet

där bara näringsidkaren, dennes make eller barn under 16 år är verksam, eller fåmansföretag eller fåmanshandelsbolag där bara företagsledaren, dennes make eller barn under 16 år är verksamma.

Personalliggarutredningen har haft i uppdrag att utvärdera den verksamhet som har bedrivits i fråga om personalliggare och att bedöma om verksamheten bör utvidgas till att även omfatta branscherna bygg och tvätteri. Utredningen föreslog i promemorian Närvaroliggare och kontrollbesök – En utvärdering och förslag till utvidgning (Ds 2009:43) att personalliggare införs i bygg- och tvätteribranschen.

Kravet på personalliggare utvidgades den 1 april 2013 till tvätteribranschen. När det gäller Personalliggarutredningens förslag om personalliggare för byggbranschen aviserade regeringen att frågan om ett kontrollsystem kommer att utredas på nytt. I ärendet beslutade riksdagen ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma till riksdagen med dels ett förslag om personalliggare för byggbranschen i så god tid att det kan träda i kraft under 2013, dels ett förslag om månadsuppgift om anställdas löner och skatter med ikraftträdande den 1 januari 2014 (prop. 2012/13:34, bet. 2012/13:SkU14).

I budgetpropositionen för 2014 anförde regeringen att chefen för Finansdepartementet i januari 2013 tillkallat en utredare med uppdrag att utreda hur ett kontrollsystem inom skatteförfarandet kan vara utformat för byggbranschen (Fi 2013:C).

I promemorian Minskat svartarbete i byggbranschen (Ds 2014: 7) lämnades i januari 2014 ett förslag om hur ett kontrollsystem inom skatteförfarandet kan vara utformat för byggbranschen. I promemorian föreslås bl.a. att

- ett kontrollsystem ska tillämpas på byggarbetsplatser i Sverige
- reglerna inte ska tillämpas om byggherren är privatperson
- byggherren ska anmäla byggstart och tillhandahålla utrustning för att möjliggöra registrering
- den som bedriver byggverksamhet ska föra personalliggare samt månatligen skicka personalliggare till Skatteverket
- byggherren ska anmäla verksamma näringsidkare och personer på byggarbetsplatsen till Skatteverket
- Skatteverket ska göra oannonserade kontrollbesök.

Dokumentation av identifikationsuppgifter, rapportering av personalliggare samt anmälan ska ske elektroniskt. Med beaktande av att Skatteverket behöver tid för att utveckla ett datasystem för dessa uppgifter bedömer utredaren att ett kontrollsystem kan införas fr.o.m. den 1 januari 2016. Utredaren har samrått med byggbranschen och Skatteverket.

Byggbranschen i samverkan

För att försvåra för oseriösa aktörer har byggbranschen i samverkan lagt fast ett åtgärdsprogram – Krafttag mot svartarbete – med bl.a. följande rubriker:

- Inför legitimationsplikt och närvaroredovisning på byggarbetsplatserna (ID06)
- Ställ krav på närvaroredovisning i kontraktshandlingarna
- Låt Skatteverket göra oanmälda arbetsplatsbesök
- Inför ett höjt och permanent ROT-avdrag
- Gör företags skattestatus tillgänglig elektroniskt för privata aktörer
- Utveckla Skatteverkets informationsverksamhet
- Specificera skattebetalningar på individnivå
- Försvåra möjligheterna att missbruka olika välfärdssystem
- Inför omvänd skattskyldighet för moms
- Löpande kontroll av företag med F-skatt
- Vidta åtgärder mot ”målvakter” i fåmansföretag
- Krav på skriftlighet vid uthyrning av arbetskraft
- Kommunicera etiska regler/förhållningssätt
- Opinionsbilda brett mot svartarbete.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkande 20 anförs att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om personalliggare för byggbranschen i kombination med oannonserade kontrollbesök som kan beslutas före de allmänna valen 2014.

I motion 2013/14:Sk381 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S) anförs att alla parter har ett ansvar för att se till att lagar och regler följs av alla på marknaden; allt annat omöjliggör en konkurrens på lika villkor. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag på åtgärder för att förhindra skattefusk m.m. inom byggbranschen.

I partimotion 2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 5 och 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med ett förslag om personalliggare för byggbranschen i kombination med oannonserade kontrollbesök som kan beslutas före de allmänna valen 2014. Vidare anförs att det finns mycket starka skäl för att kravet på personalliggare måste utökas till att omfatta fler branscher. Branscher som i hög utsträckning använder sig av underentreprenörer, som städ- och flyttbranschen, kan vara sådana exempel.

Utskottets ställningstagande

Byggbranschen efterlyser sedan länge närvarokontroll av alla som finns på arbetsplatsen och oanmälda arbetsplatsbesök av Skatteverket. Ordning och reda på arbetsmarknaden är inte bara viktigt för att skatten ska komma in på rätt sätt utan även för att alla anställda ska vara försäkrade och ha rimliga arbetsvillkor.

I samband med att riksdagen fattade beslutet om personalliggare i tvätteri-branschen tillkännagav riksdagen för regeringen som sin mening att regeringen skulle återkomma med ett förslag om personalliggare i byggbranschen i så god tid att det kunde träda i kraft under 2013.

Regeringen har valt att inte följa detta tillkännagivande och i stället tillsatt en ny utredning som i dagarna har lagt fram ett förslag om ett kontrollsystem för byggbranschen. Enligt utredningsförslaget ska dokumentation av identifikationsuppgifter, rapportering av personalliggare samt anmälan ske elektroniskt. Med beaktande av att Skatteverket behöver tid för att utveckla ett datasystem för dessa uppgifter bedömer utredaren att ett kontrollsystem är möjligt att införa fr.o.m. den 1 januari 2016.

Utskottet anser att det är viktigt att byggbranschens önskemål om ett system för närvarokontroll på byggarbetsplatserna nu tillgodoses utan ytterligare dröjsmål och utgår i från att regeringen nu bereder utredningsförslaget och återkommer till riksdagen med ett förslag om personalliggare för byggbranschen som kan beslutas av riksdagen under 2014. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet ser positivt på förslaget om en utvidgning till andra relevanta branscher och företag men är inte nu berett att tillstyrka förslaget om en utredning med denna inriktning. Utskottet avstyrker därför detta motionsyrkande.

Månadsuppgift

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att regeringen ska återkomma med ett förslag om månadsrapportering av löner och skatter.

Jämför reservation 4 (S, SD, V).

Bakgrund

Månadsuppgiftsutredningen har i betänkandet Månadsuppgift – snabbt och enkelt (SOU 2011:40) föreslagit att uppgift om utgiven ersättning och förmån som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst ska lämnas varje månad och att den årliga kontrolluppgiften för intäkt i inkomstslaget tjänst tas bort. Månadsuppgiften ska innehålla samma uppgifter som de som enligt nu gäl-

lande regler lämnas i den årliga kontrolluppgiften för intäkt i inkomstslaget tjänst. Månadsuppgiften ska dessutom innehålla uppgift om huruvida det ingår sjuklön eller kompletterande ersättningar i samband med sjukdom eller föräldradedighet i den utgivna ersättningen. Om ersättningen avser annan tid än den aktuella månaden ska uppgiftslämnaren ange detta samt vilken period ersättningen avser. Anledningen till att nya uppgifter ska lämnas är att Försäkringskassan behöver dessa i sin ärendehantering.

De uppgifter som lämnats av en uppgiftslämnare under en månad kommer att ligga till grund för skattedeklarationen. Vid det elektroniska deklara-tionsförfarandet ska Skatteverkets e-tjänst summera de uppgifter som har lämnats av en viss arbetsgivare/uppgiftslämnare. Summan av dessa uppgifter ska anges i den elektroniska skattedeklarationen. Skatteverket överför sedan underlaget till skattedeklarationen till uppgiftslämnaren som ska skriva under deklara-tionen. På detta sätt försvinner en del av uppgiftslämnarnas arbete med att fylla i skattedeklara-tionerna. Detta gäller för dem som väljer att deklarerat elektroniskt. Risken för felaktigt deklarerade belopp till följd av summerings- och beräkningsfel minskar också. Detta kommer enligt utredningen att innebära minskade kostnader för såväl arbets-givare som Skatteverket.

Riksdagen har den 23 januari 2013 riktat ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma med ett förslag om månadsuppgift om anställdas löner och skatter med ikraftträdande den 1 januari 2014 (bet. 2012/13: SkU14, rskr. 2012/13:143).

I en interpellationsdebatt den 14 oktober 2013 (Ip. 2013/14:38) om månadsredovisning som metod för att stoppa skattefusk anförde finansminister Anders Borg (M) bl.a. följande:

Regeringen har, bland annat mot bakgrund av remissinstansernas synpunkter, funnit att det inte är lämpligt att införa regler om månadsvisa kontrolluppgifter baserade på det föreliggande förslaget från Månadsuppgiftsutredningen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av riksdagens tillkännagivande. Jag vill inte föregripa den redovisningen.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 18 och 19 anföras att en övergång till individuell månadsredovisning bör genomföras. Den anställde kan på detta sätt vara säker på att skatter och avgifter är inbetalda för honom eller henne. Månadsredovisningen måste kunna ske genom ett enkelt system som inte innebär något administrativt merarbete. Redan i dag gör många arbetsgivare löneberedning och löneberäkning i ett datoriserat lönesystem. I detta skapas normalt månadsuppgift samt lönespecifikation och bokföringsunderlag för lönesystemet. Månadsuppgiftsutredningens omfattande diskussion om hur andra myndigheter skulle kunna använda månadsredovisning för sina behov bör utredas vidare

och vägas mot företagens administrativa börda. Regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om månadsredovisning som kan beslutas före de allmänna valen 2014.

Också i motion 2013/14:Sk380 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag om månadsrapportering till Skatteverket.

I partimotion 2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7 anförs att en månatlig redovisning på individnivå försvårar fusk och ohelderlig hantering. Utredningsförslaget om månadsuppgifter presenterades i april 2011. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om individuell inbetalning av skatter och avgifter som kan beslutas före de allmänna valen 2014. Vid ett införande är det viktigt att Skatteverket ges nödvändiga resurser för att förberedelsearbetet ska kunna ske i så snabb takt som möjligt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det förslag om månadskontrolluppgifter som lades fram av Månadsuppgiftsutredningen har remissbehandlats och att regeringen härfter gör bedömningen att förslaget inte bör genomföras. Regeringen avser dock att återkomma till riksdagen med anledning av riksdagens tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med ett förslag om månadsuppgift om anställdas löner och skatter.

Utskottet anser att regeringens svar på riksdagens tillkännagivande bör avvaktas. Utskottet avstyrker motionsförslagen.

Deklarationen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avstyrker motionsförslag om tyst godkännande av deklARATION och om en undersökning av möjligheten att direkt bokföra sina inkomster och kostnader på Skatteverkets hemsida.

Jämför reservation 5 (S, MP).

Bakgrund

Skatteförfarandeutredningen föreslog i delbetänkandet Tyst godkännande – ett nytt sätt att deklarerat (SOU 2006:89) att deklARATION inte ska behöva återsändas till Skatteverket eller bekräftas på elektronisk väg om de förtryckta uppgifterna är korrekta och tillräckliga för en riktig taxering. En deklARATIONsskyldig som felaktigt tyst godkänner förtryckta uppgifter anses ha lämnat en deklARATION med de förtryckta uppgifterna i den mening som avses i bestämmelsen om skattetillägg för oriktig uppgift. Skattetillägg kan då komma i fråga. Förslaget har inte genomförts.

I budgetpropositionen för 2014 anförs att Skatteverket har fått i uppdrag att göra en förstudie av möjligheten att utveckla ett system för ett effektivt uppgiftslämnande mellan ett företags dator och Skatteverkets it-system, liksom möjligheten att på sin webbplats tillhandahålla ett enkelt redovisnings-system för att förenkla överföringen av data och elektronisk kommunikation för de minsta företagen.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkande 2 anförs att Skatteförfarandeutredningens förslag om att förenkla deklarations-systemet genom ett s.k. tyst godkännande bör genomföras fr.o.m. inkomståret 2015. Besparingar skulle kunna göras i fråga om pappersdeklarationerna, som fortfarande utgör ett betydande antal.

I motion 2013/14:Sk316 av Mats Pertoft (MP) anförs att möjligheten att direkt bokföra sina inkomster och kostnader på Skatteverkets hemsida bör undersökas. Det rör sig om en bokföringsmodul för dem som vill utnyttja denna tjänst och med dess hjälp direkt automatiskt fylla i deklarationsblanketter och annat från Skatteverket.

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottet inte i dag aktuellt att genomföra den del av Skatteförfarandeutredningens förslag som rör ett tyst godkännande av deklARATIONEN. Utskottet avstyrker därför motion Sk409 yrkande 2.

När det gäller önskemålen om en enkel bokföringsmodul på Skatteverkets hemsida har Skatteverket i regleringsbrevet för 2013 bl.a. fått i uppdrag att undersöka möjligheten att tillhandahålla ett enkelt redovisnings-system på sin hemsida. I en rapport den 30 oktober 2013 från Skatteverket bedöms den bästa lösningen vara att låta marknaden utveckla bokföringsprogrammen och i stället ha en dialog med programvaruföretagen för att se till att redovisning och deklaration integreras i billiga och enkla program. Något tillkännagivande med den angivna inriktningen är därför inte nödvändigt. Utskottet avstyrker även denna motion.

Beloppsgränserna för beskattning och kontrolluppgift

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ändrade beloppsgränser för deklaration, beskattning och kontrolluppgifter samt förtryckta uppgifter om mäklarvode.

Jämför reservation 6 (S, MP).

Bakgrund

Som ett led i kontrollen av de skattskyldigas redovisning av skattepliktiga inkomster gäller att en arbetsgivare är skyldig att lämna kontrolluppgift i fråga om skattepliktiga inkomster och förmåner. Tillsammans med självdeklarationen är kontrolluppgifterna det huvudsakliga underlag som Skatteverket har i sitt arbete med att fastställa en korrekt taxering. Beloppsgränsen för när en kontrolluppgift ska lämnas ligger på 100 kronor.

Beloppsgränsen på 100 kronor har inte justerats sedan 1956, då det gjordes en ändring för den som bedriver näringsverksamhet. Frågan om en höjning har diskuterats många gånger, senast 2001 i samband med införandet av den nya lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Regeringen ansåg dock att en höjning av beloppsgränsen skulle kunna uppfattas som att motsvarande belopp gjordes skattefritt vilket inte var avsikten (prop. 2001/02:25 s. 99 f.).

För fysiska personer och dödsbon som inte bedriver näringsverksamhet har beloppsgränsen för kontrolluppgiftsskyldigheten anpassats till vad som gäller för skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag. När kontrolluppgiftsskyldigheten infördes för dessa personer valdes den högre beloppsgränsen på 1 000 kronor för att det inte skulle vara alltför betungande att lämna uppgiften (prop. 1990/91:5 s. 94 f.).

Enligt skatteförfarandelagen (SFL) ska kontrolluppgift lämnas för fysiska personer och dödsbon som har haft ränteinkomster, ränteutgifter eller schablonintäkt, fått utdelning eller avyttrat värdepapper m.m. Kontrolluppgift om ränta behöver inte lämnas

- för ett konto, för vilket det inte finns personnummer och som har öppnats före den 1 januari 1985, om räntan understiger 100 kronor under året eller, om kontot innehas av mer än en person, räntan för var och en av dem understiger 100 kronor
- om den sammanlagda räntan på samtliga konton hos den som har tillgodoräknat eller betalat ut räntan understiger 100 kronor under året för en person
- för skogskonto, skogsskadekonto, upphovsmannakonto och pensionssparkonto.

Kontrolluppgift ska inte heller lämnas för ränta som är skattefri.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 4 begärs en översyn av beloppsgränserna för deklarationsskyldighet för fysiska personer och ideella föreningar och beloppsgränserna för fysiska personers och ideella föreningars skattskyldighet och skyldighet att lämna kontrolluppgifter. Syftet är att höja gränserna.

I motion 2013/14:Sk280 av Jörgen Hellman (S) föreslås att Skatteverkets förslag om att förenkla deklARATIONERNA vid bostadsförsäljningar genomförs. Förslaget gick bl.a. ut på att deklARANterna skulle få förtryckta uppgifter om mäklararvodet. Detta skulle förenkla deklARATIONERNA och samtidigt öka möjligheten att kontrollera att fastighetsmäklare lämnar rätt uppgifter om sina arvoden.

Utskottets ställningstagande

Det finns enligt utskottets mening skäl att vara restriktiv när det gäller att skapa ett utrymme för skattefria ersättningar för arbete. Risken för missbruk är uppenbar och möjligheterna till kontroll små om inte ersättningarna ska redovisas alls. Härtill kommer att en sådan reform kräver en finansiering som bör hanteras inom ramen för den sedvanliga budgetberedningen. I sammanhanget bör det påpekas att en isolerad höjning av kontrolluppgiftsgränsen skulle skapa en gråzon där den som mottagit ersättningen skulle tvingas korrigera sin förtryckta deklARATION för att inte göra sig skyldig till skattebrott. Utskottet är inte berett att tillstyrka dessa förslag.

När det gäller Skatteverkets förslag om kontrolluppgiftsskyldighet för mäklare är det ett av flera förslag i en promemoria som verket lämnat med anledning av ett regeringsuppdrag om förenklad beskattning och service vid avyttring av privatbostadsfastigheter och privatbostadsrätter. Promemorian är nu föremål för beredning inom Regeringskansliet. Utskottet anser att regeringens fortsatta beredning av förslaget bör avvaktas och avstyrker därför motionen.

Underlag vid avdrag för bilresor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om lättnader i beviskraven vid avdrag för bilresor i näringsverksamhet.

Bakgrund

Utgifter för resor som en näringsidkare gör med egen bil i näringsverksamheten ska dras av med 1 krona och 85 öre för varje kilometer. Detta gäller dock inte om bilen är en tillgång i näringsverksamheten. Avdraget förutsätter att inga driftkostnader för bilen har belastat verksamheten. Den skattskyldige ska kunna visa underlaget för avdraget genom körjournal eller på annat lämpligt sätt.

I lagtexten finns inget uttryckligt krav på körjournal. En samlad bedömning görs av de olika omständigheterna i varje enskilt fall. Enligt rättspraxis är dock körjournal ett viktigt bevismedel vid bedömning av bilförman och drivmedelsförman. En körjournal rekommenderas innehålla följande uppgifter:

- mätarställning vid årets början
- datum och mätarställning vid resans start samt varifrån resan startade
- ärende samt vilka platser/företag/kontaktpersoner du besökt
- hur många kilometer du kört
- datum och mätarställning vid resans slut samt var resan avslutades
- mätarställning vid årets slut.

Motionen

I motion 2013/14:Sk284 av Anders Andersson (KD) anförs att reseräkningen är ett särskilt bekymmer för små företag med någon eller några få anställda. För en elektriker kan det vara många korta resor mellan lager, arbetsplats och de platser där man för dagen har sitt uppdrag. Skatteverket kräver att varje enskild sträcka särredovisas. Det skulle förenkla avsevärt om man i stället kunde göra en samlande beskrivning, såsom ”1 september: Resor mellan lagret och arbetsplatserna A, B och C, totalt xx km”. Möjligheterna till en förenkling i denna riktning bör utredas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är ofrånkomligt att förhållandevis starka beviskrav upprätthålls när det gäller att särskilja resor som är privata och resor i näringsverksamhet. Utskottet är inte berett att tillstyrka förslaget och avstyrker därför motionen.

F-skatt och näringsverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ändrade regler för F-skatt och näringsverksamhet,

Jämför reservation 7 (S, V).

Bakgrund

Näringsverksamhet

Med näringsverksamhet avses enligt 13 kap. 1 § inkomstskattelagen förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. Med yrkesmässigt menas att verksamheten bedrivs varaktigt och med vinstsyfte.

Verksamheten ska således kännetecknas av varaktighet, vinstsyfte och självständighet. Vid bedömningen av om en uppdragstagares verksamhet bedrivs självständigt ska det särskilt beaktas vad som avtalats med uppdragsgivaren, i vilken omfattning uppdragstagaren är beroende av uppdragsgivaren och i vilken omfattning uppdragstagaren är inordnad i dennes verksamhet.

Den uttryckliga bestämmelsen om hur bedömningen av en verksamhets självständighet ska göras infördes den 1 januari 2009 och syftar till att göra det möjligt för fler att få F-skatt (prop. 2008/09:62, bet. 2008/09:SkU18).

I praxis har den s.k. avbyttardomen (RÅ 2001 ref. 25) lett till att fler sökande anses bedriva näringsverksamhet. Rättsfallet rörde frågan om huruvida verksamhet som avbytare inom jordbruket kunde anses tillräckligt självständigt bedriven för att ses som näringsverksamhet. Domen tar inte enbart fasta på de omständigheter som finns när det gäller avbyttarverksamhet utan beskriver i huvuddrag problematik och praxis vid gränsdragningen mellan näringsverksamhet och tjänst. Domen bidrog till att man lämnade synen att vissa yrkeskategorier alltid anses som arbetstagare. Hur verksamheten faktiskt bedrivs har i stället fått en mer avgörande betydelse vid bedömningen av om näringsverksamhet bedrivs eller inte.

Skatteverket har i ett ställningstagande (Skatteverket 2008-12-11, dnr 131 751308-08/111) förtydligat hur en ansökan om F-skatt bör bedömas efter de förändringar som genomfördes den 1 januari 2009 i syfte att göra det möjligt för fler att få F-skatt. I ställningstagandet klargörs att exempelvis följande kategorier kan anses bedriva näringsverksamhet:

- Den som hyr ut sig själv för kortare uppdrag (kortare än två månader) till flera olika uppdragsgivare i syfte att ersätta ordinarie anställda till följd av tillfälliga behov av arbetskraft, t.ex. på grund av sjukfrånvaro eller arbetstopp, kan anses bedriva näringsverksamhet förutsatt att det framgår att det är uppdragstagarens avsikt att bedriva uthyringsverksamheten som näringsverksamhet. Detta gäller även om förmedlingen av uppdragstagaren sker via ett bemanningsföretag.
- Säljare som arbetar på provisionsbasis och som har sitt tjänsteställe i bostaden eller i egen lokal kan anses bedriva näringsverksamhet eftersom han eller hon inte är inordnad i verksamheten.
- Dagbarnvårdare som tar hand om andras barn (regelmässigt tre barn eller fler) kan anses uppfylla kraven på näringsverksamhet om tillsynen sker i egen regi.
- Konsult, t.ex. ekonomi- eller it-konsult, som påbörjar sin näringsverksamhet med bara enstaka kunder och där den tidigare arbetsgivaren är en av kunderna kan anses bedriva näringsverksamhet förutsatt att det handlar om avgränsade uppdrag.

- Arbete som styrelseledamot, som inte är hänförligt till eget eller närståendes ägande i bolaget, bör kunna utgöra näringsverksamhet, antingen som ett led i en bedriven konsultverksamhet eller som egen verksamhetsgren om det fortlöpande finns minst tre sådana uppdrag.

Däremot kan, enligt Skatteverkets ställningstagande, även efter förändringen den 1 januari 2009 följande verksamheter inte anses uppfylla kraven på näringsverksamhet:

- En verksamhet som bygger på att man hyr ut sig själv för längre uppdrag i syfte att ersätta ordinarie anställda kan normalt inte anses uppfylla kraven för näringsverksamhet även om parterna kommit överens om att uppdragstagaren ska utföra arbetet som näringsidkare. Det kan exempelvis gälla lärarvikarier, vikarierande sjukvårdspersonal eller chaufförer som ställer sin arbetskraft till förfogande till en och samma uppdragsgivare för en längre tid (två månader eller mer).
- En verksamhet som bygger på att man hyr ut sig själv för kortare uppdrag räknas inte som näringsverksamhet om det sker till endast enstaka uppdragsgivare.
- En barnflicka eller au pair som arbetar åt en familj och utför merparten av arbetet i familjens bostad kan inte anses bedriva näringsverksamhet.

I de fall där det klart framgår att uppdragstagaren är beroende av uppdragsgivaren och inordnad i dennes verksamhet på liknande sätt som uppdragsgivarens ordinarie personal, kan kravet på näringsverksamhet inte anses vara uppfyllt trots att partsviljan ger uttryck för att den beskrivna verksamheten ska utgöra näringsverksamhet.

Våren 2012 anförde riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen att det finns skäl att genomföra en förutsättningslös utvärdering av effekten av det förändrade näringsbegreppet. När fler får möjlighet att vara näringsidkare behöver konsekvensen för skatteuppbörden belysas. Effekterna på arbetsmarknaden, arbetstagarens ställning och företagandets villkor bör också ingå i en sådan utvärdering. Utvärderingen bör bedrivas skyndsamt (bet. 2011/12: SkU17, rskr. 2011/12:163)

Skatteverkets har den 10 oktober 2013 (dnr 131-165148-13/113) lämnat en rapport till regeringen om effekterna av det förändrade näringsbegreppet. I rapporten anfördes bl.a. följande:

Av utvärderingen har framkommit att Skatteverkets tillämpning av reglerna började förändras i en mindre restriktiv riktning flera år innan lagändringen genomfördes. En anledning till detta var ett antal domar som signalerade att näringsbegreppet tolkades väl snävt i vissa avseenden. Som en följd av dessa domar utfärdade Skatteverket tydligare riktlinjer som innebar att kraven för att få F-skatt sänktes. En grupp som efter detta lättare fick F-skattsedel var personer som endast hade en eller ett fåtal uppdragsgivare. Samtidigt förändrades Skatteverkets arbetssätt även på andra sätt. Ett exempel på detta var att ansöknings-

förfarandet blev enklare, dels genom att färre uppgifter behövde lämnas i ansökan, dels genom att det infördes möjligheter att lämna ansökan elektroniskt.

När lagändringen kom hade således näringsbegreppet utvidgats pga. ändrad praxis och en annan tillämpning av Skatteverket. Enligt Skatteverkets uppfattning medförde lagändringen i sig ytterligare en utvidgning, som dock i sammanhanget kan betraktas som liten. Det handlar om personer vars verksamhet kännetecknas av korttidsuppdrag, t.ex. personer som hyr ut sin egen arbetskraft vid semestrar, sjukskrivningar och arbetstoppar. Denna grupp nekades ofta F-skatt före lagändringen, men kom efter denna att innefattas i näringsbegreppet.

Sammanfattningsvis så skedde alltså ganska stora förändringar vid tilldelningen av F-skatt under åren före lagändringen. Förändringar som är att betrakta som en anpassning till den utveckling som skett inom näringslivet och på arbetsmarknaden, och som innebar att fler fick möjlighet att få F-skattsedel. När sedan lagändringen kom vidgades näringsbegreppet ytterligare, men i en omfattning som i sammanhanget kan betraktas som liten.

Godkännande för F-skatt

Skatteverket ska efter ansökan godkänna den som uppger sig bedriva eller ha för avsikt att bedriva näringsverksamhet i Sverige för F-skatt.

Detta gäller emellertid inte

1. om det finns skäl原因 anledning att anta att näringsverksamhet varken bedrivs eller kommer att bedrivas
2. ansökan bara grundar sig på en delägars intäkter från ett svenskt handelsbolag
3. den sökande
  - inom de senaste två åren har brutit mot villkor som har meddelats eller på annat sätt missbrukat ett godkännande för F-skatt och missbruket inte är obetydligt
  - inte har redovisat eller betalat skatter eller avgifter i en utsträckning som inte är obetydlig
  - inte har följt ett föreläggande att lämna inkomstdeklaration eller särskild uppgift eller har lämnat eller godkänt så bristfälliga uppgifter att de uppenbarligen inte kan läggas till grund för beskattning
  - har näringsförbud
  - är försatt i konkurs

Om det finns särskilda skäl får beslut om godkännande för F-skatt fattas trots hindren under punkt 3.

Ett godkännande för F-skatt gäller tills vidare.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 1–3 att antalet uppdragsgivare bör ges en större tyngd när Skatteverket bedömer huruvida en person ska betraktas som självständig företagare eller anställd. Vidare bör en översyn av F-skatten lösa frågan om registrering

av utländska företag genom t.ex. obligatorisk svensk F-skattsedel eller på annat sätt. Även lagstiftningen kring prövning och återkallande av rätten till F-skatt bör ses i syfte att öka möjligheterna att avslå en ansökan om F-skatt då sökanden har varit inblandad i ekonomisk brottslighet och skattefusk och se igenom bulvanförhållanden. Vid nystart av företag där den sökande officiella ägaren eller ansvarige är närstående till en företagare som tidigare misskött sig ska denne inte ha rätt till F-skatt, såvida det inte framförs särskilda skäl. För nya företagare bör det finnas möjlighet för Skatteverket att ge F-skatt bara för en begränsad tid, sex månader upp till två år, om det finns en skälig orsak för tvivel om ansökarens seriositet.

I partimotion 2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 9 anförs att det ska krävas mer än en uppdragsgivare för att godkännas för F-skatt. På så sätt värnas arbetstagarbegreppet och arbetsrätten. Kravet på fler än en uppdragsgivare skulle minska risken för att arbetsgivare tvingar anställda att starta företag enbart i syfte att sänka sina arbetskraftskostnader. Som ett försök att begränsa fusk bör ett tidsbegränsat godkännande av F-skatt införas. Tidsbegränsningen ska avse såväl obegränsat som begränsat skattskyldiga och kretsen som omfattas bör begränsas till de uppdragstagare som understiger en viss summa i debiterad skatt.

I motion 2013/14:Sk286 av Ann-Britt Åsbo och Eva Lohman (båda M) föreslås ett krav på F-skattsedel för utländska företag inom bärbranschen. Ytterligare en väg för att förbättra situationen inom bärnäringen vore att införa en certifiering för företag vars bär är plockade och införskaffade på ett rättvist sätt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att möjligheten att starta och bedriva företag står öppen för den som vill välja denna verksamhetsform och ta det större ansvar som följer med egen verksamhet. Som framgår av redovisningen har praxis under många år också utvecklats i en riktning som ger fler möjlighet starta näringsverksamhet. En mer schabloniserad syn på hur gränserna ska dras har i praxis fått ge vika för en friare tolkning av näringsbegreppet. De förändringar i näringsbegreppet som genomfördes den 1 januari 2009 innebar att lagtexten förtydligades utifrån gällande rättspraxis och att partsviljan gavs en ökad betydelse. På detta sätt ökade förutsägbarheten och fler fick också möjlighet att få sin verksamhet bedömd som näringsverksamhet.

Riksdagen har våren 2012 tillkännagivit för regeringen att det finns skäl att genomföra en förutsättningslös utvärdering av effekten av det förändrade näringsbegreppet och Skatteverket har härefter på uppdrag av regeringen redovisat en uppföljning. Av rapporten framgår bl.a. att lagändringen i sig medfört att näringsbegreppet utvidgats i mycket liten omfattning och att effekterna på skatteuppbörden, skattefelet, arbetstagarernas ställning, företagandets villkor och arbetsmarknaden varit små. I utvär-

deringen redovisas också att det finns en tendens inom näringslivet och på arbetsmarknaden att företag i högre grad ger uppdrag till personer med F-skatt i stället för att låta anställda utföra arbetet, och att denna utveckling i förlängningen kan få mätbara konsekvenser för uppbördseffektiviteten. Utvecklingen påverkar också arbetsmarknaden med både positiva och negativa effekter.

Utskottet kan konstatera att utvecklingen mot en ökad möjlighet att välja verksamhetsform ställer nya krav, och att de förändringar i näringsbegreppet som genomfördes den 1 januari 2009 innebar en anpassning av reglerna som ökade förutsägbarheten och möjligheterna att bedriva näringsverksamhet. Motionärernas förslag är inriktade på att begränsa möjligheterna att bedriva egen verksamhet genom förhållandevis schablonartade krav. Utskottet ser positivt på den allmänna utvecklingen mot en större möjlighet att själv välja sin verksamhetsform och är därför inte berett att tillstyrka motionärernas förslag. När det gäller farhågorna för att denna utveckling ska ge upphov till olika problem utgår utskottet från att regeringen följer utvecklingen noga och vid behov återkommer med förslag till åtgärder.

Utskottet ser allvarligt på alla former av skattefusk och anser att det är viktigt att reglerna har en utformning som så långt möjligt gör det svårt att fuska och lätt att upptäcka den som försöker utnyttja reglerna på olika sätt. För utskottets del är det viktigt att hitta effektiva åtgärder mot skattefusket så att arbetet med att komma till rätta med dem som fuskar inte går ut över de företagare som gör rätt för sig.

När det gäller förslagen om en större restriktivitet vid ansökningar från personer som dömts för skattebrott anser utskottet att bestämmelsen om att godkännande för F-skatt inte ska beviljas den som har näringsförbud utgör en rimlig gränsdragning. Det bör framhållas att F-skatt i första hand är ett sätt att betala preliminär skatt. Reglerna om återkallelse av godkännande för F-skatt är inte avsedda att utgöra ett substitut för reglerna om näringsförbud. Utskottet är inte berett att tillstyrka förslagen om att uppställa särskilda krav på F-skatt för utländska företag.

När det gäller bärplockarna har en rad åtgärder vidtagits för att förbättra bärplockarnas situation. Våren 2011 antog Migrationsverket nya riktlinjer angående arbetstillstånd för bärplockare från länder utanför EU. Enligt myndigheten skulle bärplockare garanteras lön oavsett tillgången på bär. Krav ställdes också på att utländska bemanningsföretag skulle registrera en filial i Sverige för att arbetare, myndigheter och andra skulle ha möjlighet att få tag i en kontaktperson hos arbetsgivaren. Migrationsverket beslutade även att ensidigt tillämpa villkoren i Kommunals kollektivavtal för bemanningsbranschen för att bevilja arbetstillstånd för bärplockare. Detta avtal stipulerade en garanterad lön på ungefär 18 000 kronor i månaden, från vilken arbetarnas kostnader för resa, visum, uppehälle och logi drogs av. Utskottet bedömer att ett krav på F-skatt för inte utgör en framkomlig väg i arbetet med att förbättra situationen för bärplockare.

Därmed avstyrker utskottet de aktuella motionsförslagen.

Personligt betalningsansvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om lättnader i företrädarnas personliga betalningsansvar för juridiska personers skatter och avgifter.

Bakgrund

En företrädare för en juridisk person kan bli personligen ansvarig för i princip alla skatter och avgifter, inklusive ränta, som påförts den juridiska personens skattekonto. Det personliga ansvaret har sin grund i att

- skatteavdrag inte gjorts med rätt belopp
- skatt eller avgift inte har betalats
- oriktiga uppgifter har lämnats som har lett till att den juridiska personen har tillgodoräknats överskjutande ingående mervärdesskatt eller överskjutande punktskatt med ett för stort belopp eller att ingående mervärdesskatt eller punktskatt har betalats tillbaka med ett för högt belopp.

De juridiska personer som berörs är främst aktieföretag, men även ekonomiska och ideella föreningar samt stiftelser, konkursbon och utländska juridiska personer som ska betala skatt i Sverige kan omfattas.

Företrädare är vanligtvis den eller de personer som sitter i styrelsen. Även den som utan att vara legal företrädare har haft ett bestämmande inflytande i den juridiska personen kan vara företrädare.

Om företaget inte kan betala skatt eller avgifter i sådan tid att beloppet har kommit in till Skatteverkets konto senast på förfallodagen och inte heller har beviljats anstånd med betalningen löper företrädaren risk för att personligen bli betalningsansvarig för den juridiska personens skatteskulder. För ett personligt betalningsansvar krävs dock att företrädaren agerat uppsåtligt eller grovt oaktsamt. En betalningsunderlåtelse anses aldrig uppsåtlig eller grovt oaktsam om det senast på förfallodagen vidtagits sådana åtgärder som krävs för att få till stånd en samlad avveckling av skulderna med hänsyn till samtliga borgenärens intressen. Sådana åtgärder kan vara konkursansökan, ansökan om företagsrekonstruktion, eller en betalningsinställelse som följs av ansökan om ackord eller konkurs.

Om det finns särskilda skäl kan företrädaren helt eller delvis befrias från betalningsskyldigheten.

Motionerna

I motion 2013/14:Sk276 av Karin Nilsson (C) anförts att skatteförfarandelagens personliga betalningsansvar innebär ett faktiskt krav på nedläggning. Har inte företagaren vidtagit avvecklingsåtgärder senast på skattens förfalldodag övergår företagets skatteskuld till företagaren. Det finns inga tydliga skäl varför Skatteverket till skillnad från andra borgenärer och fordringsägare ska ha en sådan förtur. I de fall då Skatteverket väljer att väcka talan om personligt betalningsansvar försätter det både det aktuella företaget och övriga borgenärer och fordringsägare i en besvärlig ekonomisk situation som kanske kunnat undvikas genom en avbetalningsplan eller kortare tidsfrist.

I motion 2013/14:Sk279 av Jan Ertsborn och Hans Backman (båda FP) anförts att företrädaransvaret inte ger företagaren någon tidsfrist för att försöka rädda företaget. Detta är ett alldeles för hårt krav på företrädaren och motverkar också det samhälleliga intresset att försöka rädda företag, som ibland mycket hastigt och oförutsett hamnat i ekonomiska svårigheter. Företrädaren måste i stället få en viss tid på sig att utreda det ekonomiska läget och se efter vilka möjligheter som finns för fortsatt verksamhet. Detta skulle kunna ske genom en utsträckning av tiden så att företrädaren inte drabbas av det personliga betalningsansvaret omedelbart vid skattens förfallotid utan först en eller två månader efter skattens förfalldodag.

Utskottets ställningstagande

När det gäller reglerna om företrädaransvar vill utskottet påminna om att de för inte så länge sedan var föremål för en omfattande översyn av Utredningen om betalningsansvar för företrädare för juridiska personer. Utredningens betänkande Företrädaransvar (SOU 2002:8) lades till grund för regeringens proposition 2002/03:128 Företrädaransvar m.m. De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 2004. De aktuella reglerna har nyligen överförts till skatteförfarandelagen med endast mindre justeringar (prop. 2010/11:165, bet. 2011/12:SkU3).

Utskottet anser att reglerna om personligt ansvar när den juridiska personens skatter och avgifter inte betalas är väl avvägda och är för närvarande inte berett att tillstyrka motionärernas förslag om att en särskild tidsfrist ska gälla innan ansvaret kan inträda.

Ackord

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om ändrade regler för Skatteverkets antagande av ackord.

Bakgrund

Skatteverket får anta förslag om ackord om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt. Ackordsförslag som inte framställts i konkurs eller enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion får antas endast om övriga berörda borgenärer godkänner det.

Möjligheten för Skatteverket att ta hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden infördes den 1 juli 1998. Riksskatteverket hade i en rapport påpekat att det behövdes ett uttryckligt stöd för att vägra anta ett ackordsförslag när jämförelsen visserligen rent ekonomiskt utfaller till ackordets fördel men det finns andra omständigheter som talar mot ackord, t.ex. brottslighet eller illojalt förfarande från företagsledningens sida. Regeringen delade Riksskatteverkets uppfattning och anförde att det inte minst från rättssäkerhetssynpunkt får anses vara en fördel om det framgår av en uttrycklig bestämmelse att hänsyn av detta slag ska vägas in i bedömningen. Finns det förutsättningar för att döma företagsledaren till näringsförbud talar detta starkt mot ackord, även om grunden för näringsförbudet inte är brott. Även andra omständigheter än sådana som är direkt hänförliga till företagsledningen kan enligt vad som anfördes tänkas inverka på bedömningen, t.ex. att konkurrensförhållandena är sådana att det framstår som stötande att godta ackordet (prop. 1997/98:65, bet. 1997/98:SkU19).

Motionen

I motion 2013/14:Sk229 av Jan Ertsborn (FP) anfördes att den grundläggande inställningen från statens sida om att positivt medverka till rekonstruktioner ofta får ge vika för olika omständigheter och uppgifter kring företaget eller dess ägare som åberopas till stöd för att ett accepterande är olämpligt från allmän synpunkt. Dessa kriterier, som lätt blir till något slags moraliskt ställningstagande, är alldeles för allmänt hållna. Det kan inte vara en uppgift för Skatteverket att i ett ackordsärende göra sådana ställningstaganden. Det borde enbart vara en fråga om ackordserbjudandet är ekonomiskt fördelaktigt för staten eller inte. Vad gäller ackordsansökningar från fysiska personer bör reglerna också lättas upp så att det blir möjligt för en person att återkomma med ny verksamhet eller fortsätta med sin redan bedrivna verksamhet.

Utskottets ställningstagande

I Skatteverkets riktlinjer för arbete som borgenär sägs att grunden för att Skatteverket ska medverka till en uppgörelse är att det finns ett förtroende för gäldenären och för dennes möjligheter att lösa sina betalningsproblem och att Skatteverket som oprioriterad borgenär i ett offentligt ackord normalt inte har anledning att ifrågasätta rekonstruktörens bedömning att

ackordet är till ekonomisk fördel för staten liksom för övriga borgenärer. Utredningen ska enligt riktlinjerna inriktas på omständigheter som kan påverka olämplighetsbedömningen.

Utskottet anser att Skatteverket vid sin prövning av ett ackord bör ha möjlighet att beakta omständigheter som ligger utanför det rent ekonomiska utfallet och är inte berett att begränsa prövningen på det sätt som motionären önskar. Utskottet avstyrker motionsförslaget.

Anstånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om en uppföljning av anståndsreglerna.

Jämför reservation 8 (SD).

Bakgrund

Den nya skatteförfarandelagen innebar att reglerna om anstånd med att betala skatt eller avgift gjordes mer generösa och enklare att tillämpa. En tidigare uppdelning i omprövnings- och befrielseanstånd med olika högt ställda krav togs bort och den mer generösa anståndsmöjligheten vid överklagande och omprövning gjordes allmänt tillämplig. Enligt de nya reglerna ska anstånd alltid kunna medges om det är tveksamt hur mycket skatt eller avgift den skattskyldige kommer att behöva betala; detta gäller oberoende av om den skattskyldige begärt omprövning eller överklagat eller om frågan om skattenedsättning uppkommit på annat sätt. Syftet med förändringen är bl.a. att Skatteverket ska ha möjlighet att bevilja anstånd i de fall då en skattskyldig ansökt om ackord och det finns skäl som talar för att en ackordsuppgörelse kan komma tillstånd. Fördelen för den skattskyldige med ett anstånd i stället för ett enkelt uppskov med indrivningsåtgärder är skillnaden i kostnadsränta. Vid ett uppskov utgår den höga kostnadsräntan och vid anstånd används den s.k. basräntan. Mot bakgrund av Skatteverkets nya borgenärsroll fick verket vidare möjlighet att bevilja anstånd om det är till fördel för det allmänna (prop. 2010/11:165, bet. 2011/12:SkU3).

Motionen

I motion 2013/14:Sk326 av Thoralf Alfsson (SD) anför motionären att det inte är ovanligt att kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och ger den skattskyldige rätt. Om inte anstånd beviljats kan ärendet ha lämnats över till kronofogden och en exekutiv försäljning kan ha genomförts. De nya anståndsreglerna har nu funnits i två år och frågan är om Skatteverket

och domstolarna tillämpar bestämmelserna så att riskerna minimerats. En utredning bör genomföras i syfte att utröna om de förändrade anståndsreglerna fått avsedd effekt.

Utskottets ställningstagande

Även om de nya reglerna om anstånd gjorts enklare och mer generösa i vissa fall ser utskottet inte något behov av en uppföljning med den inriktning som motionären begär. De mer generösa anståndsmöjligheterna gäller inte i första hand vid omprövning och överklagande utan syftar till att förbättra situationen för skattskyldiga i andra fall då det kan bli aktuellt med en skattebefrielse. Utskottet avstyrker motionsförslaget.

Förbudet mot dubbla förfaranden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det är viktigt att en lagändring som stärker rättssäkerheten och undanröjer konflikten med Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga kan genomföras så snart som möjligt.

Bakgrund

Den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) innehåller väsentligen civila och politiska rättigheter, dvs. skydd för medborgarnas fysiska integritet, rörelsefrihet och privata sfär, krav på en rättvis och snabb rättegång inför en oberoende och opartisk domstol, förbud mot diskriminering, yttrande-, församlings- och religionsfrihet samt rättigheter knutna till val, undervisning och språk.

Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll antogs av Europarådets ministerkommitté den 22 november 1984. Avsikten med tilläggsprotokollet var att införa rättigheter från FN-konventionen om de mänskliga rättigheterna och på så sätt stärka Europakonventionens skydd. Genom protokollets artikel 4 fick Europakonventionen en reglering av principen om att den som en gång blivit dömd eller frikänd av domstol för ett brott ska vara skyddad mot nytt åtal och ny dom i samma sak (ne bis in idem eller det s.k. dubbelbestraffningsförbudet eller förbudet mot dubbla förfaranden).

I Europadomstolens praxis uppställdes två villkor för att ett nytt förfarande skulle anses gälla samma brott. Det nya förfarandet skulle för det första gälla samma faktiska handling som det tidigare avgörandet. För det andra skulle det inte vara någon väsensskillnad mellan de tillämpliga lagreglerna. Lagreglerna fick inte skilja sig från varandra ”in their essential elements”. Med tillämpning av detta synsätt uttalade domstolen, gällande

förhållandet mellan de svenska reglerna om skattetillägg och skattebrott, att brotten i lagreglerna skilde sig åt med avseende på subjektiva rekvisit och syfte och därför inte utgjorde "samma brott" enligt artikel 4 i tilläggsprotokollet.

Genom Zolotukhindomen den 10 februari 2009 förändrades detta rättsläge. I domen gjordes det klart att dubbelbestraffningsförbudet ska förstås som ett förbud mot åtal eller rättegång för ett andra "brott" i den mån detta härrör från identiska fakta eller fakta som i allt väsentligt är desamma. Det nya synsättet baserar sig helt på faktiska gärningar och avvisar därför den rättsliga klassificeringen av gärningar som irrelevant. Enligt domstolen ska prövningen utgå från de fakta som bildar en uppsättning konkreta fakta som berör samma svarande och är oupplösligt förbundna med varandra i tid och rum och vars existens måste bevisas för att en fällande dom ska uppnås eller ett straffrättsligt förfarande inledas. Utgången i målet kan kort beskrivas som att begreppet "brott" ("offence") i artikeln fortsättningsvis ska tolkas som "gärning" ("act") eller motsvarande. Förändringen av Europadomstolens praxis har sedermera bekräftats i ett antal domar.

Praxisförändringen har i svensk rätt bekräftats i NJA 2010 s. 168 I och II. Högsta domstolen uttalade där att Europadomstolens tidigare praxis gällande bedömningen av vad som utgör samma brott enligt artikel 4 i sjunde tilläggsprotokollet numera är överspelad. Av olika anledningar ansåg domstolen dock att det inte fanns något skäl att underkänna det svenska systemet med skattetillägg och skattebrott.

Högsta domstolen har härefter, i ett pleniavgörande den 11 juni 2013, funnit att rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott (gärning) enligt artikel 4.1 i sjunde tilläggsprotokollet till Europakonventionen omfattar det svenska systemet med skattetillägg och påföljd för brott mot skattebrottslagen. Det är således inte förenligt med Europakonventionen att pröva frågan om skattetillägg och påföljd för skattebrott i olika förfaranden.

Utredningen om stärkt rättssäkerhet i skatteförfarandet (dir. 2012:14) har i betänkandet Förbudet mot dubbla förfaranden och andra rättssäkerhetsfrågor i skatteförfarandet (SOU 2013:62) föreslagit att ett samordnat förfarande ska tillämpas när en felaktighet eller passivitet kan leda till både en administrativ och en straffrättslig sanktion. Det föreslås ske genom att åklagaren i allmän domstol i samband med att åtal väcks för skattebrottet eller tullbrottet även ska yrka att skattetillägg eller tulltillägg ska tas ut. Om åklagaren t.ex. inte inleder någon förundersökning föreslås att Skatteverket eller Tullverket får meddela beslut om skattetillägg respektive tulltillägg. Om ett sådant beslut meddelas kan inte någon straffrättslig sanktion utgå. Det stora flertalet fall, dvs. de fall då det endast är aktuellt att ta ut skattetillägg eller tulltillägg, berörs inte av det föreslagna systemet med två sanktioner i en domstol.

Utredningens förslag har remissbehandlats under hösten 2013.

Motionen

I kommittémotion 2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 36 anförs att Högsta domstolens dom den 11 juni 2013 innebär att grova skattebrottslingar som lurat staten på miljoner släpps fria ur fängelse och att det nu är viktigt att lagstiftningen förändras snabbt. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att regeringen snarast måste presentera en ny lagstiftning när det gäller skattetillägg och skattebrott.

Utskottets ställningstagande

Genom Högsta domstolens dom har rättsläget i Sverige ändrats på ett dramatiskt sätt och det krävs nu lagstiftningsåtgärder för att se till att det svenska systemet blir förenligt med Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga. Förändringen har medfört att Skatteverket och övriga inblandade myndigheter nu arbetar med stöd av särskilda rutiner och riktlinjer för hanteringen av denna typ av ärenden.

I samband med att utskottet behandlade förslaget om den nya skatteförfarandelagen instämde utskottet i regeringens bedömning i ärendet att det finns skäl att ytterligare utreda hur rättssäkerheten kan stärkas inom ramen för de befintliga systemen och såg positivt på att regeringen vill göra mer för att stärka rättssäkerheten för de skattskyldiga. Utskottet underströk härvid vikten av att utredningsarbetet bedrivs skyndsamt och att regeringen därvid nogga överväger i vilken utsträckning det finns en konflikt mellan å ena sidan det svenska systemet med både skattetillägg och straff för skattebrott och å andra sidan det generella förbud mot dubbel bestraffning som gäller enligt såväl svensk som europeisk rätt (bet. 2011/12:SkU3).

Utskottet kan konstatera att Utredningen om stärkt rättssäkerhet i skatteförfarandet under hösten 2013 lade fram ett förslag som innebär att sanktionerna ska samordnas när en felaktighet eller passivitet kan leda till både en administrativ och en straffrättslig sanktion och att förslaget nu bereds inom Regeringskansliet.

Enligt utskottet är det viktigt att en lagändring som stärker rättssäkerheten och undanröjer konflikten med Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga kan genomföras så snart som möjligt.

Detta bör riksdagen med bifall till motion 2013/14:Ju412 yrkande 12 som sin mening ge regeringen till känna.

Förseningsavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om en översyn av bestämmelserna om förseningsavgift.

Bakgrund

När inkomstdeklaration, skattedeklaration, särskild uppgift eller periodisk sammanställning inte lämnas i rätt tid tas förseningsavgift ut med mellan 500 och 5 000 kronor beroende på situationen. Vid längre förseningar kan upp till tre förseningsavgifter tas ut. En inkomstdeklaration eller särskild uppgift anses inte lämnad i rätt tid om uppgifterna är så bristfälliga att de uppenbarligen inte kan läggas till grund för beskattningen.

I 14 § lagen (2004:629) om trängselskatt anges att om trängselskatt inte betalas i rätt tid ska en särskild avgift (tilläggsavgift) påföras den skattskyldige med 500 kronor. Tilläggsavgift får påföras en skattskyldig högst en gång per bil och kalendermånad. Tilläggsavgift och obetald trängselskatt ska betalas senast 30 dagar efter dagen för beslutet om tilläggsavgift.

I betänkandet Trängselskatt – delegation, sanktioner och utländska fordon (SOU 2013:3) föreslås att en förseningsavgift om 100 kronor ska tas ut om trängselskatten inte har betalats i tid. Om avgiften tagits ut men pålagorna ändå inte betalas i tid ska en tilläggsavgift om 500 kronor tas ut. Betalningsreglerna justeras så att trängselskatt som huvudregel betalas kvartalsvis.

Motionen

I motion 2013/14:Sk270 av Jan Ericson (M) anförts att det finns många skatteskulder som är på obetydliga belopp, men där förseningsavgiften fortfarande är 500 kronor. Felskrivningar eller missade databokningar på några kronor räcker för att drabbas av 500 kronor i förseningsavgift. Inte minst är detta ett problem för småföretagare som gör många skatteinbetalningar varje år. Regeringen bör se över möjligheten att sänka förseningsavgifter för alla typer av mindre skatteskulder.

Utskottets ställningstagande

Syftet med förseningsavgifterna är att inskräpa betydelsen av att betalning respektive redovisning sker i rätt tid. Utskottet är inte berett att tillstyrka förslaget om en översyn av reglerna i syfte att sänka förseningsavgifterna och avstyrker därför motionen.

Ung Företagsamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om särskilda regler för näringsverksamhet som startat som UF-företag.

Bakgrund

Genom UF-utbildningar får ungdomar i gymnasieskolan möjlighet att under ett år driva egna företag och sälja verkliga varor och tjänster. Drygt 7 035 företag drivs under läsåret 2012/13 av ungefär 22 451 elever.

Eleverna driver UF-företagen under ett års tid. Först tar eleverna fram en affärsidé, genomför marknadsundersökningar och skaffar startkapital genom försäljning av riskkapitalsedlar. Sedan startar de verksamheterna – med produktion och tjänsteutveckling, marknadsföring, försäljning samt ekonomisk redovisning. Under året får eleverna träna sin förmåga att samarbeta, lösa problem, fatta beslut och ta ansvar för sitt handlande. Vid verksamhetsårets slut upprättar UF-företaget en årsredovisning och UF-företaget avvecklas. Det lånade kapitalet återbetalas tillsammans med eventuell utdelning.

Motionen

I motion 2013/14:Sk299 av Maria Plass m.fl. (M) föreslår motionärerna en översyn av reglerna för UF-företag för att det ska bli enklare att driva en verksamhet vidare efter ett år. Motionärerna anför att elever som driver UF-företag ofta vill fortsätta verksamheten. Detta kompliceras av att regelverket för UF-företag är otydligt och att Skatteverket inte betraktar UF-företag som företag i juridisk mening utan som hobbyverksamheter och enkla bolag. Detta ställer i sin tur till problem när ett UF-företag ombildas till enskild firma, handelsbolag, kommanditbolag eller aktiebolag, vilket krävs för att verksamheten ska kunna drivas vidare.

Utskottets ställningstagande

Ett undantag för affärsverksamheter som bedrivs i utbildningssyfte kan framstå som en enkel och välmotiverad åtgärd men innebär enligt utskottets mening att skattelagstiftningen tillförs ytterligare en gränsdragning som ska hanteras av Skatteverket och de skattskyldiga som har kontakt med de undantagna verksamheterna. Utskottet anser inte att det finns tillräckliga skäl att tillföra skattereglerna ett undantag av denna karaktär och avstyrker därför motionen.

Frivillig inbetalning av skatt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om en möjlighet att frivilligt göra extra skatteinbetalningar.

Allmänna arvsfonden

Allmänna arvsfonden bildades 1928 när riksdagen beslutade att avskaffa arvsrätten för kusiner och avlägsnare släktingar. Allmänna arvsfonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Stöd ur fonden ska i första hand lämnas till verksamhet som är nyskapande och utvecklande. Sådant stöd får också, om det bedöms som särskilt angeläget, lämnas till anläggningar, lokaler och utrustning.

Arvsfonden har bl.a. finansierat föregångarna till barnbidraget, den allmänna förskolan, studiestödet, barnavårdscentralerna och mödravårdscentralerna. Därefter tog stat, kommun och landsting över ansvaret. Även Bris, Elevombudsmannen, färdtjänsten och personlig assistans är exempel på verksamheter som startade som arvsfondsprojekt.

Om en person avlider utan att efterlämna make/maka eller närmare släktingar än kusiner blir arvsfonden arvinge. Förutsättningen är att den avlidne inte har testamenterat till någon annan. Allmänna arvsfonden kan även få egendom genom gåva, testamente eller förmånstagarförordnande i försäkringsavtal.

Under 2011 fick Allmänna arvsfonden in 494 miljoner kronor netto. En tiondel av de medel som betalas in under ett år läggs till fonden. Resten får delas ut till olika projekt tillsammans med årets direktavkastning.

Motionerna

I motion 2013/14:Sk307 av Jenny Petersson (M) anförs att regeringen bör se över möjligheterna att öppna för människor att göra frivilliga skatteinbetalningar.

I motion 2013/14:Sk343 av Jonas Jacobsson Gjørtler (M) föreslås ett särskilt konto för "frivillig värnskatt". På kontot kan den som anser sig ha pengar över och som vill att den offentligfinansierade delen av välfärden ska få mer resurser ge sitt frivilliga bidrag. Den som är emot samtliga jobb-skatteavdrag kan frivilligt sätta in ett belopp motsvarande samtliga avdrag. Pengar som sätts in på kontot går oavkortat till satsningar inom den offentligfinansierade välfärden, främst skola, vård och omsorg.

I motion 2013/14:Sk226 av Stefan Svanström (KD) anförs att det bör utredas om en frivillig skatteinbetalning ska vara möjlig för såväl fysiska som juridiska personer som är skattesubjekt i Sverige. Det bör därigenom bli möjligt att göra en extra skatteinbetalning eller efterskänka ett överskott på skattekontot till ett särskilt konto som staten disponerar. Till detta konto bör det också vara möjligt att göra andra donationer, exempelvis genom testamente. Den som donerar bör på ett övergripande sätt kunna bestämma hur den extrabetalade skatten ska användas, exempelvis om den ska tillfalla en enskild kommun eller ett landsting eller något särskilt utgiftsområde inom staten. Skatteverket ska årligen redovisa frivilligt inbetalad skatt, inklusive vem som betalat och för vilket ändamål pengarna använts.

Det bör göras tydligt att skattemedel som samlas in på detta sätt endast ska kunna användas för extraordinära insatser, så att de inte tränger ut redan beslutade satsningar. I det fall där pengarna inte tas i anspråk bör överskottet i slutet av budgetåret tillfalla Allmänna arvsfonden och den verksamhet som understöds genom dess försorg.

Utskottets ställningstagande

De principer som gäller för uttag av skatt till stat och kommun lämnar i dag inte något utrymme för den enskilde att själv bestämma hur mycket skatt som ska betalas eller att frivilligt betala in extra skatt.

Utskottet är inte berett att tillstyrka förslagen om frivilliga skatteinbetalningar utan vill i stället peka på möjligheten att lämna bidrag till Allmänna arvsfonden. Många av de förmåner som i dag ges i kommunal eller statlig regi har startat som arvsfondsprojekt.

Därmed avstyrker utskottet de aktuella motionsförslagen.

Synliga skatter och avgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att de skatter och avgifter som betalas för varje person ska göras synliga i löne- och skattebesked.

Jämför reservation 9 (SD).

Motionerna

I motion 2013/14:Sk231 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) föreslås att statliga myndigheter ska redovisa arbetsgivaravgifterna i lönespecifikationerna för att öka förståelsen för skatteuttaget och ge en mer rättvis bild av hur lönen hanteras.

I motion 2013/14:Sk308 av Jenny Petersson (M) anförs att regeringen bör göra en översyn för att se om och i vilken utsträckning det skulle öka arbetsgivarnas administrativa börda att skriva ut bruttolönen innan både de indirekta och de direkta skatterna är dragna på lönespecifikationen.

I motion 2013/14:Sk329 av Thoralf Alfsson (SD) anförs att många ungdomar inte har insikt om vad arbetsgivaravgifterna har för inverkan på deras inkomster senare i livet. Det borde vara självklart att arbetsgivaravgifter synliggörs på lönebeskedet.

I motion 2013/14:Sk360 av Mikael Oscarsson och Magnus Sjödahl (båda KD) anförs att den offentliga sektorn bör föregå med gott exempel och snarast synliggöra skatter och avgifter på lönebeskedet.

I motion 2013/14:Sf337 av Mats Odell (KD) yrkandena 2 och 3 föreslås att Skatteverket ska redovisa arbetsgivaravgifter för den enskilde på skattebeskeden och att möjligheterna att göra det obligatoriskt för offentliga arbetsgivare att på lönebeskedet redovisa total lönekostnad inklusive arbetsgivaravgift, avtalspension och övriga förmåner bör utredas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas syn när det gäller principen att uttaget av skatt och avgift bör vara synligt för var och en så att alla blir medvetna om skatteuttagets nivå. Utskottet ser därför positivt på att företag och myndigheter informerar om uttaget av arbetsgivaravgifter m.m. på lönebesked och i andra sammanhang.

Utskottet är också positivt till att Skatteverket genom olika informationsinsatser ökar medvetenheten hos löntagare om de avgifter som arbetsgivaren betalar; utskottet vill inte utesluta att det i framtiden kan bli möjligt att sådana uppgifter kan redovisas för den enskilde. I dagsläget är det svårt att lämna en exakt uppgift i varje enskilt fall eftersom avgifterna inte tas ut särskilt för varje löntagare.

I sammanhanget bör det påpekas att det inte finns något som hindrar att arbetsgivare i t.ex. lönebeskeden ger sina anställda relevant information om såväl skatter som löneavgifter. Löneprogram kan lätt anpassas så att detta är möjligt. Utskottet är positivt till att detta förfaringsätt blir vanligt på arbetsmarknaden.

Även om utskottet således anser att det är värdefullt om skatteuttaget kan göras synligt för den enskilda skattebetalaren är utskottet inte berett att gå så långt att utskottet tillstyrker att arbetsgivare ska ha en lagstadgad skyldighet att lämna den önskade informationen till sina anställda. Det finns enligt utskottets mening anledning att vara försiktig med att införa tvingande regler som innebär att företagens och myndigheternas administrativa börda ökar.

Därmed avstyrker utskottet de aktuella motionerna.

Skatteflyktslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om en översyn som syftar till att bedöma om och hur skatteflyktslagen kan avskaffas.

Bakgrund

Det är en allmän regel att beskattning ska ske på grundval av rättshandlingars verkliga innebörd oavsett den beteckning som avtalen givits. Bedömningen behöver inte avse en enskild rättshandling utan kan gälla den sammantagna innebörden av flera rättshandlingar (RÅ 2004 ref. 27). I detta ligger t.ex. att s.k. skenavtal inte ska läggas till grund för beskattningen.

Vid sidan av den allmänna regeln om genomsyn innehåller skatteflyktslagen särskilda bestämmelser som ger ytterligare möjligheter att bortse från en rättshandling vid taxeringen. Vid en tillämpning av skatteflyktslagen ska följande förutsättningar föreligga:

- Rättshandlingen ska ingå i ett förfarande som medför en väsentlig skatteförmån för den skattskyldige.
- Den skattskyldige ska direkt eller indirekt ha medverkat i rättshandlingen eller rättshandlingarna.
- Skatteförmånen kan antas ha utgjort det övervägande skälet för förfarandet.
- En taxering på grundval av förfarandet skulle strida mot lagstiftningens syfte som det framgår av skattebestämmelsernas allmänna utformning och de bestämmelser som är direkt tillämpliga eller har kringgåts genom förfarandet.

Lagen tillämpas av förvaltningsdomstol efter framställning från Skatteverket. Framställning ska göras före utgången av de frister som gäller för beslut om eftertaxering eller i en pågående process om själva sakfrågan i underinstanserna.

Skatteflyktslagen är tänkt att tillämpas på förfaranden där en skattskyldig genomför en transaktion främst i syfte att uppnå eller undvika en beskattningseffekt, t.ex. då avdrag yrkas för konstlade förluster. Om den skattskyldige har något eller några andra godtagbara skäl för sitt handlande som tillsammans är av större betydelse än skatteförmånen, ska skatteflyktslagen inte tillämpas. Om ett förfarande framstår som normalt med hänsyn till det ekonomiska resultat som uppnås men ändå leder till en skatteförmån som lagstiftaren inte har avsett är inte skatteflyktslagen tillämplig.

Avsikten med lagen är inte att åstadkomma någon utvidgning av det skattepliktiga området. Grundläggande måste alltså vara att gränserna för beskattningen anges genom de materiella reglerna (prop. 1980/81:17 s. 16).

Kommissionen har i sin rekommendation den 6 december 2012 om aggressiv skatteplanering (K(2012) 8806) föreslagit att medlemsstaterna inför en generalklausul i sin nationella lagstiftning

Kommissionen har vidare i ett förslag om ändring av rådets direktiv om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater (KOM(2013) 814) bl.a. föreslagit en obligatorisk skatteflyktsregel. Vid riksdagens subsidiaritetsprövning har förslaget ifrågasatts och föranlett följande motiverade yttrande (utl. 2013/14: SkU23):

Riksdagen ser positivt på att det införs ett klagörande som innebär att skattefrihet för utdelning från dotterbolag till moderbolag endast ska gälla i den mån utdelningen inte är avdragsgill hos dotterbolaget.

Riksdagen noterar regeringens tveksamhet och anser att den del av kommissionens förslag som avser en obligatorisk skatteflyktsregel går längre än vad som är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Grundprincipen om skattesuveränitet för medlemsstaterna måste värnas när det gäller direkta skatter. Det kan ifrågasättas om gemensamma skatteflyktsbestämmelser skulle vara tydligare än nationella. I jämförelse med den svenska skatteflyktslagen, lag (1995:575) mot skatteflykt, verkar förslaget inte heller medföra någon ökad klarhet eller effektivitet när det gäller att komma till rätta med skatteflykt. Förslaget bedöms i nuläget gå längre än vad som är nödvändigt för att nå målen för den planerade åtgärden. Riksdagen anser således att den del av förslaget som handlar om att införa en obligatorisk skatteflyktsregel strider mot subsidiaritetsprincipen.

Motionen

I motion 2013/14:Sk320 av Staffan Anger (M) anför motionären att skatteflyktslagen innebär att en skattskyldig individ kan tilldömas ett straff trots att han eller hon vidtagit civilrättsligt fullt giltiga transaktioner och konstruktioner, men där den uppnådda effekten innebär en skattelindring som står i strid med lagstiftarens intention. En person som nyttjar luckor i skattelagstiftningen kan således dömas för att ha brutit mot lagstiftarens intention, vilket ger ett godtyckligt rättsläge ur tolknings- och rättssäkerhetssynpunkt. Regeringen bör se över om och hur ett avskaffande av skatteflyktslagen kan utformas, så att legalitetsprincipen tillämpas även vad gäller skatteflykt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser, nu liksom tidigare (jfr bet. 2012/13:SkU20), att det finns anledning att överväga om det är möjligt att avskaffa skatteflyktslagen. Som utskottet tidigare framhållit kräver en sådan åtgärd en noggrann och ingående beredning. Frågor om skatteflyktslagens tillämplighet utgör i dag ett vanligt inslag vid domstolarnas prövning av olika former av avancerade skatteupplägg, och lagen har sannolikt också en preventiv effekt i sådana sammanhang. En förutsättning för ett avskaffande bör vara att möjligheten att motverka nya avancerade skatteupplägg inte försämrats samtidigt som lagstiftningen ska vara tydlig för berörda företag.

Utskottet ser det som en fördel om arbetet med att motverka nya upplägg kan inriktas på konkreta lösningar som är tydliga för de berörda företagen i stället för en generell utbyggnad av skatteflyktslagens tillämp-

ningsområde. Som ett exempel på sådana konkreta ingripanden kan nämnas den skärpning av ränteavdragsbegränsningarna som riksdagen beslutade under hösten 2012 sedan det visat sig att räntesnurrorna fortsatt att utgöra ett allvarligt hot mot den svenska skattebasen.

I sammanhanget bör det framhållas att det pågår ett mer övergripande arbete med att stärka rättssäkerheten för enskilda. En utredning om specialisering för skattemål och fortsatt utveckling av förvaltningsprocessen ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 december 2014. Även förhandsbeskedsinstitutet ses över i syfte att öka förutsägbarheten och stärka rättssäkerheten ytterligare för enskilda på skatteområdet. Denna utredning ska vara klar i augusti 2014.

Det internationella samarbetet mot skatteflykt och skattefusk har under det senare år utvecklats starkt. I det sammanhanget har kommissionen i ett förslag om ändring av rådets direktiv om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater (KOM(2013) 814) föreslagit att medlemsstaterna ska införa en obligatorisk skatteflyktsregel. Förslaget har föranlett ett motiverade yttrande vid riksdagens subsidiaritetsprövningen (utl. 2013/14:SkU23) där det uttalas att den del av kommissionens förslag som avser en obligatorisk skatteflyktsregel går längre än vad som är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet är inte berett att nu förorda en översyn som syftar till avskaffa skatteflyktslagen. Utskottet avstyrker motionsförslaget.

Betalning av skatt vid delårsboende

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om en uppdelning av kommunalskatten efter den skattskyldiges vistelsetid i respektive kommun.

Motionerna

I motion 2013/14:Sk244 av Lars Tysklind och Nina Larsson (båda FP) anfördes att möjligheten att dela upp kommunalskatten mellan kommuner i proportion till hur länge man bor i respektive kommun under året bör utredas. Detta skulle uppmuntra medborgarna att inte känna sig bundna till en bostadsort, ge kommuner med varierande folkmängd större skatteintäkter, skapa fler arbetstillfällen i glesbygdsområden och ett ökat utbud av lediga lägenheter i storstadsområdena.

Också i motion 2013/14:Sk339 av Emma Carlsson Löfdahl (FP) föreslås att en översyn görs av möjligheten att vara folkbokförd och beskattad på två adresser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att låta utdebiteringen av kommunal skatt variera med den skattskyldiges delårsboende i olika kommuner. En sådan ordning skulle bidra till ett ökat uppgiftslämnande och framstår som näst intill omöjlig att kontrollera. Ett eventuellt behov av en justering av kommunernas och landstingens skatteunderlag bör kunna tillgodoses på annat sätt. Utskottet avstyrker motionerna.

Folkbokföring på rätt adress

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om ändrade regler i syfte att motverka falska adressändringar och ett motionsförslag om samkörning av adressuppgifter mellan myndigheter i syfte att underlätta vid adressändringar.

Bakgrund

Folkbokföring innebär fastställande av en persons bosättning samt registrering av uppgifter om identitet, familj och andra förhållanden som enligt lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet får förekomma i folkbokföringsdatabasen. Hit hör uppgifter om civilstånd, make, barn, föräldrar, vårdnadshavare och andra personer som den registrerade har samband med inom folkbokföringen och uppgift om motsvarande samband som är grundat på adoption. Som civilstånd registreras i folkbokföringen ogift, gift, registrerad partner, skild, skild partner, änka/änkling eller efterlevande partner. De som är registrerade partner i Sverige enligt den tidigare lagen kan när som helst omvandla sitt partnerskap till ett äktenskap genom en gemensam skriftlig anmälan direkt till Skatteverket.

Skatteverket har en utredningsskyldighet i folkbokföringsärenden och ett allmänt ansvar för att register och dylikt är så korrekta som möjligt. Skatteverket kan självmant ta upp en persons folkbokföring till prövning. Ofta torde detta ske sedan någon annan myndighet upplyst Skatteverket exempelvis om att en person använder en annan adress än den som förekommer i folkbokföringen. Vid prövningen ska förvaltningslagens bestämmelser om bl.a. parters rätt att få del av uppgifter iaktas (prop. 1990/91:153 s. 139). Antalet ärenden där Skatteverket får indikationer på att någon felaktigt folkbokfört sig på en annan fastighetsägares adress är tämligen omfattande. Fastighetsägaren har en skyldighet att svara på frågor från Skatteverket angående folkbokföringen, men inte någon egen utredningsskyldighet.

Alla myndigheter i samhället har rätt att, mot avgift, erhålla uppgifter från folkbokföringen genom Navet (Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället). Navets funktioner regleras av lagen (2001:182) och förordningen (2001:589) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet. Ändrade uppgifter i Navet överförs varje dag till andra myndigheter, bl.a. Försäkringskassan, Migrationsverket, Lantmäteriet, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Transportstyrelsen med bl.a. bil- och körkortsregister och Pensionsmyndigheten. Uppgifterna överförs veckovis till kommunernas olika förvaltningar och landstingens sjukvårdsförvaltningar (några landsting har daglig uppdatering). SPAR är ett offentligt register som omfattar alla personer som är folkbokförda. I registret finns även uppgifter om personer med samordningsnummer vars identitet är fastställd. SPAR uppdateras varje dag med nya uppgifter från folkbokföringen. För att någon ska kunna ta del av uppgifterna från folkbokföringen genom SPAR krävs att man är kund hos SPAR. Kunder hos SPAR är exempelvis banker, försäkringsbolag och postorderföretag.

Motionerna

I motion 2013/14:Sk218 av Lars-Arne Staxäng och Margareta Cederfelt (båda M) anförs att det är möjligt för kriminella personer att vara skrivna hemma hos människor som är helt ovetande om detta. När en person flyttar till en ny adress kan det dessutom förekomma andra personer som redan är skrivna i den nya lägenheten. Skatteverket påbörjar ofta en boutredning för att slå fast var tidigare hyresgäst bor, men sådana utredningar är tidskrävande. Det är angeläget att det görs en översyn av reglerna så att misstag och falska adressändringar uppdagas.

I motion 2013/14:Sk294 av Hans Wallmark (M) anförs att en svensk medborgare som vill flytta utomlands måste anmäla adressändring minst tre gånger: till Skatteverket, Valmyndigheten och Pensionsmyndigheten. En översyn bör genomföras av möjligheten att samköra adressregistrering för dessa tre myndigheter.

Utskottets ställningstagande

Skatteverket har en utredningsskyldighet i folkbokföringsärenden och ett allmänt ansvar för att register och dylikt är så korrekta som möjligt. Skatteverket kan självmant ta upp en persons folkbokföring till prövning. Ofta torde detta ske sedan någon annan myndighet upplyst Skatteverket exempelvis om att en person använder en annan adress än den som förekommer i folkbokföringen. Vid prövningen ska förvaltningslagens bestämmelser om bl.a. parters rätt att få del av uppgifter iakttas (prop. 1990/91:153 s. 139). Antalet ärenden där Skatteverket får indikationer på att någon felaktigt folkbokfört sig på en annan fastighetsägares adress är tämligen omfattande. Fastighetsägaren har en skyldighet att svara på frågor från Skatteverket om

folkbokföringen, men inte någon egen utredningsskyldighet. Utskottet anser inte att det finns skäl att ändra denna ordning och avstyrker därför motion Sk218.

En anmälan om utflyttning görs till Skatteverket och uppgifterna sprids sedan automatiskt till andra myndigheter genom Navet. Valmyndigheten och Pensionsmyndigheten behöver därför inte begära in dessa uppgifter. Utskottet ser inte någon anledning för riksdagen att uttala sig för en samkörning av adressuppgifter mellan myndigheter. Utskottet avstyrker även motion Sk294.

Folkbokföring vid särskilt boende

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om en översyn av folkbokföringsreglerna i syfte att skapa en möjlighet till kvarskrivning på bostaden vid flyttning till äldreboende.

Bakgrund

Riksdagen har avskaffat möjligheten att vara kvarskrivnen på bostaden vid flyttning till äldreboende. Undantag görs för de fall då en hemkommun placerar någon i en annan kommun. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2014 (prop. 2012/13:120, bet. 2012/13:SkU25).

Motionen

I motion 2013/14:Sk298 av Mikael Cederbratt (M) anförs att det kan vara påfrestande att inte längre kunna leva tillsammans när vårdbehovet för den ene maken blivit alltför stort och särskilt boende för en av makarna krävs. Att därutöver även i juridisk mening tvingas isär ter sig poänglöst. En översyn bör genomföras i syfte att skapa ett undantag för denna grupp. Undantaget bör kompletteras med andra ändringar så att möjligheterna att få bostadstillägg och andra understöd inte minskar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att ändra riksdagens beslut att avskaffa möjligheten att vara kvarskrivnen på bostaden vid flyttning till äldreboende och avstyrker därför den aktuella motionen.

Personnummer och samordningsnummer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ändrade regler för tilldelningen av personnummer och samordningsnummer.

Jämför reservationerna 10 (S) och 11 (MP) samt särskilt yttrande (S, MP).

Bakgrund

Alla personer som folkbokförs i Sverige tilldelas ett personnummer som identitetsbeteckning. Den som en gång fått ett personnummer kommer att behålla samma nummer livet ut. Det innebär att personnumret inte ändras vid t.ex. flyttning från eller till Sverige. Personnumret infördes 1947 och då som ett system med födelsetid plus ett tresiffrigt födelsenummer. År 1967 gjordes en ändring som innebar att man införde en kontrollsiffra som fjärde siffra i personnumret. Personnumret anger dels personens födelsetid, dels ett födelsenummer samt en kontrollsiffra. De enda uppgifter som kan utläsas ur ett personnummer är födelsetid och kön. Könet framgår av näst sista siffran i personnumret och är udda för män och jämn för kvinnor.

Problemen med att personnumren inte räcker till har lösts genom att det är möjligt att i stället ange en till födelsedagen närliggande dag vid fastställande av personnummer. Avsikten är att öka antalet tillgängliga personnummer med bibehållen utformning av personnumret. I ärendet infördes även en möjlighet att tilldela personer som omfattas av regler om immunitet och privilegier personnummer trots att de inte folkbokförs (prop. 2008/09:111, bet. 2008/09:SkU28).

Sedan den 1 januari 2000 tilldelas en person som inte är eller har varit folkbokförd efter begäran från en myndighet ett särskilt nummer, ett s.k. samordningsnummer. Tidigare kunde även dessa personer tilldelas personnummer om det fanns ett uttryckligt författningsstöd. Eftersom identiteten ofta är osäker när det gäller personer som inte är folkbokförda i landet ansågs det lämpligt att personnummer reserverades för personer som är folkbokförda. Samordningsnummer infördes eftersom risken för personförväxling och behovet av säker kommunikation mellan myndigheter ändå ansågs kräva en enhetlig personbeteckning även för personer som inte är folkbokförda (prop. 1997/98:9 s. 78 f.).

Samordningsnumret är konstruerat som ett personnummer men med sifferkombinationer som inte kan förekomma i personnumret på så sätt att siffrorna för dag adderas med 60.

Genom en lagändring den 1 juni 2008 får uppgifter om personer med samordningsnummer, om det inte råder osäkerhet om personernas identitet, ingå i det statliga personadressregistret (SPAR). Härigenom har företag

och andra privata organisationer fått en möjlighet att genom en enkel registerkontroll verifiera de uppgifter som en person med samordningsnummer lämnar om sin identitet (prop. 2007/08:58, bet. 2007/08:SkU26).

Behörigheten att begära samordningsnummer har utvidgas till att kunna omfatta även andra organ än myndigheter enligt vad regeringen bestämmer (prop. 2008/09:111, 2008/09:SkU28). Regeringen har härefter förordnat om att Skatteverket får tilldela samordningsnummer på begäran av en statlig myndighet eller en enskild utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda vissa examina och som i sin verksamhet behöver ett samordningsnummer för en person för att undvika personförväxling eller för att utbyta information om personen med andra myndigheter eller organisationer (SFS 2009:275).

Samordningsnummer får tilldelas en person om det inte råder osäkerhet om hans eller hennes identitet. Även om det råder osäkerhet om en persons identitet, får samordningsnummer tilldelas för

- registrering i register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister, lagen (1998:621) om misstankeregister, lagen (2010:362) om polisens allmänna spaningsregister och polisdatalagen (2010:361)
- annan behandling av uppgifter enligt polisdatalagen, eller i övrigt inom rättsväsendets informationssystem
- registrering i Migrationsverkets verksamhetsregister enligt förordningen (2001:720) om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt utlännings- och medborgarskapslagstiftningen när det gäller personer som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- registrering i beskattningsdatabasen.

Skatteverket har utvecklat en tjänst där myndigheter rekviderar samordningsnummer elektroniskt.

Identitetsstöld

I betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85) behandlas bl.a. frågan om det finns skäl att kriminalisera olovlig användning av andra personers identitetsuppgifter, s.k. identitetsstöld (sid. 189 f.). Utredningen föreslår att olovlig användning av andras identitetsuppgifter straffbeläggs som ett särskilt brott som benämns identitetsintrång. När det gäller övriga åtgärder (sid. 225 f.) bedöms det inte vara realistiskt att begränsa tillgången till identitetsuppgifter. Däremot redovisas en del andra möjliga förändringar.

Det är i dag möjligt för den som har utsatts för brott att spärra sitt personnummer för kreditupplysningar.

Motionerna

I motion 2013/14:Sk212 av Hans Hoff (S) anförs att stölder av identitet ökar lavinartat i landet. Ett sätt att försvåra denna typ av brottslighet är att personnummer skyddas och inte längre är en offentlig handling. Ett annat sätt att förhindra bedrägerier är att alla får rätt att spärra sitt personnummer. Det är angeläget att frågan om offentlighet av personnummer snarast ses över.

I motion 2013/14:Sk347 av Anna Wallén (S) anförs att personnummer kan vara problematiska för transpersoner och personer som är i begrepp att byta kön. Den legala processen vid könsbyten kan ta lång tid, men personen vill naturligtvis bli identifierad som det kön den anser sig tillhöra. När de måste uppvisa legitimation eller ange personnummer så kommer den tredje siffran i löpnumret alltid att identifiera dem som det kön de juridiskt tillhör. Möjligheten att ta bort könsbestämningen i personnummer bör se över.

I motion 2013/14:Sk382 av Louise Malmström (S) anförs att det fortfarande finns ett antal invandrade personer, som fått sina svenska personnummer före 1990 och som varje gång de visar sin legitimation också visar för omgivningen att de är födda i utlandet. De som har sådana personnummer och känner obehag eller upplever sig "registrerade" bör ha rätt att byta personnummer.

I motion 2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 8 anförs att det måste bli lättare att få ett samordningsnummer, eftersom ett sådant oftast krävs för att kunna söka arbete. EU- och EES-medborgare utan svenskt personnummer eller samordningsnummer är dessutom inte sökbara i Arbetsförmedlingens databas och har därför mycket sämre utgångsläge i sökandet efter lediga jobb.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att samordningsnummer ges till utländska personer som vistas tillfälligt här i landet eller har rätt till olika förmåner utan att vistas här och att förutsättningarna för att använda dessa nummer för identifikation har förbättrats genom att de ingår i det statliga personadressregistret. Skatteverket har i ett särskilt meddelande (SKV M 2010:03) som finns tillgängligt på Skatteverkets hemsida lämnat information om tilldelning av samordningsnummer. Utskottet ser inte någon anledning att rikta ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en förändring av dessa regler och avstyrker därför den aktuella motionen.

När det gäller folkbokföringen av transpersoner och personer som är i begrepp att byta kön har personnumret sedan gammalt en utformning som anknyter till personen genom att det dels utgörs av födelsedata, dels innehåller uppgift om kön. Uppgiften om kön har sin grund i kraven på könsuppdelad statistik. Ett könsneutralt personnummer skulle innebära att uppgiften om kön måste tas fram på annat sätt. Utskottet är inte berett att

tillstyrka en sådan omläggning och avstyrker därför motionsförslaget om könsneutrala personnummer. I sammanhanget bör det påpekas att den som har bytt kön också har möjlighet att byta personnummer. Skatteverket har särskilda rutiner för detta.

Identitetsstöld är ett allvarligt och mångfacetterat problem som hänger samman med att uppgifter om identitet är förhållandevis lätta att komma åt och möjliga att använda i illojala eller brottsliga syften. Frågan om åtgärder för att komma till rätta med dessa problem har uppmärksammats i många olika sammanhang och en rad åtgärder vidtas eller förbereds. Det handlar både om åtgärder som syftar till allmänt skärpta rutiner vid identitetskontroll och om en förstärkning av den straffrättsliga regleringen. Egenomsskyddsutredningen har tagit upp problemen och föreslår i sitt betänkande Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85) att olovlig användning av andras identitetsuppgifter straffbeläggs som ett särskilt brott som benämns identitetsintrång. Utredningen redovisar också en del andra möjliga förändringar. Det bedöms däremot inte vara realistiskt att begränsa tillgången till identitetsuppgifter. Utskottet noterar att identitetsstölderna uppmärksammats och att det pågår ett brett arbete som syftar till att komma till rätta med problemen. Utskottet är inte berett att överväga åtgärder som begränsar möjligheten att använda personnumret för identifiering och avstyrker därför motion Sk212 om sekretess för personnummer.

När det gäller byte av personnummer finns det i dag en viss möjlighet att korrigera personnummer som är felaktiga i den meningen att födelsetid eller kön inte stämmer med verkligheten eller därför att numret redan är upptaget. I övrigt lämnar lagregleringen inte något egentligt utrymme för byte av ett tilldelat personnummer. Eftersom personnumrets grundläggande uppgift är att vara en identitetsbeteckning finns det enligt utskottets mening inte någon anledning att öppna för ytterligare möjligheter att byta ett tilldelat personnummer. Utskottet avstyrker motionsförslaget om en rätt att byta personnummer för den som känner obehag eller upplever sig "registrerad" på grund av personnumrets utformning.

Skydd för folkbokföringsuppgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen om olika tillkännagivanden till regeringen om skyddet för personuppgifter med hänvisning till det arbete med dessa frågor som pågår inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 12 (S, SD, V).

Bakgrund

Uppgifter som registreras i folkbokföringen är som regel offentliga. Sekretess gäller hos alla myndigheter om det av särskild anledning kan antas att den enskilde, eller någon närstående, kan lida skada eller men om uppgifter om personen lämnas ut (22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen). En sådan särskild anledning som avses i bestämmelsen kan vara befarad personföljelse. Om man på förhand kan misstänka att utlämnande av uppgifter om en person kan förorsaka personföljelse eller annan skada kan sekretessmarkering i folkbokföringsregistren tillgripas som en första skyddsåtgärd. Markeringen anger att särskild försiktighet bör iaktas vid bedömningen av om uppgifter om personen i fråga bör lämnas ut, eftersom uppgifterna kan omfattas av sekretess. Sekretessmarkering är alltså avsedd att ge myndigheterna en varningssignal inför uppgifter som normalt lämnas ut utan särskild sekretessprövning. Förfarandet med sekretessmarkering är inte lagreglerat. Förfarandet har dock använts inom folkbokföringen under många år, och skatteförvaltningen har utarbetat särskilda rutiner för systemet. JO har också accepterat förfarandet. Omprövning av sekretessmarkeringen sker i regel varje år. Den skyddade personen ska då redogöra för de aktuella förhållandena, varvid det prövas om skyddet ska vara kvar.

Ett annat sätt att skydda personuppgifter i folkbokföringen är att genom beslut om s.k. kvarskrivning (16 § folkbokföringslagen) medge en person som flyttar att vara folkbokförd på den gamla folkbokföringsadressen om personen av särskilda skäl kan antas bli utsatt för brott, förföljelse eller allvarliga trakasserier på annat sätt. Kvarskrivning kan endast ske efter ansökan från den enskilde och får endast medges om den enskildes behov av skydd inte kan tillgodoses genom besöksförbud eller på annat sätt. Kvarskrivning får även avse den utsatta personens medflyttande familj. Kvarskrivning får medges för högst tre år i taget. Kvarskrivning kombineras ofta med sekretessmarkering.

Bestämmelser om fingerade personuppgifter infördes den 1 juli 1991 och regleras i lagen (1991:483) om fingerade personuppgifter. Enligt lagen kan en folkbokförd person som riskerar att bli utsatt för allvarlig brottslighet som riktar sig mot hans eller hennes liv, hälsa eller frihet medges att använda andra personuppgifter om sig själv än de verkliga (fingerade personuppgifter). Det krävs också att personen inte kan ges tillräckligt skydd genom kvarskrivning eller på annat sätt. Huvudregeln är att medgivandet gäller för obegränsad tid, men det får begränsas till viss tid. Ett medgivande att använda fingerade personuppgifter får även ges åt en familjemedlem som varaktigt bor tillsammans med den person som riskerar att bli utsatt för allvarlig brottslighet. Medgivande lämnas av Stockholms tingsrätt efter ansökan hos Rikspolisstyrelsen.

Skatteverket har publicerat en vägledning för hantering av sekretessmarkerade personuppgifter i offentlig förvaltning.

Folkbokföringsutredningen

Folkbokföringsutredningen har i betänkandet Folkbokföringen (SOU 2009:75) undersökt förutsättningarna för en författningsreglering av förfarandet med sekretessmarkering och sett över hanteringen av sekretessmarkerade uppgifter i folkbokföringsdatabasen vid överföringen till andra myndigheter.

Utredningen konstaterar att Skatteverket för in sekretessmarkeringar i folkbokföringsdatabasen med stöd av 5 kap. 5 § och 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) som omfattar fler situationer ("lider men") än den generella sekretessbestämmelsen för personuppgifter vid förföljelse, 21 kap. 3 § OSL ("utsätts för hot eller våld eller lida annat allvarligt men"). När övriga myndigheter tar del av Skatteverkets sekretessmarkering kan de inte dra slutsatsen att markeringen har införts på grund av att personen riskerar att "utsätts för hot eller våld eller lida annat allvarligt men". Mot bakgrund av denna brist i regleringen och i syfte att underlätta prövningen av behovet av skydd är det enligt utredningens mening nödvändigt att se till att Skatteverkets bedömning att en enskilds personuppgifter behöver skyddas på grund av risk för våld, hot eller annan förföljelse blir känd för de myndigheter som hanterar uppgifterna.

Utredningen föreslår att Skatteverket efter ansökan ska registrera en personuppgift om att en enskild eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men, dvs. har ett skyddsbehov. Ett avslag på en sådan begäran ska kunna överklagas av den enskilde. Utredningen konstaterar att myndigheterna har i stort bra rutiner för att hantera uppgifter om personer som är utsatta för hot och som därför fått sekretessmarkering. Det har dock från flera håll lämnats uppgifter om att det alltfjämt föreligger brister. Det bedöms inte finnas några större brister i de författningar som finns, utan det är tillämpningen som brister. Det behövs därför inte några författningsändringar. Alla myndigheter bör dock enligt utredningens uppfattning se över sina rutiner för hanteringen av dessa uppgifter.

Stalkningsutredningen

I Stalkningsutredningens betänkande Stalkning – ett allvarligt brott (SOU 2008:81) dras slutsatsen att från ett brottsofferperspektiv starka skäl talar för en lagreglering av formerna för sekretessmarkering (SOU 2008:81). Enligt utredningen skulle en lagreglering öka förutsättningarna för en likformig bedömning i dessa fall och ge den som fått avslag på sin begäran om sekretessmarkering eller fått ett beslut om att skyddet ska upphöra möjlighet att överklaga beslutet.

Promemorian Skydd av personuppgifter för hotade och förföljda personer

I promemorian Skydd av personuppgifter för hotade och förföljda personer (Ds 2013:47) behandlas de förslag om skyddade personuppgifter som förts fram av Stalkningsutredningen i betänkandet Stalkning – ett allvarligt brott (SOU 2008:81) och av Folkbokföringsutredningen i betänkandet Folkbokföringen (SOU 2009:75). Vidare behandlas frågan om beslutsstrukturen för skydd av personuppgifter i folkbokföringen.

I promemorian görs bedömningen att användningen av sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen i huvudsak inte bör bli föremål för en närmare reglering i lag eller förordning. Vidare görs bedömningen att den nya skyddsform som Folkbokföringsutredningen har föreslagit – registrering av uppgift om skyddsbehov – inte heller bör genomföras. En viktig anledning är att båda dessa skyddsformer formellt sett enbart syftar till att peka på ett behov av en noggrann sekretessprövning om uppgifterna begärs ut, samtidigt som de i praktiken ges en mer omfattande betydelse som riskerar att stå i konflikt med grundläggande offentlighets- och sekretessrättsliga principer.

Promemorian kommer fram till att en mer övergripande översyn bör göras och redovisar även konkreta synpunkter på utformningen av en reformerad ordning. Skyddet bör skapas genom att en särskild sekretessregel införs för uppgifter om den som efter ansökan har fått ett skyddsbehov fastställt.

I promemorian föreslås att Stalkningsutredningens förslag om att slopa undantaget för fastighets- och tomträttsbeteckningar i 21 kap. 3 § OSL antas liksom Folkbokföringsutredningens förslag om stärkt sekretess för uppgifter i ett ärende om kvarskrivning.

Proposition

Regeringen har aviserat att en proposition om skydd av personuppgifter för hotade och förföljda personer kommer att lämnas till riksdagen den 18 mars 2014. I en lagrådsremiss den 13 februari 2014 anförs bl.a. följande:

Skyddet för personer som lever under hot om våld eller förföljelse är en angelägen fråga för regeringen. Att för dessa personer skapa ett gott skydd för personuppgifter är en viktig, men samtidigt komplex uppgift. Den redovisning som finns i promemorian tydliggör flera av de problem och brister som finns med det nuvarande systemet. Regeringen delar utredarens bedömning att det finns skäl att överväga hur dessa brister bör åtgärdas för att skapa ett bättre skydd för hotade och förföljda personer. Vidare anser regeringen, i likhet med promemorian och samtliga remissinstanser, att målet bör vara att skapa en sammanhållen och konsekvent reglering på området. Regeringen har för avsikt att i ett annat sammanhang samlat överväga dessa frågor. Då bör också frågor om användningen av fingerande personuppgifter och frågor om vilka personkategorier som närmare bör kunna ges skydd kunna behandlas. Därefter avser regeringen att återkomma med förslag om hur skyddet för hotade och förföljda personer ytterligare kan förstärkas.

Motionerna

I kommittémotionerna 2013/14:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 46 och 2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 56 anförs att det är ett problem att en handläggares beslut att upphäva en sekretessmarkering inte kan omprövas eller överklagas. Ett upphävande kan leda till en stor otrygghet och utsatthet. Det är nödvändigt att se över Skatteverkets hantering av upphävanden för att minska otryggheten för dem som känner sig hotade och för att förbättra rättssäkerheten.

I motion 2013/14:Sk211 av Hans Hoff (S) anförs att det saknas möjlighet att ompröva eller rättsligt överklaga en enskild handläggares beslut att upphäva en sekretessmarkering. Detta kan leda till en stor otrygghet och upplevd utsatthet. Därför ska inga omprövningar av skyddad identitet göras innan det finns ett rättssäkert system.

I motion 2013/14:Sk310 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S) anförs att bristande rutiner hos berörda myndigheter och svårigheter att förlänga sin sekretessmarkering är en tung börda. Dessutom tillkommer mycket administration i kontakt med alla de aktörer, privata som offentliga, som hanterar personuppgifter. En översyn av myndigheternas hantering bör leda till gemensamma riktlinjer, samsyn, automatisk sekretessförnyelse och att myndigheternas ansvar blir tydligare i fråga om skyddade personuppgifter.

I motion 2013/14:Sk327 av Thoralf Alfsson (SD) yrkandena 1 och 2 anförs att sekretessen i folkbokföringen bör säkerställas genom att en uppgift om skyddsbehov införs i folkbokföringsdatabasen och att den enskilde får möjlighet att överklaga myndighetens beslut om skyddade uppgifter och sekretessmarkering.

I kommittémotion 2013/14:Ju205 av Lena Olsson m.fl. (V) yrkande 3 understryks Folkbokföringsutredningens förslag om att en uppgift om skyddsbehov ska införas i folkbokföringsdatabasen och om förstärkt sekretess i ärenden om kvarskrivning. Regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med de skyddsförstärkande förslag som Folkbokföringsutredningen presenterade.

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottets uppfattning mycket viktigt att reglerna om skydd för folkbokföringens uppgifter om våldsutsatta personer har en ändamålsenlig utformning och att de tillämpas på ett sätt som gör att personer som tvingas begära skydd kan känna sig trygga. Redan åtgärden att begära skydd för sina folkbokföringsuppgifter innebär att den våldsutsatte tar på sig inskränkningar i sin och familjens personliga frihet som normalt sett skulle betraktas som helt oacceptabla. En förutsättning för kvarskrivning är t.ex. att den utsatte genomför en flyttning där alla band med den tidigare adressen klipps av. Utöver de praktiska problemen vid alla former av externa kontakter bidrar risken för upptäckt till att den utsatte befinner sig

i en mycket svår stressituation. Det finns enligt utskottets mening anledning att understryka att det skydd som kan erbjudas för uppgifter inom folkbokföringen måste ses som en ren nödåtgärd och att det därför är viktigt att åtgärder vidtas också inom andra områden.

När det gäller folkbokföringsuppgifterna och skyddet för dessa har Folkbokföringsutredningen undersökt förutsättningarna för en författningsreglering av förfarandet med sekretessmarkering och sett över hanteringen av sekretessmarkerade uppgifter i folkbokföringsdatabasen vid överföringen till andra myndigheter. Utredningen har bl.a. föreslagit att Skatteverket efter ansökan ska registrera en personuppgift om att en enskild eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men, dvs. har ett skyddsbehov, och att ett avslag på en sådan begäran ska kunna överklagas av den enskilde. Förslagen har analyserats i Justitiedepartementets promemoria Skydd av personuppgifter för hotade och förföljda personer (Ds 2013:47) med slutsatsen att de inte bör genomföras. I stället anser utredningen att en mer övergripande översyn bör genomföras och i promemorian redovisas konkreta synpunkter på inriktningen av en sådan översyn.

Skyddet för de våldsutsattas personuppgifter har utretts under lång tid. Folkbokföringsutredningens förslag om ett starkare rättsligt skydd kring möjligheten att få och upprätthålla en sekretessmarkering bedöms nu inte vara en lämplig lösning. I stället avser regeringen att genomföra en översyn som syftar till stärkt sekretess för de våldsutsattas personuppgifter och en mer samordnad prövning av skyddsbehovet.

Utskottet vill framhålla att avsaknaden av ett starkt skydd för de våldsutsattas personuppgifter leder till otrygghet och utsatthet och att det därför är viktigt att ett förslag som löser problemet utarbetas skyndsamt och läggs fram inom rimlig tid. Utskottet utgår från att beredningen nu sker skyndsamt utan att det behövs något tillkännagivande om saken. Utskottet avstyrker motionsförslagen om överklagande av sekretessmarkeringar m.m.

Uppgift om medborgarskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att svenska medborgares dubbla medborgarskap ska redovisas vid avisering av folkbokföringsuppgifter till myndigheter.

Jämför reservation 13 (SD).

Bakgrund

Om en utländsk medborgare får svenskt medborgarskap finns uppgiften om det tidigare utländska medborgarskapet kvar i registret, men då som en ”tidigare uppgift”.

Alla myndigheter i samhället har rätt att, mot avgift, erhålla uppgifter från folkbokföringen genom Navet (Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället). Navets funktioner regleras av lagen (2001:182) och förordningen (2001:589) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.

Navet innehåller samtliga personer som är folkbokförda eller som av någon annan anledning har tilldelats ett personnummer eller ett samordningsnummer. Alla personer har minst ett registrerat medborgarskap. Även uppgiften okänt, under utredning och statslös finns med. För personer med både svenskt och utländskt medborgarskap visas endast det svenska. En person som inte är svensk medborgare kan ha upp till tre registrerade medborgarskap. Uppgift om datum (år, månad, dag) för förvärv av svenskt medborgarskap eller registrering av utländskt medborgarskap anges.

Möjligheten att lämna ut uppgifter till myndigheter regleras i 12 § förordningen. Endast de senast registrerade uppgifterna om en person får lämnas. Uppgift om bl.a. inflyttningsland är dock undantaget.

En tidigare registrerad uppgift får dock lämnas ut om den avser

- person- eller samordningsnummer
- folkbokföringsfastighet, lägenhetsnummer, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik, om utlämnandet sker inom två år efter utgången av det år då en ny uppgift registrerades
- datum för inflyttning från utlandet om utlämnandet sker inom fyra år efter utgången av det år då uppgiften registrerades.

Av 10 § lagen framgår att uppgifter om medborgarskap får användas som sökbegrepp endast i fråga om medborgarskap i Sverige, Danmark, Norge, Finland eller Island samt om medborgarskap inom eller utom Europeiska unionen dvs. unionsmedborgarskap eller icke unionsmedborgarskap (prop. 2000/01:33).

Motionen

I motion 2013/14:Sk372 av Thoralf Alfsson (SD) anføres att dubbla eller flerdubbla medborgarskap endast registreras för personer med icke svenskt medborgarskap i folkbokföringsregistret. Om en person med utländskt medborgarskap erhåller ett svenskt medborgarskap döljs alla uppgifter om annat medborgarskap som "tidigare uppgifter" i folkbokföringen och är därmed svåråtkomliga. En mycket märklig hantering som i sin tur kan leda till problem och svårigheter för andra myndigheter. Dubbla medborgarskap eller flerdubbla medborgarskap ska visas vid förfrågan hos folkbokföringen även för personer med svenskt medborgarskap.

Utskottets ställningstagande

De regler som gäller för tillgången till uppgifter i folkbokföringsregistret är resultatet av en avvägning mellan å ena sidan behovet av att ha rationella och effektiva regler och å andra sidan kravet på skydd för sådana uppgifter som kan vara känsliga ur integritetssynpunkt. Uppgift om födelseort och uppgift om inflyttning från utlandet får t.ex. inte användas vid sökning i folkbokföringsregistret, och uppgift om medborgarskap får användas som sökbegrepp endast i fråga om medborgarskap i Sverige, Danmark, Norge, Finland eller Island samt i fråga om medborgarskap inom eller utom Europeiska unionen. Vid utlämning av uppgifter till myndigheter får endast de senast registrerade folkbokföringsuppgifterna lämnas ut och uppgift får inte lämnas om från vilket land inflyttning skett.

Utskottet är inte berett att tillstyrka en ändring av dessa regler och avstyrker därför motionen.

Registrering av äktenskap som har ingåtts utanför EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att äktenskap som har ingåtts utanför EU ska godkännas av Migrationsverket eller länsstyrelsen innan de registreras av Skatteverket.

Jämför reservation 14 (SD).

Bakgrund

Om ett äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag anmäls för registrering hos Skatteverket ska myndigheten ta ställning till om det ska erkännas här i landet. Sådana bedömningar görs med ledning av de uppgifter som är tillgängliga och tar sikte på registreringen. Vanligen är det tillräckligt att Skatteverket genom ett skriftligt bevis kan konstatera att äktenskapet har registrerats i vigsellandet. Skatteverket kan då utgå från att den utländska myndighet som har gjort registreringen har kontrollerat att de formvillkor som ställs för en giltig vigsel har uppfyllts. Om en registrering inte har skett i utlandet gör Skatteverket en mer självständig bedömning av giltigheten. Skatteverket ska också ta ställning till frågan om erkännandet av äktenskapet skulle strida mot svensk ordre public eller mot vad som föreskrivs i 1 kap. 8 a § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, förkortad IÄL. Skatteverkets bedömning är inte bindande för hur frågan om erkännande ska bedömas i andra sammanhang, men registreringen får trots detta rättsverknningar för de enskilda vars uppgifter registreras.

Utredningen om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap (dir. 2010:54) har i sitt betänkande Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap (SOU 2012:35) övervägt om det behövs några ändringar i fråga om Skatteverkets utredning vid registrering av utländska äktenskap. Utredningen anför följande (sid. 242 f.):

I förarbetena till 1 kap. 8 a § IÄL sägs att Skatteverkets bedömning av om det finns materiell grund för att vägra erkännande får göras med ledning av de uppgifter som är tillgängliga för myndigheten (se prop. 2003/04:48 s. 55). Det sägs vidare att det normalt inte finns anledning att gå in på en närmare bedömning av om äktenskapet har ingåtts under tvång. Det är alltså inte avsett att de materiella förutsättningarna för erkännande ska föranleda en särskild utredning av relevanta förhållanden från myndighetens sida. Skatteverket ska inte heller utan särskild anledning efterfråga vilken inställning en make har i frågan. Det lär oftast inte vara möjligt att utifrån tillgängliga uppgifter avgöra om det skulle ha funnits hinder mot äktenskapet. Det gäller med undantag för sådana hinder som underårighet och ett redan ingånget äktenskap.

Det sagda innebär att tvång i princip kommer fram endast om någon part berättar om det för Skatteverket. Frågan är då om Skatteverket bör få en utökad skyldighet att utreda frivilligheten eller om i varje fall möjligheterna till utredning bör förbättras.

I 23 § folkbokföringslagen (1991:481) föreskrivs att en anmälan enligt lagen ska göras skriftligen om inte annat anges. Om det finns särskilda skäl får Skatteverket begära att en anmälan eller en uppgift ska lämnas vid personlig inställelse. Enligt förarbetena ska Skatteverket endast sparsamt kräva anmälan vid personligt besök och endast i de fall då det är av väsentlig betydelse för en riktig folkbokföring. Personligt besök bör dock enligt förarbetena kunna begäras exempelvis vid invandring till Sverige, då ett besök kan vara nödvändigt på grund av språksvårigheter och oklara personuppgifter (prop. 1990/91:153 s. 138).

Vidare gäller enligt 14 § förvaltningslagen (1986:223) att om en sökande, klagande eller annan part vill lämna uppgifter muntligt i ett ärende som avser myndighetsutövning mot någon enskild, ska han få tillfälle till det om det kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång. I andra fall bestämmer myndigheten om handläggningen ska vara muntlig. Myndigheten ska särskilt beakta att muntlig handläggning kan underlätta för enskilda att ha med den att göra.

En möjlighet kunde vara att personligt besök blir obligatoriskt när det handlar om registrering av utländska äktenskap och att frågor då ska ställas kring frivilligheten. Ett sådant krav kan naturligtvis ställa till problem bl.a. om den ena maken befinner sig i ett annat land och avser att åberopa äktenskapet som grund för en ansökan om uppehållstillstånd. Det viktigaste argumentet mot en sådan lösning är dock att den skulle kräva att Skatteverket organiserar om sin folkbokföringsverksamhet på ett sådant sätt att den möjliggör ett personligt möte med alla som vill registrera ett äktenskap. Olägenheter och kostnader med en sådan omorganisation måste vägas mot de eventuella vinsterna. Vi bedömer att det är tveksamt om obligatorisk personlig inställelse och intervju skulle leda till att särskilt många fler fall av tvång skulle uppdagas. Som sägs i kap. 17 om utlänningslagen vågar de inblandade många gånger inte berätta för myndigheten om övergrepp eller påtryckningar. Och i fall då de vågar berätta vill de ofta inte stå fast vid uppgifterna

på grund av riskerna för repressalier av olika slag. Obligatorisk personlig inställelse med intervju passar dessutom dåligt in i den masshantering av ärenden som det är fråga om.

Ett alternativ är att parterna på en blankett som ges in i samband med begäran om registrering anmodas att intyga att äktenskapet har ingåtts med deras fria och fulla samtycke. Det är dock tveksamt vad ett sådant intygande skulle tillföra i praktiken. Den som har blivit tvingad till äktenskap torde i regel inte bli mer benägen att avslöja tvånget på grund av en sådan uttrycklig anmodan. Lösningen befriar inte parterna från bördan att stå för vad man har utsatts för, utan betonar ytterligare att det är upp till den enskilde att påtala tvånget. Vi förordar därför inte en lösning av detta slag.

Vår slutsats blir att det inte har framkommit tillräckliga skäl för en ändring av reglerna om Skatteverkets utredning i erkännandërendena.

Regeringen har aviserat att en proposition om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap samt tillträde till Europarådets konvention om våld mot kvinnor kommer att lämnas till riksdagen den 18 mars 2014.

Motionen

I kommittémotion 2013/14:Ju422 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 4 anføres att tvångsäktenskap ofta innebär att släktingar till brottsoffret gör sig skyldiga till något eller några brott av kategorierna olaga tvång, misshandel, människorov, olaga hot eller t.o.m. människohandel och våldtäkt. Trots detta är det nödvändigt att markera ytterligare mot äktenskap som inte ingås frivilligt av båda parterna. Motionärerna föreslår att äktenskap som ingåtts utanför EU ska godkännas av Migrationsverket eller länsstyrelsen innan de registreras av Skatteverket.

Utskottets ställningstagande

Utredningen om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap har i sitt betänkande (SOU 2012:35) övervägt om reglerna för Skatteverkets utredning vid registrering av utländska äktenskap bör ändras, men inte funnit tillräckliga skäl för en ändring. Regeringen har aviserat att en proposition om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap kommer att lämnas till riksdagen under våren 2014.

Utskottet är inte berett att tillstyrka motionärernas förslag utan anser att regeringens förslag om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap nu bör avvaktas. Utskottet avstyrker motionsförslaget.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (S)

av Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S) och Anders Karlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Sk404 av Kerstin Engle m.fl. (S),

2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 5, 6 och 8,

2013/14:Sk410 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 5,

2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 21–24 och

2013/14:Sk424 av Billy Gustafsson (S) samt

bifaller delvis motionerna

2013/14:Sk214 av Jan Lindholm (MP) yrkandena 1–3,

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkandena 66 och 69–73 samt

2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi socialdemokrater vill ha skatteregler som uppmuntrar långsiktigt företagande i Sverige. Vår bas- och exportindustri ska värnas. Därför har Sverige ganska generösa avskrivnings- och kvittningsregler. Men de företag som verkar i Sverige ska göra rätt för sig. Möjligheterna att flytta vinster till lågskatteländer och skatteparadis är för stora och utnyttjas allt intensivare. Det internationella regelverket kring redovisning och fördelning av vinstredovisning är sedan länge överspelat och behöver skärpas och moderniseras.

Våren 2012 gjorde SVT en genomgång av hur mycket de 20 största koncernerna i Sverige betalade i bolagsskatt. I botten av listan finns sju koncerner som var ”nolltaxerare”. Dessa sju betalade ingenting eller mycket lite i bolagsskatt 2010 trots att samtliga koncerner redovisade vinst till sina aktieägare samma år. Det kan säkert finnas olika förklaringar och goda anledningar till att det ser ut som SVT beskriver för dessa enskilda koncerner. Det skulle t.ex. kunna bero på kvittningsmöjligheter, dvs. att

företagen har ansamlade gamla förluster som man kvittar mot nya vinster. Sverige har generösa regler på det här området – nödvändigt för långsiktiga kapitalintensiva verksamheter – men det beror också på konstruktioner där man flyttar patenträttigheter och annat till särskilda bolag som skattar i skatteparadisen.

Runt om i världen och inte minst i Europa tar regeringar initiativ för att sätta stopp för skatteflykten. Förslagen från OECD är en bra utgångspunkt. Vi vill att Sverige går i täten för nya internationella regelverk som sätter stopp för skatteflykten till skatteparadisen. Det är viktigt för Sverige, men också för många fattiga länder som nu berövas de skatteintäkter de rätteligen borde ha. Sverige måste vara en pådrivande kraft inom EU för att säkra skattebasen för välfärdsstaterna och för att utvecklingsländerna får de skatteinkomster de är berättigade till i den ekonomiska utvecklingen. En del i detta är att verka för ett spontant och multilateralt utbyte av uppgifter om ekonomiska tillgångar och inkomster baserade på dessa.

Sverige bör verka för att skatteredovisningen i alla stater och statsliknande jurisdiktioner öppnas upp genom ett världsomspännande krav på landför-land-rapportering. Problemet med flera skatteparadis är att de inte är regelrätta stater utan självständiga jurisdiktioner med andra formella kopplingar till något gammalt kolonialland. Företag ska rapportera sina vinster och skatter i varje land där de är verksamma så att myndigheterna i alla stater får vetskap om hur mycket skatt som företagen är skyldiga att betala. Det är den första förutsättningen för att varje respektive stat ska kunna bedöma om redovisningen i det egna landet är rimlig. Norge har tagit ett sådant beslut och det är hög tid att Sverige ansluter. Inom EU finns det nu beslut om ett sådant krav för gruvindustrin, men kravet bör naturligtvis omfatta all internationell företagsamhet. OECD:s handlingsplan innebär att företag tvingas redovisa per land som de är verksamma i för att det ska vara möjligt att se var vinsterna görs och vad multinationella bolag ska betala i skatt i ett land. I dag presenterar bolagen endast en sammanslagen global redovisning på koncernnivå. Men OECD borde kunna gå längre och kräva att dessa uppgifter ska vara tillgängliga för allmänheten och inte enbart för medlemsländernas skattemyndigheter. Det är viktigt att man inte förbiser utvecklingsländernas betydelse i kampen mot skatteflykten – länder där kapitalflykt har stora och skadliga effekter för regeringar som redan kämpar med att kunna finansiera den offentliga sektorn.

OECD:s plan måste i högre grad omfatta den svåra situationen i utvecklingsländerna; ett globalt problem måste få en global lösning. Risken är, även om ambitionen är god, att man inte kommer till rätta med problemen.

Den svarta ekonomin bland svenska företag är ett stort samhällsproblem som innebär att konkurrensen mellan seriösa och oseriösa företag snedvrids kraftigt på det seriösa företags bekostnad och att staten går miste om mångmiljardbelopp i förlorade skatteintäkter. Den exakta storleken på den svarta ekonomin är okänd men man har uppskattat det till ett årligt skattebortfall till följd av svartarbete på 20–40 miljarder kronor. Det är av

stor vikt att lagstiftningen mot svartekonomin utformas så att den verkligen kommer åt fusk. Det förekommer signaler om att konkurrenssituationen för många av de från början alltigenom seriösa företagen blir så svår att de själva till slut frestas att överväga att bedriva en del av sin verksamhet svart för att överleva. Även de anställda drabbas av fusk, inte minst de anställda i den svarta sektorn som hamnar helt utanför socialförsäkrings-systemet.

Samhället har allt att vinna på att skapa skatte- och kontrollsystem som omöjliggör fusk, eller åtminstone stävjar en övervägande del av fusk; ökade intäkter, ett sundare företagsklimat och en förbättrad skattemoral ligger i frågans förlängning. Nyckeln till en effektiv bekämpning av den svarta ekonomin ligger i ett verkligt effektivt kontrollsystem kombinerat med kännbara sanktioner för dem som inte efterlever reglerna. Sverige behöver en förändrad lagstiftning mot svartekonomin som mer effektivt kan stävja skattefusk.

Ett av Skatteverkets viktigaste verktyg i arbetet mot svart arbetskraft och mot den organiserade brottsligheten lär vara analys av bankkonton. Det är centralt att kunna utreda frågan om var pengarna kommer ifrån och vart de går. I Danmark är bankerna skyldiga att lämna kontrolluppgift på alla bankkonton oberoende av om ränta utgått eller inte och oberoende av hur stor kapitalbehållningen är på bankkontot per den 31 december. När den danske skattetjänstemannen därför analyserar ett bankkonto och ser att pengar har överförts till ett konto kan skattetjänstemannen i det danska skatteverkets egna skattedatabaser se vem det är som är innehavare av detta bankkonto och kan på så sätt snabbt ta ställning till om det är intressant att fortsätta följa penningströmmen eller inte. I Sverige måste skattetjänstemannen kontakta den bank som kontoutdraget kommer från och fråga till vilken bank pengarna har gått. Därefter måste skattetjänstemannen förelägga den bank som fått pengarna att tala om vem som är innehavare av det aktuella kontot. Vidare är det så att i Sverige får Skatteverket endast uppgift om att en person har ett bankkonto om räntan på bankkontot överstiger 100 kronor per år. Innan förmögenhetsskatten försvann 2008 fick Skatteverket uppgift om alla bankkonton man hade. Danmark, som införde skattebefrielse av förmögenhet före Sverige, bibehöll skyldigheten att lämna kontrolluppgifter för alla bankkonton för att kunna göra kontantberäkningar. Detta misstag bör rättas till för Sveriges del.

Skatteverket har en underrättelseverksamhet liknande den som finns inom tullen och polisen. Inom polisen och Tullverket kan man fritt lämna information från fältet och den operativa verksamheten till sina underrättelseverksamheter. Motsvarande situation råder inte inom Skatteverket, på grund av gällande sekretessbestämmelser. När Skatteverket t.ex. skriver en anmälan till Ekobrottsmyndigheten om misstänkt skatte- eller bokföringsbrott får verket inte lämna en kopia till sin egen underrättelseverksamhet. Detta beror på att absolut sekretess råder inom Skatteverket. Polisen och tullen har stor fördel av att ständigt få information från de egna operativa

leden – information som de kan arbeta vidare med och förädla för att där-
 efter lämna underrättelser tillbaka för nya operativa insatser. Sekretessbe-
 stämmelserna för Skatteverket måste ändras så att förhållandena blir
 likadana som de som gäller för polisen och Tullverket. En proposition bör
 finnas på plats före valet 2014.

En åtgärd som bör övervägas är att slopa möjligheten att göra avdrag
 för utgifter som betalats kontant. Skattebrottslingar omsätter mycket stora
 kontantbelopp, vilket innebär skattebortfall och snedviden konkurrens. Få
 seriösa företag använder kontanter. Kontantheringen är också dyr och
 ökar rånrisken.

Utbetalningar av HUS-avdrag sker i dag utan att den för vilken tjänsten
 utförs intygar riktigheten i avdraget och hur det prissatts. Det har visat sig
 att HUS-avdraget har medfört en prisinflation på tjänsterna i fråga samt att
 olika former av fusk förekommer eftersom det inte finns några kvitton
 som granskas. Skatteavdragsberättigade tjänster kan också blandas med
 icke skatteavdragsberättigade. Inom ROT har det visat sig att avdraget kan
 ha använts felaktigt och bedrägligt i vissa fall. Att RUT- och ROT-ersätt-
 ningar i dag kan utbetalas som kontanter ser vi också som ett stort
 problem. Sveriges Byggindustrier har föreslagit relativt enkla åtgärder för
 att kunna genomföra ordentliga kontroller för att motverka oseriösa före-
 tag. Byggindustrins förslag innebär bl.a.

- att företagen bör bifoga fakturan till ansökan om utbetalning så att
 Skatteverket kan se hur stor del som är arbetstid och hur stor del som
 avser arbetsmaterial för att på så sätt kunna göra en rimlighetsbedöm-
 ning
- att företagen bör redovisa antal timmar samt kostnad per timme, även
 vid fastprissättning
- att Skatteverket bör ha 30 dagar på sig att betala ut pengar, inte 10
 dagar som i dag
- att företagen ska ha lika prissättning för konsumenterna och inte
 anpassa priset
- att utbetalning från Skatteverket alltid ska ske till företags skattekonto.

Förslagen bör genomföras.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (MP)

av Mats Pertoft (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande
 lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i
 reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkandena 66 och 69–73 samt
2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 11 och
bifaller delvis motionerna
2013/14:Sk214 av Jan Lindholm (MP) yrkandena 1–3,
2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,
2013/14:Sk404 av Kerstin Engle m.fl. (S),
2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 5, 6 och 8,
2013/14:Sk410 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 5,
2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 21–24 och
2013/14:Sk424 av Billy Gustafsson (S).

Ställningstagande

Alla som jobbar i Sverige ska ha rätt till de löner och arbetsvillkor som regleras i lagar och kollektivavtal, oavsett var man är född eller bosatt. Om företag ges utrymme att konkurrera med låga löner, dålig arbetsmiljö eller genom att fuska med skatten undergrävs statens finanser och den gemensamma välfärden. Skattefusk, svartjobb och social dumpning måste därför bekämpas systematiskt och konsekvent.

Enligt Global Financial Integrity (GFI) har det mellan 2001 och 2010 skett ett utflöde av pengar i form av kapitalflykt från utvecklingsländerna på nästan 6 000 miljarder dollar, vilket är sex gånger flödet av bistånd under samma period. Det är pengar som skulle kunna användas till att både bekämpa fattigdomen och hantera effekter av klimat- och finanskrisen. Runt 31 procent av pengarna kommer från kriminell verksamhet som drog-, människo- och vapenhandel, och 3–5 procent kommer från korrup-tion. Nästan två tredjedelar av kapitalflykten sker genom internationella företag som har verksamhet i utvecklingsländerna. Flera av skatteparadisen finns i Europa, och EU har därmed ett särskilt stort ansvar för att ta itu med denna problematik. De steg som hittills tagits av OECD, EU och G20-länderna är bra men inte tillräckliga. Miljöpartiet vill att Sverige aktivt ska söka allianser för arbete mot kapitalflykt.

Sverige bör verka för att skatteredovisningen i alla stater och statslik-nande jurisdiktioner öppnas upp genom ett världsomspännande krav på land-för-land-rapportering. Problemet med flera skatteparadis är att de inte är regelrätta stater utan självständiga jurisdiktioner med andra formella kopp-lingar till något gammalt kolonialland. Företag ska rapportera sina vinster och skatter i varje land där de är verksamma så att myndigheterna i alla stater får vetskap om hur mycket skatt som företagen är skyldiga att betala. För att kunna spåra och upptäcka företags skatteflykt krävs förutom uppgifter om betalningar till offentliga förvaltningar, även uppgifter om vinster, inköp, försäljningar, produktionsvolym, tillgångar och kostnader för arbetskraft. Det är den första förutsättningen för att varje respektive stat ska kunna bedöma om redovisningen i det egna landet är rimlig. Norge har tagit ett sådant beslut och det är hög tid att Sverige ansluter. Inom EU finns det nu beslut om ett sådant krav för gruvindustrin men

kravet bör naturligtvis omfatta all internationell företagsamhet. OECD:s handlingsplan innebär att företag tvingas redovisa per land som de är verk-samma i för att det ska vara möjligt att se var vinsterna görs och vad multinationella bolag ska betala i skatt i ett land. I dag presenterar bolagen endast en sammanslagen global redovisning på koncernnivå. Men OECD borde kunna gå längre och kräva att dessa uppgifter ska vara tillgängliga för allmänheten och inte enbart medlemsländernas skattemyndigheter. Det är viktigt att man inte förbiser utvecklingsländernas betydelse i kampen mot skatteflykten – länder där kapitalflykt har stora och skadliga effekter för regeringar som redan kämpar med att kunna finansiera den offentliga sektorn.

Ett generellt problem för alla länder, men särskilt för låginkomstländer, är att expertis på att undvika skatter ofta återfinns i den privata sektorn men att det saknas kunskap inom den offentliga sektorn för att bekämpa skatteflykt. Skatteverket bör få ökade resurser för att inom OECD och andra organ utveckla arbetet med att hindra skatteflykt från utvecklingslän-derna. Sverige bör också kunna bistå utvecklingsländer med expertis.

Runt om i världen och inte minst i Europa tar regeringar initiativ för att sätta stopp för skatteflykten. Förslagen från OECD är en bra utgångspunkt. Vi vill att Sverige går i täten för nya internationella regelverk som sätter stopp för skatteflykten till skatteparadisen. Det är viktigt för Sverige, men också för många fattiga länder som nu berövas de skatteintäkter de rätteli-gen borde ha. Sverige måste vara en pådrivande kraft inom EU för att säkra skattebasen för välfärdsstaterna och för att utvecklingsländerna får de skatteinkomster de är berättigade till i den ekonomiska utvecklingen. En del i detta är att verka för ett spontant och multilateralt utbyte av upp-gifter om ekonomiska tillgångar och inkomster baserade på dessa. EU-parlamentet tog i februari 2010 ett utmärkt initiativ till automatiska och multilaterala informationsbytesavtal på global nivå och OECD har i febru-ari 2014 publicerat ett förslag till en global standard för automatiskt informationsutbyte om finansiella tillgångar och inkomster. Det handlar om en modell för bilaterala och multilaterala avtal. Sverige bör verka för ett automatiskt öppet informationsutbyte på multilateral nivå och för att FN:s skattekommitté stärks. Informationsutbyte om kapitalflöden mellan länder måste göras till automatiska processer, som del av en internationell standard.

Vi vill skapa ett modernt system för reseavdrag som bättre uppfyller klimat- och trafikpolitiska mål. Orsakerna är flera. Dagens system uppmunt-rar direkt till skattefusk. En rapport från analys- och teknikkonstultföretaget WSP visar att nästan hälften av alla med reseavdrag hade angett felaktiga uppgifter, och i så gott som alla dessa fall fick den sökande för mycket pengar, nästan aldrig för lite. Detta innebär ett bortfall av skatteintäkter på 1,7 miljarder kronor. Ett viktigt första steg mot ett bättre reseavdrag är att minska fuskets i det befintliga systemet. Inte minst handlar det om den s.k. tvåtimmarsregeln som innebär att man måste tjäna sammanlagt minst två

timmar per dag på att ta bilen till jobbet jämfört med att åka kollektivt för att få göra avdrag. Skatteverket bör få ett särskilt uppdrag att granska användningen av reseavdraget med syfte att minska fusket.

Utbetalningar av HUS-avdrag sker i dag utan att den för vilken tjänsten utförs intygar riktigheten i avdraget och hur det prissatts. Det har visat sig att HUS-avdraget har medfört en prisinflation på tjänsterna i fråga samt att olika former av fusk förekommer eftersom det inte finns några kvitton som granskas. Skatteavdragsberättigade tjänster kan också blandas med icke skatteavdragsberättigade. Inom ROT har det visat sig att avdraget kan ha använts felaktigt och bedrägligt i vissa fall. Att RUT- och ROT-ersättningar i dag kan utbetalas som kontanter ser vi också som ett stort problem. Sveriges Byggingustrier har föreslagit relativt enkla åtgärder för att kunna genomföra ordentliga kontroller för att motverka oseriösa företa-
tag. Byggingustrins förslag innebär bl.a.

- att företagen bör bifoga fakturan till ansökan om utbetalning så att Skatteverket kan se hur stor del som är arbetstid och hur stor del som avser arbetsmaterial för att på så sätt kunna göra en rimlighetsbedömning
- att företagen bör redovisa antal timmar samt kostnad per timme, även vid fastprissättning
- att Skatteverket bör ha 30 dagar på sig att betala ut pengar, inte 10 dagar som i dag
- att företagen ska ha lika prissättning för konsumenterna och inte anpassa priset
- att utbetalning från Skatteverket alltid ska ske till företags skattekonto.

Förslagen bör genomföras.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (V)

av Jacob Johnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 3 samt bifaller delvis motionerna

2013/14:Sk214 av Jan Lindholm (MP) yrkandena 1–3,

2013/14:Sk404 av Kerstin Engle m.fl. (S),

2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 5, 6 och 8,

2013/14:Sk410 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 5,

2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 21–24,

2013/14:Sk424 av Billy Gustafsson (S),
2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkandena 66 och 69–73 samt
2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 11.

Ställningstagande

Vänsterpartiet tycker det är självklart att alla som jobbar i Sverige ska ha rätt till de löner och arbetsvillkor som regleras i lagar och kollektivavtal, oavsett var man är född eller bosatt. Om företag ges utrymme att konkurrera med låga löner, dålig arbetsmiljö eller genom att fuska med skatten undergrävs såväl lönearbetarnas rättigheter som seriösa företag och i förlängningen statens finanser och den gemensamma välfärden. Skattefusk, svartjobb och social dumpning måste därför bekämpas systematiskt och konsekvent.

Kampen mot social dumpning och skattefusk måste ges hög prioritet – det saknas inte beprövade metoder om bara den politiska viljan finns. Vi anser att den svenska regeringen bör anta en nationell handlingsplan mot skattefusk, svartjobb och social dumpning. Planen bör sträcka sig över en längre tid med tydliga prioriteringar och delmål och omfatta flera myndigheter med uppdrag att samverka inbördes och med arbetsmarknadens parter.

Enligt Skatteverkets s.k. skattefusk-karta går staten miste om drygt 130 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet skattefusk och oavsiktliga misstag, men fusket står för den största delen. Skattefusk snedvrider konkurrensen och på sikt riskerar seriösa företag att slås ut. Det är också allvarligt att staten går miste om så stora skatteinkomster varje år. Varje skattekrona behövs, bl.a. till fler lärare i skolan och mer personal inom barn- och äldreomsorgen.

Runt om i världen och inte minst i Europa tar regeringar initiativ för att sätta stopp för skatteflykten. Förslagen från OECD är en bra utgångspunkt. Vi vill att Sverige går i täten för nya internationella regelverk som sätter stopp för skatteflykten till skatteparadisen. Det är viktigt för Sverige, men också för många fattiga länder som nu berövas de skatteintäkter de rättligen borde ha. Sverige måste vara en pådrivande kraft inom EU för att säkra skattebasen för välfärdsstaterna och för att utvecklingsländerna får de skatteinkomster de är berättigade till i den ekonomiska utvecklingen. En del i detta är att verka för ett spontant och multilateralt utbyte av uppgifter om ekonomiska tillgångar och inkomster baserade på dessa.

Sverige bör verka för att skatteredovisningen i alla stater och statsliknande jurisdiktioner öppnas upp genom ett världsomspännande krav på landför-land-rapportering. Problemet med flera skatteparadis är att de inte är regelrätta stater utan självständiga jurisdiktioner med andra formella kopplingar till något gammalt kolonialland. Företag ska rapportera sina vinster och skatter i varje land där de är verksamma så att myndigheterna i alla stater får vetskap om hur mycket skatt som företagen är skyldiga att betala. Det är den första förutsättningen för att varje respektive stat ska kunna bedöma om redovisningen i det egna landet är rimlig. Norge har

tagit ett sådant beslut och det är hög tid att Sverige ansluter. Inom EU finns det nu beslut om ett sådant krav för gruvindustrin men kravet bör naturligtvis omfatta all internationell företagsamhet. OECD:s handlingsplan innebär att företag tvingas redovisa per land som de är verksamma i för att det ska vara möjligt att se var vinsterna görs och vad multinationella bolag ska betala i skatt i ett land. I dag presenterar bolagen endast en sammanslagen global redovisning på koncernnivå. Men OECD borde kunna gå längre och kräva att dessa uppgifter ska vara tillgängliga för allmänheten och inte enbart medlemsländernas skattemyndigheter. Det är viktigt att man inte förbiser utvecklingsländernas betydelse i kampen mot skatteflykten – länder där kapitalflykt har stora och skadliga effekter för regeringar som redan kämpar med att kunna finansiera offentlig sektor.

I Riksrevisionens granskning av Sveriges skatteavtal med andra länder (RiR 2010:24) diskuteras bl.a. den s.k. tioårsregeln. Regeln infördes 1984 för att säkerställa svensk beskattning av realisationsvinster som uppkommer när en fysisk person överlåter aktier och andelar i samband med utflyttning. Men eftersom det är bosättningslandet som har beskattningsrätten har tioårsregeln haft begränsad effekt. Detta problem är tänkt att kunna åtgärdas i samband med omförhandling av de bilaterala skatteavtalen. Det handlar om stora summor som undandras svensk beskattning. Skatteverket menar att mer generella regler skulle vara ett effektivare sätt att komma till rätta med problemet, snarare än att omförhandla alla aktuella skatteavtal. Regeringen delade så sent som 2007 denna bedömning, men ansåg då att frågan måste beredas vidare. Våra nordiska grannar samt Tyskland och Österrike har infört en s.k. exitskatt för att komma till rätta med motsvarande skatteläckage. Vi upprepar vårt krav att det bör införas mer generella regler för att komma till rätta med skatteläckage vid utflyttning.

Utbetalningar av HUS-avdrag sker i dag utan att den för vilken tjänsten utförs intygar riktigheten i avdraget och hur det prissatts. Det har visat sig att HUS-avdraget har medfört en prisinflation på tjänsterna i fråga samt att olika former av fusk förekommer eftersom det inte finns några kvitton som granskas. Skatteavdragsberättigade tjänster kan också blandas med icke skatteavdragsberättigade. Inom ROT har det visats att avdraget kan ha använts felaktigt och bedrägligt i vissa fall. Att RUT- och ROT-ersättningar i dag kan utbetalas som kontanter ser vi också som ett stort problem. Sveriges Byggingustrier har föreslagit relativt enkla åtgärder för att kunna genomföra ordentliga kontroller för att motverka oseriösa företag. Byggingustrins förslag innebär bl.a.

- att företagen bör bifoga fakturan till ansökan om utbetalning så att Skatteverket kan se hur stor del som är arbetstid och hur stor del som avser arbetsmaterial för att på så sätt kunna göra en rimlighetsbedömning
- att företagen bör redovisa antal timmar samt kostnad per timme, även vid fastprissättning

- att Skatteverket bör ha 30 dagar på sig att betala ut pengar, inte 10 dagar som i dag
- att företagen ska ha lika prissättning för konsumenterna och inte anpassa priset
- att utbetalning från Skatteverket alltid ska ske till företags skattekonto.

Förslagen bör genomföras.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Månadsuppgift, punkt 4 (S, SD, V)

av Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S), Anders Karlsson (S), Thoralf Alfsson (SD) och Jacob Johnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7, 2013/14:Sk380 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S) och 2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 18 och 19.

Ställningstagande

Månadsuppgiftsutredningen har i betänkandet Månadsuppgift – snabbt och enkelt (SOU 2011:40) föreslagit att uppgift om utgiven ersättning och förman som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst ska lämnas varje månad och att den årliga kontrolluppgiften för intäkt i inkomstslaget tjänst tas bort. Månadsuppgiften ska innehålla samma uppgifter som de som enligt nu gällande regler lämnas i den årliga kontrolluppgiften för intäkt i inkomstslaget tjänst. Månadsuppgiften ska dessutom innehålla uppgift om det i den utgivna ersättningen ingår sjuklön eller kompletterande ersättningar i samband med sjukdom eller föräldraledighet. Om ersättningen avser annan tid än den aktuella månaden ska uppgiftslämnaren ange detta samt vilken period ersättningen avser. Anledningen till att nya uppgifter ska lämnas är att Försäkringskassan behöver dessa i sin ärendehantering.

Riksdagsmajoriteten beslutade i december 2012 att regeringen under 2013 skulle lägga fram ett förslag om månadsuppgift om anställdas löner och skatter med ikraftträdande den 1 januari 2014. Regeringen har valt att gå emot riksdagen i detta. I en interpellationsdebatt den 14 oktober 2013 (Ip. 2013/14:38) om månadsredovisning som metod för att stoppa skattefusk anförde finansminister Anders Borg (M) att regeringen har, bl.a. mot bakgrund av remissinstansernas synpunkter, funnit att det inte är lämpligt

att införa regler om månadsvisa kontrolluppgifter baserade på det föreliggande förslaget från Månadsuppgiftsutredningen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av riksdagens tillkännagivande.

Vi anser att förslaget om månadsuppgift om lön, skatt och avgift har många fördelar och bör kunna ges en utformning som resulterar i enkelt system som inte innebär administrativt merarbete. Redan i dag hanterar många arbetsgivare sin löneberedning och löneberäkning i ett datoriserat lönesystem. I detta skapas normalt en månadsuppgift samt lönespecifikation och bokföringsunderlag för lönesystemet. För de arbetsgivare som arbetar manuellt bör det vara möjligt att ta fram en enkel lösning.

En månatlig kontrolluppgift på individnivå innebär att möjligheten att upptäcka svartarbete förbättras och den utgör på detta sätt ett naturligt komplement till de krav på personalliggare som gäller i vissa branscher och kan komma att införas i byggbranschen. En fördel är också att den anställda på detta sätt kan vara säker på att skatter och avgifter är inbetalda för honom eller henne. Utrymmet för organiserat svartarbete med företag som försvinner när uppgifterna når Skatteverket minskar.

Månadsuppgiftsutredningen för en omfattande diskussion om hur andra myndigheter skulle kunna använda månadsredovisning för sina behov och system. Frågan om ett sådant informationsutbyte bör införas och hur det ska vara utformat får bli en senare fråga som utreds vidare. Behovet av ett sådant informationsutbyte måste vägas mot företagens administrativa börda.

Enligt utskottets mening bör regeringen nu fortsätta sin beredning av den del av förslaget som avser en månatlig redovisning av lön, skatt och avgift och återkomma till riksdagen med ett förslag i sådan tid att riksdagen kan fatta ett beslut under innevarande år.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Deklarationen, punkt 5 (S, MP)

av Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S), Anders Karlsson (S) och Mats Pertoft (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkande 2 och avslår motion

2013/14:Sk316 av Mats Pertoft (MP).

Ställningstagande

Det är möjligt att administrativa förändringar och nya tekniska lösningar kan frigöra resurser på Skatteverket så att myndigheten kan arbeta mer med skattefusk och skattebrott. En administrativ förändring att pröva är tyst godkännande av deklARATIONER.

Skatteförfarandeutredningen föreslog i delbetänkandet Tyst godkännande – ett nytt sätt att deklarerera (SOU 2006:89) att deklARATIONSSYSTEMET förenklas genom ett s.k. tyst godkännande. Om de förtryckta uppgifterna är korrekta och tillräckliga för en riktig taxering ska deklARATIONEN inte åter-sändas till Skatteverket eller bekräftas på elektronisk väg (tyst godkännande). Besparingar skulle kunna göras i fråga om pappersdeklARATIONERNA, som fortfarande utgör ett betydande antal.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Beloppsgränserna för beskattning och kontrolluppgift, punkt 6 (S, MP)

av Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S), Anders Karlsson (S) och Mats Pertoft (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Sk280 av Jörgen Hellman (S) och

2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Det är möjligt att administrativa förändringar och nya tekniska lösningar kan frigöra resurser på Skatteverket så att myndigheten kan arbeta mer med skattefusk och skattebrott.

En möjlig förändring är att höja beloppsgränserna för deklARATIONERNA, skatt- och kontrolluppgiftsskyldigheten för fysiska personer och ideella föreningar. Beloppsgränserna är låga och frågan är om de verkligen följs nere på de låga nivåerna. Justeringen kan sannolikt göras utan skattebortfall men ändå betyda att gränserna mer "tas på allvar".

Skatteverket har vidare lagt fram ett förslag om att förenkla deklARATIONERNA vid bostadsförsäljningar. Bland annat föreslogs att deklARATIONERNA skulle få förtryckta uppgifter om mäklararvodet. Detta skulle förenkla deklARATIONERNA och samtidigt öka möjligheten att kontrollera att fastighetsmäklare lämnar rätt uppgifter om sina arvoden. Det blir lätt att jämföra summan av inskickade arvoden från en mäklarfirma med samma firmas inkomstdeklARATION. Fusk och illojal konkurrens inom mäklarbranschen kan

på så sätt minskas. Branschen har själv kommit med detta förslag eftersom de hederliga mäklarna har tröttnat på den stora mängden svarta pengar i branschen. Skatteverket förordar förslaget eftersom det är enkelt, underlättar för deklaranterna och sanerar mäklarbranschen. Gjorda kontroller visar att mängden undanhållna affärer är stor, vilket gör att samhället går miste om såväl inkomstskatt som moms som mäklaren debiterar säljaren.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. F-skatt och näringsverksamhet, punkt 8 (S, V)

av Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S), Anders Karlsson (S) och Jacob Johnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 9 samt

2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S) yrkandena 1–3 och avslår motion

2013/14:Sk286 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M).

Ställningstagande

Vi menar att de nya regler för F-skattsedel som trädde i kraft den 1 januari 2009 inte behövdes och var rätt ogenomtänkta. Innan förändringen nekades bara 1,5 procent F-skatt, varför några lättnader inte behövdes. Förändringen var snarare ett politiskt beställningsarbete. Sedan dess har det kommit uppgifter från olika branscher om att löntagare tvingats att bli företagare för att behålla eller få jobb. Skatteverkets prövning är i dag obefintlig.

Ett enhälligt skatteutskott har oroats av utvecklingen och beslutat att regeringen måste se över effekterna av det nya systemet för F-skatt – inte bara ur ett arbetsmarknadsperspektiv utan också ur ett skatteuppbörds-perspektiv. Vi menar att det tidigare systemet med att se på antalet uppdragsgivare i de flesta fall är ett ganska bra mått på det som i lagstiftningen kallas ”beroende av uppdragsgivaren” och ”inordning i dennes verksamhet”. Vi vill därför att antalet uppdragsgivare återfår en betydelse när Skatteverket bedömer huruvida en person ska betraktas som självständig företagare eller anställd (arbetstagarbegreppet). Kravet minskar risken för att arbetsgivare tvingar anställda att starta företag enbart i syfte att sänka sina arbetskraftskostnader.

I dag finns det inte något krav på att utländska företag ska registrera sig i Sverige för att få bedriva näringsverksamhet här. Vi vill att utländska företags verksamhet i Sverige ska vara synlig för våra myndigheter.

Utländska företag och privatpersoner som är verksamma i Sverige kan i dag ansöka om och godkännas för svensk F-skatt. En översyn av F-skatten måste därför lösa frågan om registrering av utländska företag, genom till exempel obligatorisk svensk F-skattsedel eller på annat sätt.

I dag har Skatteverket få möjligheter att avslå en ansökan om F-skatt då sökanden har varit inblandad i ekonomisk brottslighet och skattefusk. Avslag kan endast ske om det finns skatteskulder. Bokföringsbrott utgör exempelvis inte grund för att avslå en F-skatteansökan. Med dagens lagstiftning har Skatteverket ingen möjlighet att stoppa vare sig bulvanförhållanden eller uppenbart grovt oseriösa ansökningar.

Ett problem är att målvakterna/bulvanerna i dag kan sättas in vid omstart av ett företag där den tidigare ägaren har misskött sig och därför inte har rätt till F-skatt. Man startar nytt men nu med maken, sonen eller annan släkting som officiell företrädare. En regel mot detta skulle kunna vara att nystart av företag där den officielle ägaren/ansvarige är närstående till en företagare som tidigare misskött sig (och därför inte har rätt till F-skatt i ett nytt företag) inte har rätt till F-skatt såvida det inte framförs särskilda skäl.

Förnyad prövning av F-skattsedel/F-skatt bör ske först efter det att grunderna för indragningen har undanröjts och en karenstid har utgått.

För nya företagare bör det finnas möjlighet för Skatteverket att ge F-skatt bara för en begränsad tid, sex månader upp till två år, om skälig orsak finns att misstänka ansökaren som oseriös.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8. Anstånd, punkt 11 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Sk326 av Thoralf Alfsson (SD).

Ställningstagande

Det är inte ovanligt att förvaltningsrätten går på Skatteverkets linje i skattemål men att kammarrätten sedermera ändrar förvaltningsrättens dom och ger den skattskyldige rätt. Om då inte anstånd med betalningen av den tillkommande skatten beviljats efter Skatteverkets beslut eller efter förvaltningsrättens dom lämnas ärendet över till kronofogden om inte den skattskyldige betalar. Överlämnandet till kronofogden sker även om beslutet eller domen överklagas till nästa instans. Detta kan medföra att en exekutiv försäljning sker av den skattskyldiges egendom. Något som inte kan

göras ogjort om den skattskyldige sedan vinner framgång i den rättsliga skatteprocessen. Med andra ord kan en exekutiv försäljning av egendom ske innan lagakraftvunnen dom.

Anståndsreglerna i skatteförfarandelagen ändrades den 1 januari 2012 och det krav som gäller för anstånd vid överklagande blev allmänt tillämpligt. Syftet var att skapa utrymme för anstånd i bl.a. ackordssituationer.

Jag anser att det finns anledning att genomföra en översyn som syftar till att bedöma om Skatteverket och domstolarna tillämpar anståndskravet vid överklagande på ett sätt som gör att riskerna enligt vad som beskrivits ovan minimeras.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Synliga skatter och avgifter, punkt 16 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Sk329 av Thoralf Alfsson (SD) och

bifaller delvis motionerna

2013/14:Sk231 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M),

2013/14:Sk308 av Jenny Petersson (M),

2013/14:Sk360 av Mikael Oscarsson och Magnus Sjödahls (båda KD) och

2013/14:Sf337 av Mats Odell (KD) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Generellt finns det en stor okunskap om vilka skatter och avgifter som betalas för inkomst av tjänst, en okunskap som lätt kan leda till missuppfattningar om hur våra gemensamma resurser och välfärd finansieras. För att öka medvetenheten måste dessa skatter och avgifter synliggöras i största möjliga mån. Detta inte minst på grund av det utbredda utnyttjandet av svart arbetskraft inom vissa sektorer på arbetsmarknaden.

Många ungdomar inser inte vad arbetsgivaravgifter har för inverkan på deras inkomster senare i livet, utan ser mest till vad som hamnar på kontot eller direkt i plånboken varje månad. Om arbetsgivaravgiften synliggjordes på lönebeskedet skulle sannolikt insikten om dess storlek innebära att många funderar över vad detta kan innebära längre fram i livet.

I dag ser vi det som en självklarhet att löneskatt redovisas på vårt lönebesked. Det borde vara lika självklart att även arbetsgivaravgifter synliggörs. För att alla arbetstagare ska fästa uppmärksamhet vid vilka arbetsgivaravgifter som uppkommer vid arbetsinkomster bör även arbetsgivaravgifterna anges på lönebeskedet.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Personnummer och samordningsnummer, punkt 21 (S)

av Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S) och Anders Karlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Sk212 av Hans Hoff (S) och

avslår motionerna

2013/14:Sk347 av Anna Wallén (S),

2013/14:Sk382 av Louise Malmström (S) och

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Offentlighetsprincipen i Sverige är en viktig utgångspunkt för vårt öppna och demokratiska samhälle. I dag har den fått en mycket negativ baksida, då brottslingar stjälar personuppgifter med hjälp av offentliga handlingar för att kunna använda dem i bedrägerier. Personnummer är inte skyddade utan finns i många olika offentliga register som är lätta att komma åt, t.ex. genom nätet.

Stölden av identitet ökar lavinartat i landet. Förra året fick 65 000 personer sitt personnummer stulet. Brottslingar kan handla varor, ta krediter, starta företag eller registrera bilar i det stulna personnumrets namn. Detta leder till stora problem för de drabbade och brotten är både mycket svåra att utreda och klara upp.

Ett sätt att försvåra denna typ av brottslighet är att personnummer skyddas och inte längre är en offentlig handling. I Danmark används personnummer som i Sverige av myndigheter, arbetsgivare och liknande, men är inte offentliga handlingar. Ett annat sätt att förhindra bedrägerier är att alla får rätt att spärra sitt personnummer. I dag är detta bara möjligt för dem som har fått sitt personnummer stulet. Det är angeläget att frågan om offentlighet av personnummer snarast ses över.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Personnummer och samordningsnummer, punkt 21 (MP)

av Mats Pertoft (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 8 och avslår motionerna

2013/14:Sk212 av Hans Hoff (S),

2013/14:Sk347 av Anna Wallén (S) och

2013/14:Sk382 av Louise Malmström (S).

Ställningstagande

Det måste bli lättare att få ett samordningsnummer eftersom ett sådant oftast krävs för att kunna söka arbete. EU- och EES-medborgare utan svenskt personnummer eller samordningsnummer är dessutom inte sökbara i Arbetsförmedlingens databas och har därför ett mycket sämre utgångsläge i sökandet efter lediga jobb.

Stockholms Stadsmission skriver i en hemlöshetsrapport att EU- och EES-medborgare i dag har rätt att skriva in sig på Arbetsförmedlingen och få del av deras service för att söka arbete i Sverige. Det sker dock manuellt och den sökandes uppgifter lagras inte i Arbetsförmedlingens elektroniska register. Stockholms Stadsmission kräver att EU-migranter som registrerar sig på Arbetsförmedlingen i likhet med svenska arbetssökande ska föras in i den elektroniska databasen. EU-migranter som registrerar sig bör också få tillgång till Arbetsförmedlingens olika arbetsmarknadsprogram.

Miljöpartiet anser att det måste bli enklare att få ett samordningsnummer för att hemlösa EU-migranter ska ha reella möjligheter att hitta arbete i Sverige. EU-migranter som registrerar sig på Arbetsförmedlingen ska precis som svenska arbetssökande föras in i den elektroniska databasen och göras sökbara.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12. Skydd för folkbokföringsuppgifter, punkt 22 (S, SD, V)

av Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S), Anders Karlsson (S), Thoralf Alfsson (SD) och Jacob Johnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 46, 2013/14:Sk211 av Hans Hoff (S), 2013/14:Sk310 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S), 2013/14:Sk327 av Thoralf Alfsson (SD) yrkandena 1 och 2, 2013/14:Ju205 av Lena Olsson m.fl. (V) yrkande 3 och 2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 56.

Ställningstagande

Många människor lever i dag under allvarliga hot, vilket utgör ett stort problem i deras liv. Ett vanligt scenario är att en man hotar och förföljer en person, ofta kvinnor och barn. Men det kan även röra sig om att någon känner sig allvarligt hotad av kriminella personer. För att skydda sig från dessa hot kan det krävas att personuppgifter som i vanliga fall är öppna genom offentliga register skyddas.

Genom att ta kontakt med Skatteverket kan man begära att uppgifter sekretessmarkeras, vilket ibland kallas för att man erhåller ”skyddad identitet”. En sådan sekretessmarkering innebär att myndigheterna ska göra en noggrann prövning innan uppgifter lämnas ut. Det saknas formella krav kring denna begäran, men vid en sådan begäran om sekretessmarkering finns ofta krav på intyg, t.ex. från polisen eller socialtjänsten, som styrker att det finns en hotbild.

Folkbokföringsutredningen har undersökt förutsättningarna för en författningsreglering av förfarandet med sekretessmarkering och sett över hanteringen av sekretessmarkerade uppgifter i folkbokföringsdatabasen vid överföringen till andra myndigheter. Utredningen har bl.a. föreslagit att Skatteverket efter ansökan ska registrera en personuppgift om att en enskild eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men, dvs. har ett skyddsbehov, och att ett avslag på en sådan begäran ska kunna överklagas av den enskilde. Förslaget har analyserats i Justitiedepartementets promemoria Skydd av personuppgifter för hotade och förföljda personer (Ds 2013:47) med slutsatsen att det inte bör genomföras. I stället föreslås att en mer övergripande översyn ska genomföras och i promemorian redovisas konkreta synpunkter på inriktningen av en sådan översyn.

Vi konstaterar att skyddet för de våldsutsattas personuppgifter har utretts under lång tid och att Folkbokföringsutredningens förslag om ett starkare rättsligt skydd kring möjligheten att få och upprätthålla en sekretessmarkering nu ser ut att hamna i papperskorgen. I stället överväger regeringen att genomföra en översyn som syftar till förstärkt sekretess för de våldsutsattas personuppgifter och en mer samordnad prövning av skyddsbehovet.

Vi tar i detta läge inte ställning till den nya inriktningen av arbetet med ett förstärkt skydd men vill framhålla att avsaknaden av ett starkt skydd för de våldsutsattas personuppgifter leder till otrygghet och utsatthet och att det därför är viktigt att ett förslag som löser problemet utarbetas skyndsamt och läggs fram inom rimlig tid.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

13. Uppgift om medborgarskap, punkt 23 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Sk372 av Thoralf Alfsson (SD).

Ställningstagande

Den 1 juli 2001 fick Sverige en ny medborgarskapslag som innebär att dubbelt medborgarskap tillåts. I praktiken innebär det att det inte är något hinder att inneha tredubbla medborgarskap eller ännu fler medborgarskap.

I Sverige registreras i dag endast dubbla eller flerdubbla medborgarskap i folkbokföringsregistret för personer med icke svenskt medborgarskap. Om en person med utländskt medborgarskap erhåller ett svenskt medborgarskap döljs alla uppgifter om annat medborgarskap som ”tidigare uppgifter” i folkbokföringen och är därmed svåråtkomliga. En mycket märklig hantering hos folkbokföringen som i sin tur kan leda till problem och svårigheter för andra myndigheter.

I samband med EU-valet 2009 uppstod problem med i vilket land personer med dubbelt medborgarskap inom EU skulle rösta. Det visade sig att personer kunde rösta i flera länder eftersom ingen myndighet hade kontroll över detta. Under 2014 är det återigen dags för EU-val och det finns ingen information om att denna problematik har åtgärdats av valmyndigheten.

En myndighet som skulle ha nytta av att känna till uppgifterna om dubbla eller flerdubbla medborgarskap kan vara Skatteverket. Andra myndigheter kan vara Försäkringskassan eller kommuner för att kontrollera inkomstuppgifter och för att kunna beräkna och kontrollera utbetalningar av bidrag. Med anledning av ovanstående anser jag att dubbla eller flerdubbla medborgarskap ska visas vid förfrågan till folkbokföringen även för svenska medborgare som innehar dubbla eller flerdubbla medborgarskap.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

14. Registrering av äktenskap som har ingåtts utanför EU, punkt 24 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ju422 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Enligt svensk sedvänja och lagstiftning ska äktenskapet vara en frivillig handling. Inte heller accepteras barnäktenskap i vårt land. Europarådets parlamentariska församling utfärdade också 2005 en resolution och en rekommendation om tvångsäktenskap och barnäktenskap (resolution 1468 [2005] och rekommendation 1723 [2005]). I resolutionen definieras ett tvångsäktenskap som en förening av två personer varav åtminstone den ena inte har lämnat sitt fulla och fria samtycke till äktenskapet. Det slås vidare fast att tvångsäktenskap kränker individens mänskliga rättigheter och inte kan försvaras. Artikel 42 i samma konvention stipulerar att ett brott enligt konventionen inte i straffprocessen får rättfärdigas med kultur, tradition, sedvänja, religion eller s.k. heder.

Vi Sverigedemokrater har föreslagit att barnäktenskap kriminaliseras. Den äldre av parten i ett olagligt äktenskap ska bära straffansvar, liksom de personer som aktivt medverkat till äktenskapet. Straffskalan bör vara vid, med böter som lägsta nivå. Detta när det tas i beaktande att äktenskap i enskilda fall kan ingås frivilligt, där den ena parten är 18 år och den andra parten 17 år. Det maximala straffet ska dock vara kännbart.

För att ytterligare förhindra att både barnäktenskap och tvångsäktenskap genomförs vill vi att Skatteverket inte får registrera äktenskap som har ingåtts utanför EU om inte Migrationsdomstolen alternativt länsstyrelsen först har godkänt äktenskapet.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Personnummer och samordningsnummer, punkt 21 (S, MP)

Leif Jakobsson (S), Hannah Bergstedt (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Peter Persson (S), Anders Karlsson (S) och Mats Pertoft (MP) anför:

Könsidentifikationen via personnumret har fortfarande en stor betydelse för möjligheten att få ut data och statistik som är viktig för att kunna identifiera de skillnader som finns mellan könen. Uppgiften är också en viktig markör om kön för den byter könsidentitet. Den som har fattat beslut om ett könsbyte har ofta levtt som sitt nya kön under en längre tid. Därför är det viktigt att det finns en möjlighet att skyndsamt få byta kön juridiskt när den medicinska processen har påbörjats.

För personnummer utfärdade fram till 1990 anger siffrorna 7 och 8 i vilket län personen var mantalsskriven 1946 när personnumren delades ut, eller född om personen är yngre. Eftersom alla som har invandrat efter 1946 fick 93–99 som de två första siffrorna kan man av personnumret direkt se om en person är född i utlandet eller inte. Denna etniska diskriminering avskaffades av naturliga skäl och efter 1990 tilldelas numren slumpmässigt. Problemet kvarstår för personer som har invandrat före 1990.

Vi anser att det är viktigt att dessa problem uppmärksammas och vill här framhålla att en utveckling mot en dansk lösning där personnumren inte är en offentlig uppgift kan bidra till att minska denna typ av problem.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S):

46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka skyddet för den som har skyddad identitet.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:Sk211 av Hans Hoff (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inga omprövningar av skyddad identitet bör ske innan det finns ett rättssäkert system.

2013/14:Sk212 av Hans Hoff (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om problemet med offentliga personnummer.

2013/14:Sk214 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förändringar såväl nationellt som globalt av de ekonomiska systemen för att det ska bli möjligt för politiska beslut, med anledning av klimatutmaningen, att få avsedd effekt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att arbeta mot alla former av s.k. svart ekonomi.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av internationella transaktionsskatter eller avgifter.

2013/14:Sk218 av Lars-Arne Staxäng och Margareta Cederfelt (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att göra en översyn av reglerna om folkbokföring och adressändring.

2013/14:Sk226 av Stefan Svanström (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en rätt för fysiska och juridiska personer att betala in frivillig skatt.

2013/14:Sk229 av Jan Ertsborn (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra kraven för statens acceptering av ett ackordserbud.

2013/14:Sk231 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna till ökad synlighet vid skatteuttag.

2013/14:Sk244 av Lars Tysklind och Nina Larsson (båda FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att vara folkbokförd på mer än en ort under samma kalenderår.

2013/14:Sk270 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över förseningsavgifter vid mindre skattebetalningar.

2013/14:Sk276 av Karin Nilsson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta arbetet för att stärka rättssäkerheten för företagare genom att låta aktiebolagslagen och bokföringslagen överordnas skatteförfarandelagen.

2013/14:Sk279 av Jan Ertsborn och Hans Backman (båda FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att luckra upp reglerna om personligt betalningsansvar för aktiebolags skatter och avgifter.

2013/14:Sk280 av Jörgen Hellman (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att deklaranter ska få förtryckta uppgifter om mäklaravodet.

2013/14:Sk284 av Anders Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förenklade regler för småföretagares redovisning av resor i arbetet.

2013/14:Sk286 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av situationen för bärplockarnäringen i Sverige.

2013/14:Sk294 av Hans Wallmark (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en översyn av möjligheten till att samköra adressregistrering för dessa tre myndigheter.

2013/14:Sk298 av Mikael Cederbratt (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna till fler undantag i folkbokföringslagen (1991:481).

2013/14:Sk299 av Maria Plass m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regelverken för Ung Företagsamhet-företag (UF-företag).

2013/14:Sk307 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillåta frivilliga skatteinbetalningar.

2013/14:Sk308 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att synliggöra människors ersättning från arbetsgivaren.

2013/14:Sk310 av Carina Ohlsson och Agneta Gille (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gemensamma riktlinjer, samsyn, automatisk sekretessförnyelse och att göra myndigheternas ansvar tydligare vid frågor om skyddade personuppgifter.

2013/14:Sk316 av Mats Pertoft (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att låta Skatteverket erbjuda enskilda firmor en integration av bokföring och deklaration.

2013/14:Sk320 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över skatteflyktslagen.

2013/14:Sk326 av Thoralf Alfsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det görs en utredning om de förändrade anståndsreglerna enligt skatteförfarandereglerna fått avsedd effekt.

2013/14:Sk327 av Thoralf Alfsson (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa sekretessen i folkbokföringen genom att en uppgift om skyddsbehov införs i folkbokföringsdatabasen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den enskilde ges en möjlighet att överklaga myndighetens beslut angående skyddade uppgifter/sekretessmarkering.

2013/14:Sk329 av Thoralf Alfsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetsgivaravgifter bör specificeras på lönebeskedet.

2013/14:Sk339 av Emma Carlsson Löfdahl (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn bör göras av möjligheten att vara folkbokförd och beskattad på två adresser.

2013/14:Sk343 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta ett separat konto för inbetalning av frivillig värnsskatt.

2013/14:Sk347 av Anna Wallén (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa könsneutrala personnummer.

2013/14:Sk360 av Mikael Oscarsson och Magnus Sjödahl (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att synliggöra skatter och avgifter, inklusive avtalsförsäkringar och avtalspensioner, samt det särskilda avdraget för förvärvsinkomster på lönebesked.

2013/14:Sk372 av Thoralf Alfsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dubbla medborgarskap eller flerdubbla medborgarskap ska visas vid förfrågan hos folkbokföringen även för personer med svenskt medborgarskap.

2013/14:Sk376 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell handlingsplan mot skattefusk, svartjobb och social dumpning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa mer generella regler för att komma till rätta med skatteläckage vid utflyttning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma med förslag om kassaregister för företag som saknar fast driftsställe i Sverige.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett förslag om personalliggare för byggbranschen i kombination med oannonserade kontrollbesök som kan beslutas före de allmänna valen 2014.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda vilka branscher som bör omfattas av kravet på personalliggare.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om individuell redovisning av skatter och arbetsgivaravgifter.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska krävas flera uppdragstagare för att godkännas för F-skatt.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tidsbegränsad F-skatt.

2013/14:Sk380 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om månadsrapportering till Skatteverket.

2013/14:Sk381 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag på åtgärder för att förhindra skattefusk m.m. inom byggbranschen.

2013/14:Sk382 av Louise Malmström (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att byta personnummer som informerar om födelse utanför Sverige.

2013/14:Sk404 av Kerstin Engle m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett starkt och tydligt engagemang i arbetet mot skatteflykt.

2013/14:Sk409 av Leif Jakobsson m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa tyst godkännande av inkomstdeklarationerna fr.o.m. inkomståret 2015.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över beloppsgränserna för deklarations-skyldighet för fysiska personer och ideella föreningar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över beloppsgränserna för fysiska personers och ideella föreningars skattskyldighet och skyldighet att lämna kontrolluppgifter.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bankerna ska vara skyldiga att lämna kontrolluppgift för alla bankkonton oberoende av om ränta utgått eller inte och oberoende av hur stor kapitalbehållningen är på bankkontot per den 31 december.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avdrag och skatteavdrag inte ska få göras då betalning sker med kontanter.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en proposition om att sekretessbestämmelserna för Skatteverket måste ändras så att förhållandena blir likadana som de som gäller för polisen och Tullverket, bör läggas fram före valet 2014.

2013/14:Sk410 av Leif Jakobsson m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige och Sverige i EU ska verka för ett spontant och multilateralt utbyte av uppgifter om ekonomiska tillgångar och inkomster baserade på dessa.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skatteredovisningen i alla stater och statsliknande jurisdiktioner öppnas upp genom ett världsomspännande krav på land-för-land-rapportering.

2013/14:Sk411 av Leif Jakobsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att antalet uppdragsgivare bör ges en större tyngd när Skatteverket bedömer om en person ska betraktas som självständig företagare eller anställd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn av F-skatten måste lösa frågan om registrering av utländska företag genom t.ex. obligatorisk svensk F-skattsedel eller på annat sätt.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över lagstiftningen kring prövning och återkallande av rätten till F-skatt.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska ske individuellt och inte, som i dag, med en totalsumma.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om månadsredovisning som kan beslutas före de allmänna valen 2014.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om personalliggare för byggbranschen i kombination med oannonserade kontrollbesök som kan beslutas före de allmänna valen 2014.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ansökan om ersättning för HUS-avdrag från Skatteverket ska grunda sig på en faktura.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det av fakturan ska framgå hur stor del av kostnaden för ett arbete som är arbetstid och hur stor del som avser arbetsmaterial samt antal arbetstimmar utförda per individ i syfte att motverka fusk och felaktiga utbetalningar.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att betalningstiden för Skatteverket ska möjliggöra kvalitetskontroll av underlagen till ansökningar om HUS-avdrag.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ersättningar för HUS-avdrag endast utbetalas från Skatteverket till skattekonto.

2013/14:Sk424 av Billy Gustafsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att överväga en förändrad lagstiftning mot svart ekonomi som mer effektivt kan stävja skattefusk.

2013/14:Ju205 av Lena Olsson m.fl. (V):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med de skyddsförstärkande förslag som Folkbokföringsutredningen presenterade.

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S):

36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast måste presentera en ny lagstiftning när det gäller skattetillägg och skattebrott.
56. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka skyddet för den som har skyddad identitet.

2013/14:Ju422 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skatteverket inte får registrera äktenskap som ingåtts utanför EU om inte Migrationsverket eller länsstyrelsen först godkänt äktenskapet.

2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP):

66. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att intensifiera det internationella arbetet med att begränsa antalet skatteparadis.
69. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt söka allianser i arbetet mot kapitalflykt.
70. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att driva på för att bredda EU:s lagstiftning för landspecifik rapportering kring kapitalflykt.
71. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att internationella institutioner som IMF och Världsbanken får regler för automatiska och multilaterala informationsutbytesavtal på global nivå.
72. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ett automatiskt öppet informationsutbyte på multilateral nivå och förstärka FN:s skattekommitté.
73. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka Skatteverkets arbete mot skatteflykt från utvecklingsländerna.

2013/14:Sf337 av Mats Odell (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta Skatteverket på skattebeskedet redovisa bruttoinkomst från anställning inklusive arbetsgivaravgifter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att göra det obligatoriskt för offentliga arbetsgivare att på lönebeskedet redovisa total lönekostnad inklusive arbetsgivaravgift, avtalspension och övriga förmåner.

2013/14:So241 av Maria Ferm m.fl. (MP):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra för hemlösa EU-migranter att söka jobb via Arbetsförmedlingen.

2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre kontroll av användningen av reseavdraget med syfte att minska fusk.